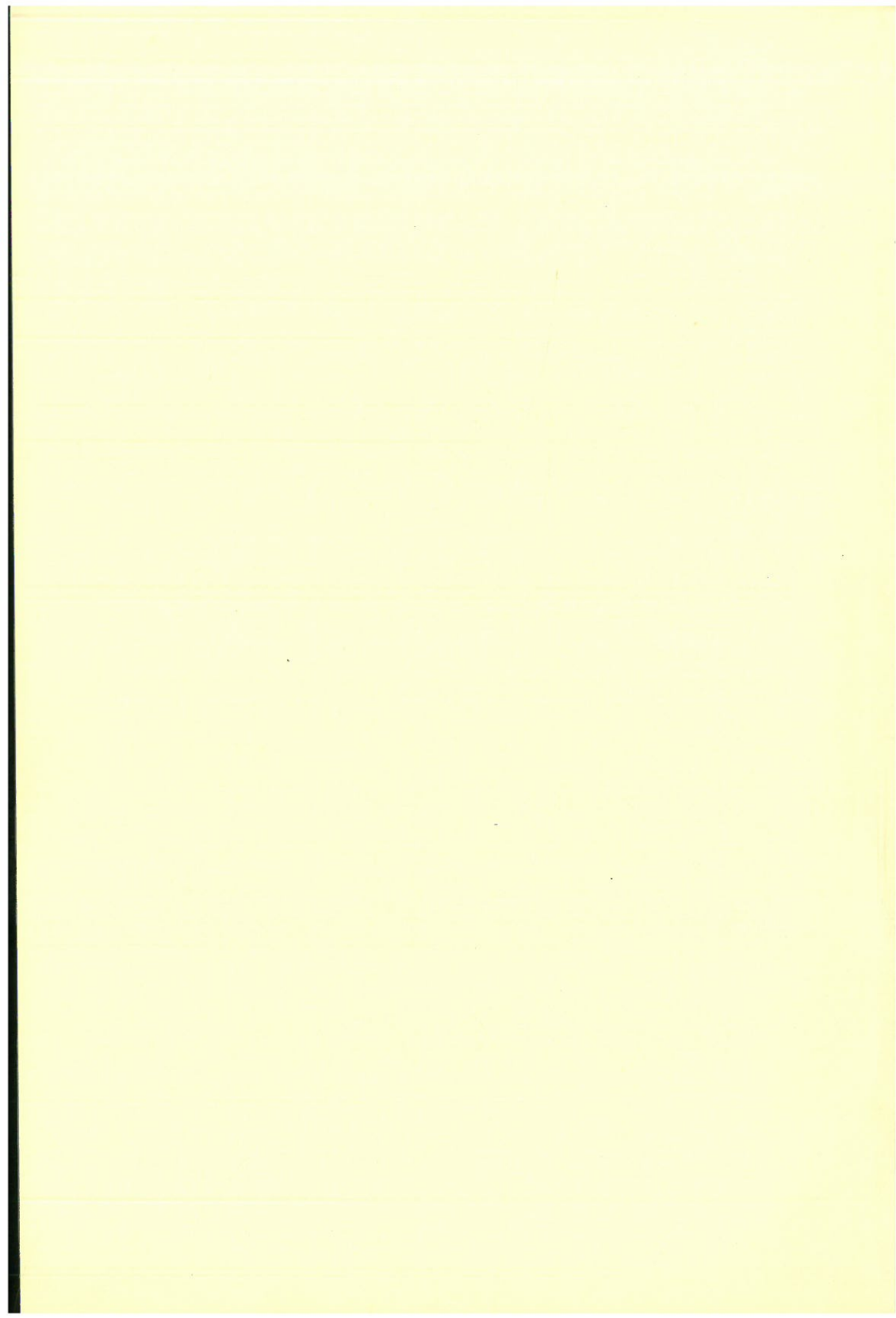

ZİKİR ve NEFİS MERTEBELERİ

1. DAVAT

2. İSTİSNA İHTİSARİNE İLAKİYYE

3. İSTİSNA İHTİSARİNE İLAKİYYE İHTİSARİ

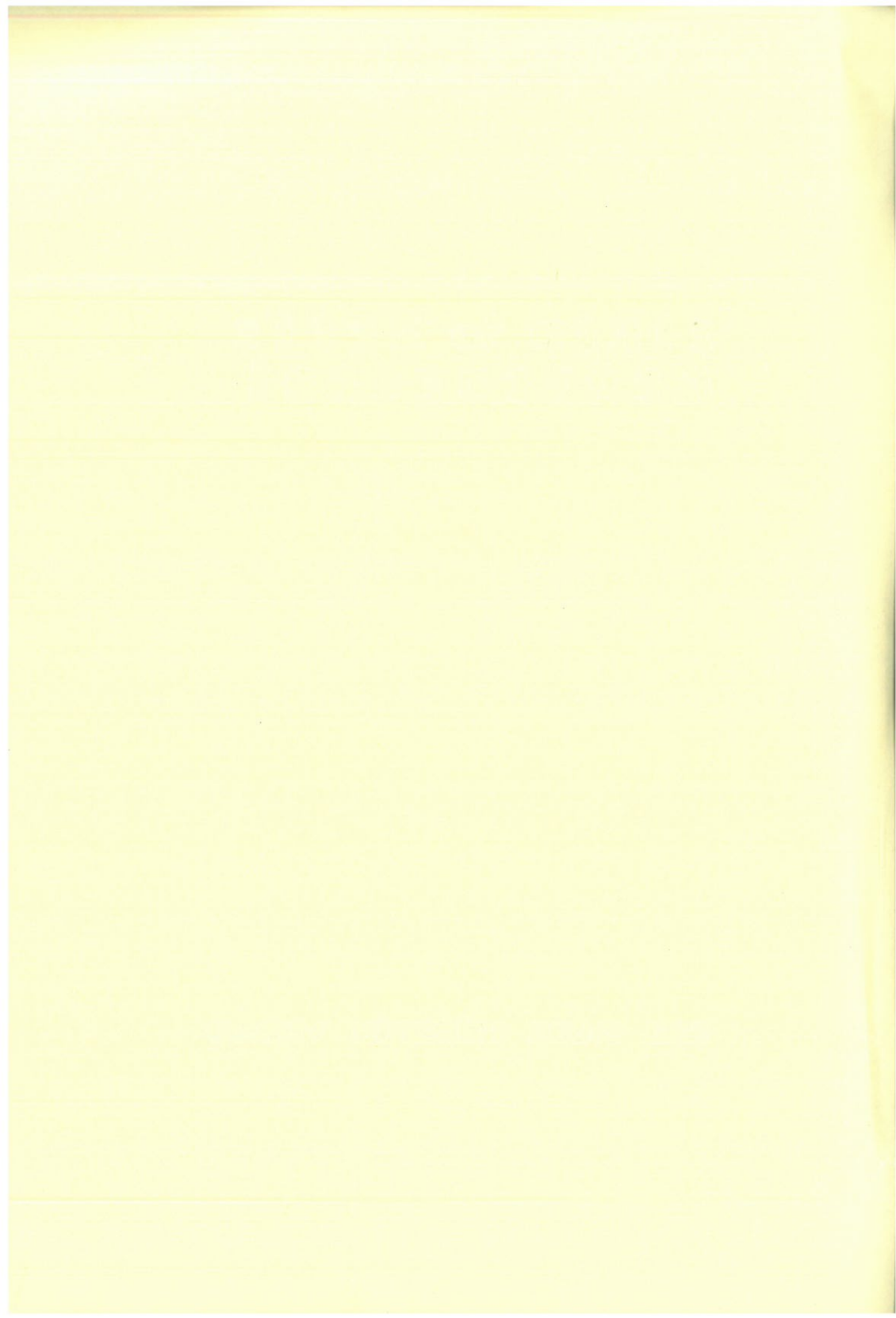
4. İSTİSNA İHTİSARİNE İLAKİYYE İHTİSARİ İHTİSARİ

5. İSTİSNA İHTİSARİ

6. İHTİSARİ

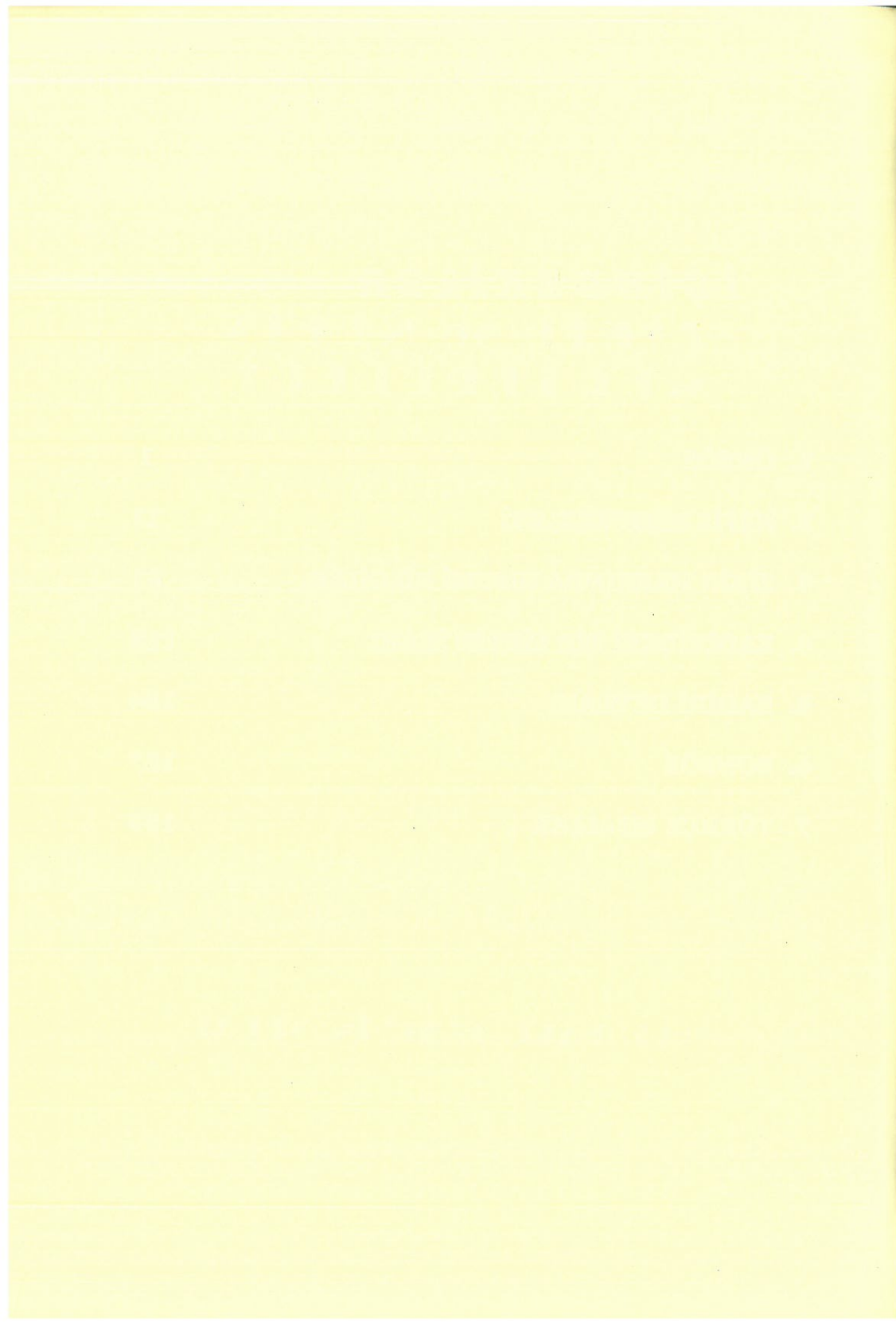
7. İHTİSARİ İHTİSARİ

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

İ Ç İ N D E K İ L E R

1. ÖNSÖZ	1
2. NEFİS MERTEBELERİ	11
3. ZİKİR HAKKINDA UMUMİ BİLGİLER	51
4. KADİRİDEKİ BİR ZİKRİN İZAHİ	115
5. KADİRİ DEVRANI	134
6. SONSÖZ	157
7. TÜRKÇE MEALLER	159

Ö N S Ö Z

Bi'smi'llahi'r Rahmani'r Rahim

Allahımızın lutfetmiş olduğu ilahi bilgiler, araştırmalar ve beyanlar muvacehesinde, zikir hususunu derli toplu izah ederek insanlara bir anlatım sağlamak maksadını taşıyan bu kitap bazı manevi gönüllerin zikir hakkında bilgi edinmeyi talep etmeleri üzerine Allahımızın lutfu inayeti ile kaleme alınmıştır.

Günümüze kadar zikir hakkında pek çok şey söylenmiş ve yazılmıştır. Ancak Ehli Hakikatın yapmış olduğu anlatımlar dışında kalanlar dünyevi kimselerin istek ve arzuları olarak görünmektedirler.

Bunlar ekseriyetle, Allah'a göre zikrin ne mana ifade ettiğinden ziyade, zikrin ahkamına dair yazılar ve açıklamalardır.

Halbuki Allah'a göre zikrin manasının ne olduğu ve zikir yapılmasının nefis mertebeleriyle ilişkisi hakkında bir açıklamaya, bu husustaki tetkiklerimiz sırasında rastlanmamıştır.

Bu konudaki boşluğu doldurmak ve ehli tarike **ma-budiyet** ve **abdiyet** açısından zikrin ne olduğunu anlatmak, **zakir** ve **mezkur** makamlarını izah ederek daha ileri bir zikir telakkisine varabilmek için bu kitabı kaleme almak ihtiyacı hasıl olmuştur.

Esasen kitabımız Kur'anı Kerim'de nefis mertebeleri ve bunların tekabül ettiği Esmâi İlahiye hakkında pek çok ayet mevcuttur ve birçok hadislerle de bildirilmiştir.

Bu kitapta bu ayetler ayrı ayrı belirtilmiş ve zikrin ilahi manası bu ayetlerin ışığında incelenerek açıklanmaya gayret edilmiştir. Zira her türlü ibadette olduğu gibi zikrin de esasları Sevgili Kitabımızda en güzel şekilde izah edilmiştir.

Zikrin manası, Allahımızın anlattığı gibidir. Esasen hiçbir şey bilmeyen insan ancak Allahımızın öğretmesi ile ilim sahibi olabilir. Bu bakımdan zikre esas olarak Kur'an ayetlerinin alınması gerekir.

Bu kitapta İslam'ın zuhurundan iki ila üç yüzyıl sonra, Allahımızın rızasını tahsil için, Kur'anı Kerimde bahsedilen esaslar dahilinde ve Allah'ın izni ile kurulmuş olan tarikatler araştırmalarımıza konu olmuştur.

Zaman içinde Kur'anda zikredilmiş olan ana hususlara dikkat etmeyen, ciddi bir esasa dayanmayan, bazı kimselerin menfaat temin etmek maksadıyla kendi düşünce ve fikirlerine göre tatbikatlar icad ederek ortaya çıkardıkları türedi tarikatler ve ahkamlar da zuhur etmiştir.

Araştırmalarımız sırasında bu gibi hususlara rastlanmış ise de, bunlarla uğraşmak vakit kaybı olacağı ve bir fayda sağlamayacağı için bahse değer bulmadık.

Zira Allah'ın ilahi makbuliyetinin dışında kalan düşüncelerle yapılan zikrin bir manası ve faydasının olmayacağı açıktır.

Yaratılmış olan bütün varlıklar kendi makamlarında Allah'ı zikrederler. Ancak bütün varlıklar insan esas alınarak yaratıldığı için, ilahi velayet sahibi insanın zikri, Esmail İlahiye'yi daha ileri anlaması ve idrak etmesi ve Allah'ın ilahi isimlerinin Adem'de açılması dolayısıyla, efdal olmuştur.

Adem'in (*İnsanın*) yapmış olduğu zikir (*Allah insanda açıldığı için*) Allahımızın kendi zikri olması hasebi ile makbul olmuştur. Bu Allah'ın arzuyu ilahisidir.

Allahımız insanın nefsen terakki edebilmesi için ne yapması lazım geldiğini Kur'anı Kerimde bildirmiştir.

Bu hakikate istinaden *Bakara Suresi 152. Ayetinde,*
"fezkürunî ezkürküm,"
"artık beni zikredin, ben sizi zikredeyim,"
buyrulmuştur.

İnsanın bütün esmanın Allah'ın varlığı olduğunun bilincinde olarak yaptığı zikir Allahımızı memnun etmiş ve Rabbimiz bu zikri makbul tutmuştur, ki bu hal Velayeti İlahiyedir.

Allah'ın kulunu zikri onun kalbinde ilahi sırların isimlerinin yine Allah tarafından açılması ile de tatbikata konmuştur.

Dünyada ilk insan olan Adem ile ilahi isimlerini bildirerek ilahi zikrini başlatan Rabbimiz arzu buyurmuş olduğu isimlerini bugüne kadar tahakkuk ettirmiş ve bugün de Hatmül Velayet Sırrı ile bu yaratılış ile ilgili olan isimlerini tamamlamaktadır.

Fakat Allahımızın ilahi zikri, İnkılabı Kebirden, yani insanın esfele safilindeki macerasının hitamından sonra da ila mala nihaye devam edecektir. Allahımız sonsuz ve ebedi olduğu için, O'nun ilahi öğreticilik ve rahmet isimleri de sonsuzdur.

Allahımız insanlara, her zaman için, bir uyarıcı yollayacağını. O'na uyulduğu takdirde gerçek zikir sahibi olunabileceğini, ancak bu zikrin makbul olacağını ve kendisi tarafından kabul edileceğini bildirmiştir. O halde gerçek

zikrin bir manası da, Allah'ın istediğini istemek, Allah'ın rıza ve isteği olmayan şeyleri istememektir.

Allahımız bir su damlasından meydana gelmiş olan insanın bilgisizliğini ve cehaletini gidermek için yine kendi ilmi hakikatinden lutfetmiştir.

Herşey zıddı ile bilinir. O halde Allahımızın indirmiş olduğu ilimde müspet ve menfinin olması tabidir. Allahımız bu hakikati *Kehf Suresi 17. Ayetinde*,

“Men yehdillahü fe hüvel mühtedi ve men yudlil felen tecide lehu veliyyen mürşida,”

“Allah'ın hidayet eylediği mühdettir ve dalaletе düşürdüğü kimse için veli mürşid bulunmaz,” buyurmaktadır.

Yukarıda Kur'anı Kerimde Allahımızın **“Mürşid”** kelimesini kullandığı gibi kabul ve bu anlamda ifade etmek gerekir. Çünkü kelimelerin ve sözlerin sahibi Allah'tır.

Bu ayeti kerime'de Allah'ın ilim verdiği ve vermediği kimseler belirtilmekte ve insanlara hidayeti ancak evliya olan **“Mürşid”** ile verdiği açıkça bildirilmektedir.

O halde evliyanın hakikatinin Allah olduğu düşünüldüğünde, **“Mürşid Allah'tır,”** hakikati ortaya çıkar.

Bugünün insanların dünyadaki maddi terakkiye bakarak, bu ilahi ilmi ve Allahımızın öğretici ismi olan **“Mürşid”** isminin tatbikatını reddetmeleri ne büyük bir gaflettir.

Bu kitapta geçen **“Mürşid”** kelimelerinin bu manada anlaşılmasına dikkat edilmesi gerekir.

Yüce Rabbimiz *Zariyat Suresi 56. Ayetinde*,

“Ve ma halaknel cinne vel inse illa liyabüdun,”

“ve ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk (ibadet) etsinler diye halkettim,” buyurmaktadır.

O halde kulların Allah'a ibadeti yani zikretmesi Allah'ın arzuyu ilahiyasını yerine getirmek olacaktır, ki Allah indinde elbette bu niyetle yapılan zikirler makbul olur.

Hadisi Şerifte,

"En güzel ibadet Allah'ı zikretmektir," buyrulmuştur.

Adem'den bu deme insanlar ve yaratılmış bütün varlıklar yaratılış enerjileri ve füyuzatını Allah'ı zikretmekte bulurlar ve böylece ilahi enerji alırlar. Yaratılan her varlık Allahımızın o makam için arzu buyurduğu zikri yapar.

Ancak insan makam itibariyle yüksek olduğu için Hz.Adem'den sonra Hz.Muhammed (SAV) Efendimize gelinceye kadar peygamberler vasıtası ile Allahımızın vazetmiş olduğu daha ileri nefsanî zikirleri daima yapmış ve Efendimizde de zikir kemalini bulmuş.

Sevgili Peygamberimizden sonra hep o zikir ile yürünmüş, nefsin kemalat mertebeleri zikredilerek terakki edilmiş ve kemal bulunmuştur.

Eğer peygamberler ve veliler Sevgili Efendimizi (*yani Deryayı Nuru Muhammedi, yani Kalem Nuru Deryasını*) tasdik etmemiş olsalar, peygamber ve veli olmaları mümkün değildir. Çünkü Allahımızın tertibi ilahisi bu yöndedir.

Yaratılan her varlık evvela kendi var olduğu nuru tasdik edecek, ki onun hakikatini idrak etsin. Nasıl ki evlat kendisini doğurmuş olan anasını inkar edemez, **"ediyorum"** demesi de bir mana ifade etmez, inkar etmesi de hakikati değiştirmez ise, O'ndan var olmuş olanın, var olduğu noktayı inkar etmesinin bir geçerliliği yoktur.

Allahımız, **"Nuru Muhammed"** ismini bütün yaratılmış varlıklarda tasdik etmiş, **"Ben ve meleklerim Muhammede salat ederiz, salavat getiririz, sen de getir,"** buyur-

muştur. Allahımız tertibi ilahiyesindeki bu hükmünü beyan ettikten sonra hiç bir varlığın peygambere salavat getirmeden Hakk'a vasıliyeti mümkün değildir.

Bugün bazı kimseler Peygambere, **“gelmiş ve gitmiş”** bir kişi olarak bakıyor, öyle kabul ediyor.

Diğer taraftan da, **“Allah'ı kabul ediyorum,”** diyor. Ancak Allahımız ise peygamberini her daim zikretmekte ve ona selam göndermekte olduğunu beyan ediyor.

Eğer o kişi Allah'ı kabul ediyor ve gönderdiği Kur'anı tasdik ederek onu uygulamada ise, Allah'ın peygamberi olan Muhammedi, Allah'ın gösterdiği şekilde kabul etmeli ve onu daima örnek almalıdır.

Eğer bu tatbikata geçirilmez ise, o zaman yine Kur'anda işaret edildiği gibi **“kitabın bazı kısımlarını kabul edip, bazı kısımlarını kabul etmeme,”** hükmü ortaya çıkar, ki bu zaten önceden beri yapılarak dinin yozlaştırılmasına sebebiyet vermiştir.

Hz.Süreyya, **“Hz.Muhammed'i tasdik etmeyen kişi yerden bir karış yükselemez,”** buyurmuştur.

Çünkü kişi o zaman cismaniyette kalmış olur, ruhaniyetten haberi olmaz. Cismaniyette kalan can kavmi olur.

Evliya, **“Nereden gelip nereye gittiklerini bilmeyen hayvanlar imiş,”** buyurmaktadır.

Efendimiz'den sonra ilerleme, velayeti kiram vasıtası ile olmuştur. Nasıl ki, Peygamberlik her seferinde nasıl zikredileceğini bildirmiş ve

peygamberlik zikri Hz.Muhammed ile kemale ermiş ise,

velayet zikri de Hatmül Velayet ile kemale ererek devam edecektir.

Şuara Suresi 87-89. Ayetlerinde, Rabbimiz Hz.İbrahim(AS)'ın femi muhsininden bildirdiği duada şöyle buyurmaktadır.

“ve lâ tuhzini yevme yübasune yevme lâ yenfeu malün ve lâ benune illa men etallahü bikalbin selim ,”

“ve diriltilecekleri gün, yalnızca Allah’a selim bir kalb vermiş olan kimseden gayri, mal ve evlatların menfaat sağlamadığı gün beni mahzun etme.”

O gün kişiye akıl değil selim bir iman lazımdır. Din ve ilahi yol akıl ile değerlendirilemez. Maneviyat **akıl** işi değil **gönül** işidir.

Rabbimiz bir manası ile de, **“Eğer sizler benim bu isimlerimi zikrederseniz, sizleri nefis mertebelerinden geçirir kalblerinizi temizlerim,”** buyurmaktadır.

Turizm Bakanlığı tarafından, Galata Mevlevihanesinde, bir mevlevi ayini düzenlenmiş ve turistler davet edilmişti. Sunucu mevlevi ayinini takdim ederken **“gösteri”** kelimesini kullandı.

Hacı Arif Bey'den, Dede Efendi'den eserler seslendirildi ve nihayet mevleviler de sema yaptılar.

Bir ayinin, Allah rızası ve **Allah aşkı için** yapılan bir ibadetin turistik bir gösteri, bir folklor dansı haline getirilmesi doğru değildir.

Soruldu mu, ki **“Hz.Mevlana neden sema yaptı?...”** O Allah aşkıyla kendindeki hakikatin idrakına varmak için zikrederek sema etmiştir.

Peki, sema ederken sadece ney mi çalınmıştır? Yoksa dilde ve gönülde, **“sevgilinin isimleri mi zikredilmiştir?...”**

Kimse bunları araştırmıyor. Hz.Mevlana'nın sadece hayatı mecazisi araştırılıyor. Nerede doğduğu ve nerede ya-

şadığı ile uğraşılıyor. Halbuki onun insanlara anlatmak istediği manaya bakılmamaktadır.

Hız.Mevlana ise, “elbette Rabbimi zikrederim,” buyurmaktadır.

Bu durum karşısında Ayini Mevlevi’de Hız.Mevlana’yı, Hakk’ı düşünme ve O’nu zikretme dışında başka düşüncelerle tahdit edersek elbette Hız.Mevlana bundan bizardır ve şikayetçidir.

Bir başka tarikatın bazı mensupları da Turizm Bakanlığında musiki gösterisi yapmak için çekişmektedirler. İddiada bulundukları ve daha üstün oldukları özellikleri ise “**müzik bilgileri**” imiş. Bu durumda **müzişyenlik** öne çıkmaktadır.

Halbuki **zikir, ibadettir**. Ne müzik konseri, ne de raks gösterisidir. Böyle akıllara gerçek zikri anlatmak güç olsa gerektir.

Günümüzde insanlar arasında Kur’anın Türkçeleştirilerek Türkçe ibadet edilmesine dair bir düşünce tartışılmaktadır. Hiç şüphesiz Allah’ın rahmetini bildirmiş olduğu lisan, lisanı ilahidir ve Allahımızın bu lisanda bildirmiş olduğu her kelime ve hatta her harf ayrı bir **ilahi kemalata** ve **şifreye** işarettir.

Bir misal olarak, nasıl ki, günümüzde revaçta olan bilgisayar teknolojisinde, gerek mekanik donanımın, gerekse program donanımının kullanılması sırasında bilgisayar lisanına ve düzenlerine uymak şart oluyor ise, zikirde de lisanı ilahiye uymak mecburiyeti vardır.

Bunun dışında yapılan zikirler, hatırlama bakımından bir şey ifade ediyorlar ise de, manevi terakkiye müncer olmaları zordur. Ancak Allah katında kulun samimiyeti ve içtenliği diğer hususlardan önce geldiği için, kişinin telaf-

fuzu ya da dilinin dönmemesinden kaynaklanan bazı hatalar olur ise, Allahımızın bunları hiç olmamış gibi kabul buyurması ümit edilir. Allahımız rahmet edicidir ve elbette kullarına rahmeti ile muamele eder.

Ya Rabbi sen affetmeyi seversin, bizleri de affeyle.
Amin

ELL HACÇ HÜSEYİN VEDAD

NEFİS MERTEBELERİ

Bi'smi'llahi'r Rahmani'r Rahim,

“Bu aleme gelmemizden murad nedir?” sorusunun cevabını Sevgili Peygamberimizin aşağıdaki hadisi kutsîsinden öğreniyoruz.

Rabbimiz, “Ben gizli bir hazineydim, irfan olunmayı sevdim. Bu alemleri teşkilatlandırdım,” buyuruyor.

Rabbimiz bu alemleri kendisinden kendisine kendisini bildirmek ve irfan olunmak için yaratmıştır. Hakikati bilme, sıfat olarak görünen bizler için herhalde kolay olmasa gerektir.

O halde kişinin kendi **nefsine arif olması** gerekir, ki bu aleme gelişinin sebebi hikmetini anlayabilsin.

İşte bunun için Sevgili Peygamberimiz,

“Men arefe nefsehü fekad arefe Rabbehü,”

“Her kim ki nefesine arif oldu, Rabb'ine arif oldu,” buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimiz, bir diğer *hadiste*,

“Birbirinizin eksikliğini görmeye ve istemeye çalışmayın. Birbirinizin hususi ve mahrem hayatını araştırmayınız. Onun yerine kendi nefsimizi terbiye edip terakki etmeliyiz,” buyurmuştur.

Nefis terbiyesi üzerine bazı düşünceler

1. Allah'ın indirdiği ayetleri inceleyip manaları üzerinde durmak ve düşünmek.

Bundan **teslimiyet** doğar

2. Allahımızın sunduğu nimetler üzerinde durup düşünmek, hangi hizmetlerden sonra elde edildiğini hatırlamağa çalışmak.

Bundan şükür ve Allah sevgisi doğar

3. Allah'ın cezasının çok adil olduğunu düşünmek ve ona göre adil davranmaya çalışmak.

Bundan azizlik doğar

4. İbadetteki eksikliği görüp üzerinde düşünmek ve kusurunu anlayıp tevbe ve istiğfarda bulunmak.

Bundan edep ve terbiye doğar

5. Ömrün her geçen gün eksildiğini düşünerek onu daha iyi değerlendirmenin yollarını araştırmak.

Bundan feyz ve bereket doğar

“Cihadın efdal olanı kişinin nefsi ve hevesi ile mücadelesidir.”

“İnanmayan bir kalb, içinde kuş olmayan bir kafes gibidir.”

Çilehaneler dünyevi ve uhrevi her boş hevesten ge-
çip, sadece Allah'ı düşünme ve isteme içindir. Zikredilen
sadece Allah kalınca iş tamamdır. Ama hala gönlü bir yerde
ise o zaman bu yola devam etmelidir.

Nefis Mertebeleri Hakkında

Maneviyata intisap etmekten murad (**haşa**) nefsi yok etmek değil, **nefsi bilerek ve terakki ederek** Hakk'a var-
maktır. Ancak bu noktalardan geçmek kolay değildir. Mür-
şid kişiyi bu noktalardan geçirmeye çalışır.

Allahımız, **“Nefsinize zor gelen şeyi kabul etmeyecek misiniz?”** buyuruyor.

Buradaki hikmeti ilahiyeyi “**nefsin hakikatini öğrenmek**” şeklinde değerlendirmek yerinde olur. Zira nefsin hakikatini bilen kimse için zorluk mevzuu bahs olmaz. Nefsi celali işaret ediyor olabilir, ama zor olan şeyi inkar etmek, bir manada, şirke düşmektir. Kişi Celal ve Cemali bir bilerek kabul ve tasdikde ise hakikate varabilir.

Bazı nefis halleri vardır, ki bu hallerde tefrik vardır (*onda var bende yok, yahut bende var onda yok gibi...*) Allah insanları makbul olmayan bu hallerden geçirsın. Zira takdiratı yapan Hakk’ın kendisidir.

Kişi elindeki cevheri bilmeyebilir ama en güzel olanı elbette Hakk bilir.

Manevi kişilerin hallerini zahir bakışı ile görmek mümkün değildir.

“Bir kimse bu ilahi hakikati fark etse işini gücünü bırakır ve başını gece gündüz secdeden kaldırmaz, daim Allah’a hamd ve şükreder,” denilmiştir.

Süluk, bir mürşide intisap edip, kul ile Allah arasındaki hicap perdelerini aşarak Hakk’a varmak demektir. İnsanlarda **7 nefis** ve **cismani terakki** bulunur.

Dünyadaki gelişimimiz de **7** geçişle vaki olmaktadır.

1. **Sudan halk edildik** (*bir nutfeden meydana geliriz*),
2. **Ana karnında cenin oluruz,**
3. **Doğarız, bebek oluruz,**
4. **Çocuk oluruz,**
5. **Genç oluruz,**
6. **Orta yaş üstüne çıkarız,**
7. **Yaşlanır, kemale geliriz.**

Bir diğer deyişle, kişinin geçeceği nefis mertebeleri zahirde de tatbikata konulup gösterilmektedir. Hayırlı olan sıhhatli ve bilinçli ihtiyarlamaktır. Çünkü bu hal nefislerin

olumsuz etkilerinden geçmek demektir. İnsan ihtiyarlayınca bir çok şeyden haliyle uzaklaşır.

Her devir kendisinden evvelki devirleri toy ve acemi bulur. Bu durum cismaniyette bir terakki olduğuna işarettir. Nasıl cismaniyette bir terakki varsa, maneviyatta da terakki etme hali vardır.

Sevgili Efendimiz Mirac yaptığında, **7 cenneti** geçmiş ve ondan sonra Hakk'ın namütenahi Zat ve Zatüz Zat alemlerine varmıştır.

Yedi Cennet bir manada, insanın **7 nefsi** terakkisini de remzeder. Demek ki, hakikate varmak için, bu mertebeleri geçmek gerekliliği vardır.

Bir manevi yola girmenin manası, kişinin **kendisini kontrol altına** almasıdır. Maneviyata girmeden önce insan kontrolsuzdur. Dinin her dediğini yapıyor olsa bile, kendi iç alemini kontrol altına alamamıştır.

Maneviyata girdiğindeyse, aldığı ilhamlarla kendi halini kontrol altına almaya, **“şunu yaparsam Allah hoşlanmaz, bunu yaparsam Hakk makbul tutar,”** demeye ve böylece Hakk'a doğru yürümeye başlar ve bu yürüyüş ile pek çok merhalelerden geçerek ilerler.

Efendimiz Mirac'da yedi cenneti geçmiş, zat cenneti ve onun fevkindeki ilahi alemleri aşarak Hakk'a vasıl olmuştur.

Sevgili Efendimiz bir hadislerinde **“Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim...”** buyurur.

Bunun bir manası da, nefsin Allah'ın elinde olduğunu ve Allah'ın elinde olan nefisten haberdar olmanın lüzumunu işaret eder.

Her ne kadar namaz kılıyor ve dini vecibeleri yerine getirmeye çalışıyorsak da, **nefisten de haberdar olarak kendimizi kontrol** altına almamız gerekir.

Sevgili Fahri Kainat Ekmelüt Tahiyat Efendimize **40 yaşında peygamberlik (nübüvvet)** ve **43 yaşında risalet** verilmiştir.

İlk inen ayet ile de “**İkra - Oku,**” buyruldu. İlk ayetlerin nazil oluşundan bir müddet sonra **3 sene** boyunca hiçbir ayet nazil olmamıştır.

Yapılmış olan muhtelif sohbet ve konuşmalarda da söylenmiş olduğu gibi, bir kimse maneviyata girdiğinde önce her şey güzel gider. Sonra bir durgunluk olur. O kimse kendi kendine bir takım düşüncelere kapılır. Halbuki hiçbir düşünceye kapılmamalıdır, zira inananlar ve müminler Peygamber Efendimizin yaşadığı hayatı ve terakkiyi vüsatlerine göre yaşarlar.

Bu duraklama devresinde Mürşid kişinin kendisine devam etmesini sağlar, çünkü o devrede bırakılırsa orada kalınır. Bir müddet sonra evladın bocalama hali meydana gelir. Devam mı edecektir yoksa bırakıp gidecek midir?... Durumunun tespiti icap eder. Sabrederse cennetin kapısını açanlardan olur ve **3 sene** sonra Efendimize **risaletin inmesi** gibi, insana da **müminlik** iner.

Nitekim Sevgili Efendimiz Hz.Hatice Anamızın amcası Varaka'ya gittiğinde, Varaka kendisine, “**peygamber olacağını ancak kavminin ilk zamanlarda kendisini reddedeceğini**” bildirdi. Çünkü peygamberlerin yaşayışı ve tertibi böyledir. En fazla onlar üzüntü çekerler.

“**Ben iyi yolda olduğum halde şu çektiğim zahmetlere bak,**” şeklinde bir takım düşünceler vardır. Oysa kişi bir de peygamberlerin çektikleri zahmetlere bakmalıdır. İnsanla-

rın çektiği zahmetler onlarınkilerin yanında bahis mevzuu bile olmaz. Onun için bu tür düşünceleri kafadan ve gönülden çıkarmalı ve kendini tam teslim etmelidir. Kişi kendisini deryaya atarsa, elbette Allah onu selamete çıkarır. **Amin.**

Allahımız son şeriatini ve zikrini Efendimiz Hz.Muhammed ile bildirmiştir.

Bir hadisi şerifte,

“Kur’anın aynı zamanda bir zikir kitabı olduğu, Onunla bilinmesi ve bildirilmesi gerektiği” ifade buyrulmuştur.

Nitekim ilk ilahi vahyin alınışından üç sene sonra, Efendimiz bir örtü altında yatıyor ve ilahi ikramın rahmeti ve azametinden hayrette iken. **“Ya eyyuhel müddessir...”** hitabı ile başlayan **Müddessir Suresi** nazil oldu ve **“Ey Muhammed, kalk. Üstündeki örtüyü at ve insanları uyar, onları doğru yola ve ilahi zikre davet et,”** beyanı ilahisi indi.

İnsanlar ilahi zikir ile Adem’deki tecelliye idrak edip, hakikate varmalıdır. Burada zikir, Allah’ın kendisinden kendisine olan bir hakikati ilahiyedir.

Bu emir aynı zamanda ailelerinin çobanı olan babaların ailelerini Allah’ın ilahi rahmetine ve namaza davet etme vazifesi ile vazifelendirilmiş olduklarına da işarettir.

Burada ilgi çekici bir şey daha vardır.

Rabbimiz, **“Benim Rızai Barım için cefaya sabret ve ıslah işlerini bana bırak,”** buyurmaktadır.

Sad Suresi 1.Ayetinde,

“vel Kur’aniziz zikri”

“andolsun zikreden Kur’ana,” buyrulmaktadır.

Kur'an hep Allah'ı zikreder zira **Allah'ın sözüdür.** Ama **insan Allah'ın özüdür.** Bu itibarla insanın daim Allah'ın zikrinde bulunması arzu edilmektedir.

Zira Kur'anı Kerimde *Zariyat Suresi 56. Ayetinde,*

“Ve ma hallaknel cinne vel inse illa liyabüdun,”

“ve ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk (ibadet) etsinler diye halkettim,” buyrulmaktadır.

Her varlık Allah'ı zikreder. Ancak insanın zikri Allah'ın kendisinden kendisine icra ettiği kamil bir zikir olmalıdır. Zira Alemlerdeki tatbikat Allah'ın kendisini zikretmesidir. Bu bakımdan bütün varlıklar Allah'ı zikretmektedirler. Ama Allahımız bütün varlıkların zikrini kendisinden kendisine olan Adem'deki zikrinde cem etmiştir.

Peygamberimizden sonra görünen yakınları ve onun yolunda yürüyenler daima rahmet ile tebşir ederler. Akıllarından intikam geçmez ve bedduayı sevmezler. Kendileri beddua etmedikleri gibi, edeni de makbul tutmazlar. Çünkü nizam Allah'a aittir.

Bazı kimseler nefsi yok ederek, terakki edileceğini düşünürler. Halbuki **nefs yok** olursa kişinin **kendisi de yok** olur.

Hadisi şerifte,

“Men arefe nefsehü fekad arefe Rabbehü,”

“nefsine arif olan Rabbine arif oldu,” buyrulmuştur.

Eğer insan nefsin ilahi kemalatını bilirse, nefsi bilmiş olur. Nefsin ilahi hakikatını anlayan, nefsin ekmel ve mükemmel olduğunu idrak eder.

Kişinin ilahi hakikati anlama noktası nefisten uzakta durmak değil aksine ona yaklaşmaktır.

Bu **“Babı Hakikatül Hakayık”**tır. İnsan bu kapıdan geçerse öğrenir.

Kimi nefsi öldürmeye kalkar, kimi de nefsi terbiye etmek yani “nefse neyi yapıp neyi yapmaması gerektiğini,” öğretmek icap ettiğini söyler.

Halbuki manevi makamlarda,
Hz.Peygamberimiz,

“Men arefe nefsehü fekad arefe Rabbehü,”

“nefsine arif olan Rabbine arif oldu,” buyuruyor,

ve

bir çok *hadisinde*,

“fevellezi nefsü Muhammedin biyedihi,”

“Muhammed’in nefsi elinde olana yemin olsun ki,” söz-

leri ile başlıyor.

Allahımız da Kur’anı Kerim *Hicr Suresi 29. Ayetinde*,

“ve nefahtü fihî mir ruhi,”

“ve ona ruhumdan nefhettiğimde,” buyurmaktadır.

Kişi **hangi makamda ise o makamdan konuşur**, daha aşağısı ve daha yukarisından konuşamaz. İnsan makamının ve nefsin ne olduğunu bilmelidir. Eğer nefsin ne olduğunu bilirse Allah’ı bilir.

Nefis, enfestir ve mükemmeldir, çünkü **Allah onu kendisinden vermiştir**.

Nefis içinde her şey vardır, ileri de, geri de bulunur. Nefis için ileri de, geri de kabul edilir.

Kişi zuhurat mertebesine göre hareket eder. Yoksa kötülüğü ortadan kaldırmış değildir. Kaldı ki, kötülük olmazsa, iyilik nasıl anlaşılır.

Kötülük insana iyiliği öğretmişse, ona kötülük demek mümkün müdür?...

Kişi kötüyü görerek iyiyi idrak ediyorsa, kötülük onun iyiliğine yardım etmiş demektir.

Yanlışlık ve hatalar Allah'ın Vahdaniyeti İlahiyesini ve İlahi Sırrını öğrenmek içindir. Bu dünyaya bunu tahsil etmek için gelinmiştir. Onun için Allah'ın, **“yap”** dediğini yapmak, **“yapma”** dediğini de yapmamak gerekir.

Allah kendi nefsinden ve ruhundan Adem'e verdiğini bildirmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken husus Rabbi-mizin, **“o şecereye yaklaşma,”** sözüdür.

Kişi Allah'ı herşeyin üzerinde bilici olarak kabul etmelidir. Allah'ın **“o şecereye yaklaşma,”** demesinde elbet bir hikmeti ilahiye olduğunu düşünmelidir.

Rahmet ağacı, gerçek şecere olan Allahımızın sırda seyyid görünmesidir.

Allahımız, **“senin sulbünden gelen,”** demedi.

“Benim arzumdan gelenler, benim sulbundur,” buyurdu.

Gerçek akrabalık, Allah'ın **yakınlık ismi** ile görünmesidir.

Şecere, ehli gönül, peygamberan, evliyaı kiram, sıfati ve zati veliler olarak görünür. Bunlar hep **“Ruhi İzafi”**den zuhur eden şeceredir.

Ehli beyt, Peygamberimizin hem kendi ailesidir, hem de sırda şeceredir. Onlar iki güzellik kazanmışlardır.

Bu noktada muhalefette kalanlar **melun şeceredir,** yani kendilerinden görünenin, aşkı Muhammed olan Allah olduğunun irfaniyetinde olmayanlardır.

Allahımızın şecere tatbikatı, **“lutf u kahrı meczedip bir bilmişim,”** noktasına gelmektir.

Havva'nın heva ve teklifinde, Adem Rabbına iltica etseydi, Hakk'ın arzusu ve muradı yerine gelecekti.

Ancak tatbik olan bu icraat, arzuu ilahidir. İşte **Hat-mül Velaye** ile kemal bulan bu hakikat Hakk'ı bilici olarak gitmektedir.

Ademin bu ilticası, **“hakikati şecere”** idrakıdır, yani şecerenin hakikatine varmaktır.

Şecere, sırda seyyiddirler. Onu sırda takip etme ve o yolda her görünenin, Hakk'ın kendisi olma hakikatı irfanında ve tasdiğinde olanlar, gerçek akrabalık, gerçek yakınlıktadırlar.

Peygamberimizden sonra Hülefai Raşidin, Ehli beyt, Oniki İmam ve ondan sonra gelen evliyaı kiram, gerçek gönül erleridir, manevi şeceredir, **“Fırkai Naciye”**dir.

Adem'e, **“şecereye yaklaşma, yoksa cennetten çıkarılırsın,”** hükmü ilahisindeki sır ise, cennet **“Ademüskün”** isminin mazhariyetidir.

O şecerede mevcut olan Allah arzusu fiiliyata geçecekti, onun için Ademdeki sırrı velayetin hakikatı açılacak, ki kıyamete kadar zuhurunu icra etsin. Buradaki Adem hata etti, o ağaca yaklaştı, ancak sonra Allah'a iltica ederek, af diledi. Bu da Allah arzusunda makbul oldu.

Nitekim ayette, **“Sizler (melekler gibi) günah işlemez ve af dilemez olsanız, ben sizlerin yerinize günah işleyip, af dileyen, zikreden insanlar yaratırım,”** buyurmuştur, ki bu Adem'e ilahi hakikati bildirmek arzusunun tatbikatıdır.

Cennet, şecere irfanında olan için, dilerse kendinde zuhur edeceği tertibindeki bir isimdir.

Allahımız Adem'e ruhundan nefhettiği için, şecereye yaklaşmakla, esasında Adem aslını talep etmiş olmaktadır.

Görünüşte aleyhine gibi olan şey, sırda O'nun lehine olmuştur.

Adem'deki bu tatbikat, nefsi temsil eden Havva ile yapılması Adem'in nefsen terakki edilmesinin arzusudur. Nitekim Allahımız Adem'e hem ruhundan, hem nefsinden lutfetti.

Bu iki ilahi arzu tam anlaşılıp idrake varmak için Ruhu Adem'de nefsi Havva açtı, ki bu hakikate işareten Efendimiz, **"Bana dünyanızdan üç şey sevdirdi, güzel koku, kadın ve gözünü sevdiğim namaz,"** buyurmuştur.

Buradaki **kadın** ifadesi Adem'in kendi aslını yani kendisine verilen nefsi talep etmesidir.

Efendimiz bir hadisinde de, **"nefsini bilen Rabbini bilir,"** buyurmuştur, ki Adem'e verilen bu iki hasleti bilmek Rabbimizin Adem'deki arzusunu idrak edip, kemale ermek demektir.

Allahımızın Adem'e **"ruhundan nefhetmesi"** hakikati esasen Allah'ın **"irfan olunma"** arzusunun bir tezahürü olup, Adem ve Havva'nın cennetten çıkarılması haddizatında bu **"irfan olunma"** arzusunun icraata konulmasıdır.

Cennet yakınlığı talep etmek, irfaniyetin ilk kademesidir. Onu istemek, kadim olan kendine ayrıca bir varlık izafe etmektir. İlahi hakikate erildiğinde müspet veya menfi herşeyde tevhidi ve zatı gösterir.

"Hayrihî ve şerrihî min Allahi teala," sırrıdır, ki bu ilahi sırla ilgili olarak Hz.Süreyya Bey, **"Hangi din ü mezhep ehlinde ola dinim yasak,"** buyurmuştur. Yani bunun hususiyede olduğuna işaret etmiştir.

İrfaniyette ilahi kemalatın tecellisi ile sidretül mün-tehadan sonra, zati tecellilerle Hakk'a gidilir.

Efendimiz Hakk'ta, "ümmetim ümmetim, ümmetim" buyurmuştur.

Yani "Arzuu talebin nedir," sorusunda,

Efendimiz, "ümmetim" arzusu ile hem vahdaniyetine ve hem de marufiyetine talepkar olmuş, bu Allah katında makbul olmuştur.

Peygamberimizden talebi olan "ümmetim" ifadesinde Deryayı Nuru Muhammed'den halkedilmiş olan bütün varlıkları ifade etmektedir.

Eğer Adem (AS) böyle düşünmüş olsaydı ilahi nefiste kalmış olurdu. Ancak sözü dinlemediği için dünyaya indirildi. Nefsine zulmetmiş oldu. Bunun manası zulmün **nefisten değil**, kişinin **kendisinden** çıkmış olmasıdır. Yani kişi nefisini ters yola götürmüş demektir.

Allahımız Deryayı Nuru Muhammedde hem **ruhaniyet** ve hem de **cismaniyet** feyz ve neşelerini açtığı halde, alemlerde öncelikle cismaniyet feyz ve neşelerini teşkilatlandırmıştır.

Bu hususta *İnsan (Dehr) Suresi 1. Ayetinde,*

"Hel eta alel insani hinün mined dehr lem yekün şey'en mezkura,"

"İnsanın üzerinden mezkur bir şey olmadığı dehrin bir süresi geçmedi mi?" buyrulmaktadır.

İnsan Allah tarafından halk edilmiştir, ama Allah'ımızın ona ruhundan nefhetmediği süre içinde birşey ifade etmemiştir. Allahımız ruhundan nefhettiği zaman, insan hakikate ermiştir.

Allahımızın insandaki muradı, ona kendisinden nefh ettiği ruhudur. O'nun insandaki arzu ve isteği, insanda kendisini zikretmesidir.

Ancak Allahımız ruhaniyet feyz ve neşelerini açmak arzusunu izhar buyurduğunda, cismaniyet almış olan varlıklar hem emaneti kabul etmediler, hem de ruhaniyet sahibi bir Adem yaratılmasına itiraz ettiler.

Bu bakımdan zulüm ve kötülüğün sebebi nefis değil cismaniyet olmuş olmaktadır.

Allahımızın insanlara bir lutfu ilahisi olan nefis insanı kötülüğe götürmez. Kötülüğe sevk eden cismaniyettir. Cismaniyette bulunan bu hali, **7 merhalede** temizleyerek nefsin terakkisine uygun hale getirmek icab etmektedir.

Ruhun talebi yoktur. Lakin **nefis talepkardır**. Bütün bu alemlerin yaratılmasındaki arzuyu ilahinin amili, nefsi ilahidir. Bu maksatla insanın kemalat sahibi olması için bir mürşide mülaki olarak yetişmesi elzemdir.

Nefsi böylece anlamaya çalışmak lazımdır. Eğer böyle mütalaa edilerek konuşulursa bir yere gelinebilir.

Nefsin Hakk'a ait olduğu, kişinin nefsinin Allah'ın nefsinin gayrı olmadığı ve sonunda aslı olan Allah'a dönüşeceği bilinerek edep edilmeli ve şimdiden **"Ya Rabbi nefsim senindir,"** diyerek Allah'a dönülmelidir.

Allahımız *Kassas Suresi 77. Ayetinde,*

"ve ahsin kema ahsenallahü ileyke,"

"Allah'ın sana ihsan eylediği gibi ihsan et," buyrulmaktadır.

Kişi Allah'ın kendisine vermiş olduğu bütün vücud feyizlerini (*görme, konuşma vs...*) yine Allah'a tahsin etmezse, kendine vücud izafe etmiş olur, ki bu da ona olacak en büyük günahtır.

Hadisi Şerifte,

“Vücudüke zembün lâ yükasü aleyke zembün ahar”

“kendine vücud izafe etmen kadar sana olacak başka büyük günah yoktur,” buyrulmaktadır.

Bu durumda, insan daha kendi vücud günahının hesabını veremezken etrafına topladığı kimselerin vücud günahından kurtulmalarına nasıl yardımcı olabilecektir. Hakk yakınlığı bulmadıysa bunun hesabını nasıl verebilecektir?...

Dünyevi olarak almış olduğu icazet kişiyi kurtarmaz. İnsan dünyevi icazetleri bir kenara koyup Allah ile beraber olmaya bakmalıdır, ki Allah kendisini onda tasdik etsin.

Manevi yolda olan kimseler haramdan kaçır, çünkü onlar Kur'anı yaşamaya gayret gösterirler.

Hız.Ayşe Validemiz, Hız.Peygamberimiz için, **“O'nun yaşamı Kur'andı,”** diyor.

Hakk'ın evliyası da, Kur'ana göre yaşamak mecburiyetindedir.

Mürşid kişinin özel hayatındaki ayrıntılara değil gönlüne bakar. Bir gönül Allah'ı arzu ediyorsa ve onda Allah muhabbeti varsa o kimse **güzel insan olacak** demektir.

Nefsin terakki kademeleri **yedidir.**

1. Nefsi Emmare
2. Nefsi Levvame
3. Nefsi Mülhime
4. Nefsi Mutmainne
5. Nefsi Raziye
6. Nefsi Marziye
7. Nefsi Safiye / Kamile

Nefsi Emmare

Kuranı Kerim *Yusuf Suresi 53. Ayetinde,*

**“ve ma überriu nefsi innen nefse le emmaretün
bissui illa ma rahime Rabbi inne Rabbi gafurür rahim,”**

**“Ben nefsimi ibra edemiyorum. Hiç şüphesiz nefis kötü
ile emredicidir, ancak Rabbimin rahmet eyledikleri hariç.
Şüphesiz Rabbim gafurdur, rahimdir,”** buyrulur.

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ, “Em-
mare nefsi fenalıktan hoşlanır, fenalık yapar, nedamet duy-
maz, Allah tanımaz, Allah’a münkirdir. Firavun, Ebu cehil
Yezit nefisler gibi,” buyurmuştur.

Nefsi emmareye tabi olanlar din ile uzak yakın ala-
kası olmayan veyahut olup da ciddiye almayan, kötü şeyle-
ri isteyen ve **dinin kabul etmediği** ne kadar şey varsa onla-
rı **yapmaya hevesli** olanlardır.

Emmarenin hallerinden biri de **cimriliktir**. Allah
cimriyi sevmez ve makbul tutmaz.

Bu nefis mertebesinde olan kimse mana alemindeki
rüyasında, mesela

Domuz görür, ki **haramı işlemeye** delalet eder,

Köpek görür, ki **gadap** yaptığına işarettir,

Fil görür, ki **kendini beğenmişlik** manasına gelir.

Kendini **meyhanede** görmüşse kalbini fasit daireden
kurtaramamış demek olup, **kalbinde fesat** olduğunun bir
ifadesidir.

Nefsi, **cinsiyetin süfliyetine** tabi ve talip olurlar.

Emmare nefsin **Rengi “Mavi”**dir

Mürşid kendisine anlatılan rüyaların bazılarını tabir
eder, bazılarını ise tabir etmez ve onları kişinin lehine yorar.
Bu noktada Mürşidin rolü daha güzel ortaya çıkmaktadır.
Zira bütün bunlarla O mücadele eder.

Hazretimiz bu husus için, “Mürşidiniz sizlerle sizden fazla mücadele ediyor,” buyurmuşlardır.

Manasında böyle şeyler gören bir kimsenin yapması gereken şey, Allah'ın birliğine sığınmaktır. O kimse sık sık “**Lâ ilahe illallah**” demelidir. Bu zikir ile temizlenme hızlanır.

Bu halde olan kendisine bir rehber bulmalıdır. Kur'anı Kerim *Maide Suresi 35. ayette* bulunan, “**vebtegu ileyhil vesilete**” sizi Hakk'a kavuşturacak bir delil (*ilahi rehber*) bulunuz manasına gelir.

Yine *Lokman Suresi 15. Ayetinde*,
“**vettebi' sebile men enabe ileyye,**”
“**bana ulaşana tabi ol,**” buyrulmaktadır.

Bir *hadisi şerifte* de Sevgili Peygamberimiz,
“**lâ ilahe illallah**’ demelerine kadar insanlar ile savaşmakla emr olundum,” buyurmaktadır.

Kişi “**lâ ilahe illallah**” zikrinin yardımı ile, bu nefsi mertebenin kötülüklerinden kurtulmuş olarak selamete kavuşur.

Nefsi Emmare konusunun başında zikrettiğimiz *Yusuf Suresi 53. Ayetinde* belirtilen, “kendine Allah'tan gayrı bir varlık atfedici olan” nefis, “**lâ ilahe illallah**” zikri ile Allah'tan başka bir varlık olmadığının tam kabul ve tasdiğıne getirilir.

Yüce Rabbimiz *Hicr suresi 29. Ayette*,
“**feiza seveytühü ve nefahtü fihi min ruhi...**”
“**onu tesviye ettiğim ve ona ruhumdan nefheyletiğim-de...**” buyurmaktadır.

O halde hepimizde Allahımızdan ruh vardır, ve bu hali idrak **birinci makamdır**.

O **ruhumdan üfledim** dediği yerdir, ki orada mutlaka Allah'ın ismi zikredilir. Diğer isim ise Hakk'ın suret ismidir.

- “Kendimden verdim” yani “ruhumdan üfledim” denilen nokta, “**Mabudiyet**”
- **Suret** ismi olarak adlandırılan nokta ise “**Abdiyet**” şeklinde değerlendirilir.

Mabudiyet sırrı Hz.Allah'a aittir. Bir de kulluğumuz yani **abdiyetimiz** vardır.

Kişi mabudiyetinin sırrını idrak içinde olduğu zaman abdiyeti kalkar, mabudiyet olur, ki bu **birinci ilahi** manadır.

O zaman kişi nefis, akıl, sır, ruh, hepsinin Hz.Allah'a bağlı olduğunu anlar ve kesafet alemindeki herhangi bir değişiklik yukarıda saydığımız halleri ve varlıkları hiçbir zaman değiştirmez.

O noktaya erildiğinde akıl da, nefis de, ruh da Allah'a bağlı olduklarını ikrar ederler. Onun için zikri “**lâ ilahe illallah**”tır.

Nefsi Levvame

Kıyamet Suresi 2. Ayetinde,

“Ve lâ uksimü bi’nefsil levvame,”

“Ve nefsi levvameye kasem ederim,” buyrulur.

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ,

“Levvame nefsi, fenalık yapar ve fakat nedamet duyar, Allah'a tövbe eder. Ebrarın nefsidir. Müslümanların hemen tekмили bu nefistendir. Bu nefsi müminler de sevmez, levv eder yani reddeder ama yapar,” buyurmuştur.

Bu nefsin ismi, kötü haline **nedamet** etmekte olduğu cihetle levvame olmuştur. Zira lügat manası ile, “**levvame**”, **azarlayan, kınayan** demektir.

Bir kimse kötü hallerinin idrakına vararak **“ben ne yapıyorum?”** demesi ile bunlardan kurtulmaya ve uyanıklık kazanmaya başlar.

Kendi kendine insan olma yoluna girmenin gerekliliğini ikaz eder ve bu sualler ile düzelmeye başlar.

Bu nefis mertebesindeki insan rüyasında,
Koyun, sığır, deve, aslan, balık ve tavuk gibi hayvanlar,

ve **pişmiş yemekler** görür (*ki pişmiş yemekler gıdayı nafi oldukları için hayat vericidirler*).

Rüyasında **gördüğü hayvanlar** ona **muti** iseler, güzeldir, **saldırganlıkları** var ise güzel değildir.

.Bu gördüklerini onun lehine getiren bağlı bulunduğu noktadır.

Balık ve tavuk, levvamenin **kazancının helal olduğuna** işarettir ve **“kazancın için ters düşme,”** manasını taşır.

Bal arısı, kişiye **övgü ve değer ahlakına** delalet eder.

Sevgili Peygamberimizin her nefis mertebesi için uyarımları olmuştur.

Efendimiz bir *hadisinde* bu nefis için,

“Müminin şartı ezeli yol ve cefalarına katlanmak, başkalarına eziyet etmemek ve eziyet etmeyi terk etmek...” buyurmaktadır.

Levvamede olan bir kimsenin, **evler ve dükkanlar** görmesi, **nefsin artık sükunet bulduğunu** gösterir.

Levname Nefsin,

Nuru, “Sarı”,

Alemi, “Berzah”tır.

Bunları gören kimsenin **“Allah”** zikri yapması lazımdır.

Hadisi şerifte,

“Başkalarına eziyet etmemek,” deniyor.

Kişi, *“ben kimseye eziyet etmiyorum, kimseye zarar vermiyorum, kimseyi öldürmüyorum, melek gibiyim,”* diye düşünebilir.

Öldürme tatbikatı Emmareden bile düşük olan mertebelerin ifadesidir.

Evli olan çiftlerin üzerine düşen görevler bakımından birbirlerine eziyet etmeleri, *“başkalarına eziyet etmemekten”* murad edilen hususa bir misaldir. Bu terk halini iç alemimize iyice yedirip **etrafımıza ve kendimize zalim** olmamalıyız.

Levvame aynı zamanda **Nefsi Külle nazar eyleme** makamıdır.

Buna yani izafi olan **“Ruhi Külle”** akıl denir.

İzafi Ruh Allah'ın halifesidir, yani **“Deryayı Nuru Muhammed”**dir.

Allahımız kendi sonsuz nurundan bir nur teşkilatlandırmış (*burada ayırma yoktur, zira Hz.Allah'ın zat nuru için ayrılma, parçalanma gibi durumlar mümkün değildir*) ve onu kalem gibi kullanarak bütün mükevvenatı (*varlıklar, gezegenler, galaksiler, velhasıl canlı cansız her şeyi*) meydana getirmiştir. Bu bakımdan ona **“Kalem Nuru Deryası”** da denir.

Şu halde Hz.Allah'ı bilebilmek, **“Ruhu İzafi”** ile mümkün olabilir, ki **“Ruhu İzafi”**, insan ruhunda **“akıl”** olur.

Çünkü Hz.Allah'ı bilip tanımak ancak **“Deryayı Nuru Muhammed”**i bilip tanımak ile mümkündür. Aksi mümkün değildir.

Bu makamda bahsedilen akıl “**ilahi akıl**” yani “**Aklı Küll**”dür. Kişi bu akılda ise o zaman bu makamdadır.

Nitekim Hz.Mevlana’nın, “**Aklını Muhammed’e kurban et, Allah de bu sana kafidir,**” mealindeki sözü bu noktaya binaen söylenmiştir.

Aklımız “**Ruhu İzafi**”dir. Bizler idrak noktasını ararız. Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed bizleri o idrak noktasına getiriyor. Hz.Allah’ı bildiriyor ve Allah’ı tam bilici oluyoruz. Bir yerde Ruhu İzafiden murad budur.

Şimdi “**Ruhu İzafi nasıl bir şeydir?**” diye sorulduğunda, “**O’nun için bir kayıt yoktur,**” denir.

Kişinin bu hallerinin geçişlerinden, ya da yapmış olduğu herhangi bir hadiseden dolayı “**Ruhu İzafi**” **kaybolmaz**. Çünkü “**Ruhu İzafi**” güneş gibidir. Işıklarını gönderdiği zaman binlerce ev güneş altında kalır ama her ev kendi penceresine göre ışık alır. Ama güneş için bir kayıt yoktur. Evlerin hepsi ortadan kalksa güneşin hiçbir kaybı olmaz. O gene ışıklarını göndermektedir.

Kimi ışık alır, kimi de almaz ama Hz.Allah’a göre, Deryayı Nuru Muhammed’e göre hiçbir kayıt yoktur. Kişi aldığı ışık nisbetinde bir güzellik kazanır, ki bu (“**Ruhu İzafi**” ile **buluşmak ve idrak etmek**) ikinci makamdır.

Bu noktaya işareten Hz.Süreyya “**Hız.Muhammedi tasdik etmeyen kişi yerden bir karış dahi yükselemez,**” buyurmuştur.

Nefsi Mülhime

Kur’anı Kerim *Şems Suresi 8. Ayetinde,*

“Feelhemeha fücureha ve takvaha,”

“Allah ona fücürünü ve takvasını ilham etti,”

(isyanını yani bozukluğunu ve itaatini yani korunmasını ilham edene hamd olsun) bildirildiği için nefsi natıkasının ismi “**nefsi mülhime**” olmuştur.

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ,
"Mülhime nefis, fenalığı kesretle değil, bazı bazı yapar. Fenalık yaptığı zaman Kur'andan cehennem ayetlerini ilhamla alır. İyi yürümelerinde Kur'andan cennet ayetlerini alır. Bu nefis ilham ile terbiyededir. Ondan dolayı, ona, "**mülhime nefis**" denmiştir. Salih olanların nefsidir," buyurmaktadır.

Bu makamdaki kimse manasında,
Çıplaklık ve kadın görür, ki dinen pek makbul değildir. Henüz **nefsinin güzelliklerini giyinmeye başlamamıştır**. Mücadele devam etmektedir.

Kendisini **sarhoş** görür, *istediği noktaya daha gelememiştir*.

Alemi Manada **hali**, "Gizlilik"tir.

Artık onun ayıbını görmezler, çünkü bir terakki vardır. Mürşid onun ayıplarını kapatır. "**Sen onlara aldırma**," der ve yüzüne de vurmaz, çünkü ileriye geçmeye namzetliği vardır.

Mülhime Nefsin,
İsmi Ruh,
Rengi Kırmızı,
Zikri "Hu"dur.

Kişi rüyasında bazı isimler işitir. Bunlar kendisine bir **işarettir**. Mürşid bazen bunları gizler, çünkü zamanı henüz gelmemiştir. Zararı olmasın diye zamanını bekler ve zamanı gelince açar.

Bu makamda kişinin "**Ruhu Küll**"de fani olmuş olması lazımdır.

Bir diğer deyişle "**Aklı Küllün**" de "**Ruhu Küllün**" de Hakk'a ait olduğunu "**hakkel yakin**" bilmek icap eder.

Bu biliş, kişiye Hakk'ın bildirdiği şekilde olacak ve ruhunun da Hakk'a ait olduğunu tasdik edecektir.

Kişi, "bu ruh, bu cismaniyet, bu akıl benim değil Hakk'ındır," dediği zaman üçüncü makamdan nur alır.

Aksi halde Hakk kendisine sual açar.

"Vahidil Kahhar olan benim. Getir bakalım aklını, ruhunu, cismaniyetini," dediğinde iflas etmiş olur.

"Hu" zikrini yapmakla bu noktalar kabul edilmiş ve bu kabul ikrar edilmiş olur.

Bu durumu zaten kabul etmiş olan kimse göçtüğü zaman, Allah, bu kabulünden dolayı, onu sual açmadan selamete koyar.

O halde bütün mesele kişinin bu düşünceyi kabul edip o idrake varmasıdır.

Nefsi Mutmainne

Fecr Suresi 27. Ayetinde,

"Ya eyyetühen nefsül mutmainne,"

"Ey mutmain olan nefis..." hitabı ilahisi vardır.

Yine Yunus Suresi 62. Ayetinde,

"Ela inne evliyaullah lâ havfün aleyhim ve lâ hümayahzenun,"

"Dikkat edin, şüphesiz Allah'ın velileri ki Onlar üzerine korku yoktur ve onlar mahzun olmazlar," buyrulmaktadır.

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ,

"Mutmaine nefisde Hakk'ın hitabı vardır. "Ey mutmaine nefsi" diye Allah, ona hitap eder. Kanaat, teslimiyet, sabır, tevekkül ile ilahi mazhariyettedir." buyurur.

Kişi bu mertebede artık güzel ahlak kazanmış ve Hakk'ın kendisine hitap edeceği noktaya gelmiş demektir.

Kur'anı sünnete uygun okumakta, anlamakta ve Kur'an da kendisine konuşmaktadır. Bir anda **"hayret"** makamındadır.

Böyle kimseler rüyalarında,
Devlet başkanları, devlet büyükleri,
Bilginler, alim kimseler,
Salih kişilerin toplantıları ile
Kılıç ve hançer görürler.
Halleri, "vuslat"tır.

Mürşidin ilahi mana ve ifadelerinden tat ve lezzet almaya başlarlar. Mürşid'den ilahi zevk almaya başlamaları Allah'ın güzelliklerinden zevk almaları demektir. Artık başka şeylerden zevk almamaya başlarlar.

Rabbimiz Kur'anda nefsi mutmainneye hitap etmektedir. Kişi ancak o zaman kurtulmuş olur. Bu nefis mertebesinde ahirete göç etse Hakk, **"Gel Bana,"** der.

Mürşid o noktaya kadar onun halini gizli tutmuştur. Zira talibe baştan, **"senin halin, nefsi emmaredir,"** demiş olsa idi, o kimse **"ben zaten berbatım,"** diyecek ve belki de gelmeyebilecekti. Ama mürşid ondaki hali gizli tutarak onu mutmainne noktasına kadar çeker. Pek tabiidir ki bunu yapan Hakk'ın kendisidir.

Mutmain Nefsin

Alemi, "Vuslat,"
Yeri "Hakikati Muhammediye"dir.
Hali önceki nefis hallerine nazaran
"Sır"dır.
Nuru "Beyaz"dır.
Hakkı bilmiş, halkı da bir nebze bilmiştir.
Zikri "Hakk"tır ve öyle terakki eder.

Kendisinde **Hakk'ın adını** tasdik etme hali icraattadır.

Bu makam kişinin kendi ruhunu Ruhu Muhammed' de mahviyete getirebilme, "**fena fi Muhammed**" olma halidir. İşte o zaman hakikat bulunur.

Bir gönülde "**Ene Muhammed Mustafa,**" beyanı ilahisi zuhur edince, o gönül Muhammed'e ermiş ve selamet bulmuş demektir.

Kişi önceki makamda idrakte iken bu makamda yaşamaya başlar yani icraattadır.

Kendisini "**İzafi Ruh**"ta ("**Deryayı Nuru Muhammed**")de)

ve "**İzafi Ruhu**" da, Hakk'ın Zatında (**Hakk deryasında**) fani olmuş görür.

Artık onun için ayrı gayrı kalmamıştır. "**Bu benim, şu Hz.Peygamberdir, O da Allah'tır,**" diyecek bir hali kalmamıştır. Kendisini de, Hz.Peygamberi de, Hz.Allah'ta bir görür ve bunu bizatihi yaşayarak, duyarak, Hakk'ın kendisine lütfetmiş olduğu yakınlıkla bilir.

O zaman selamete erer. Bütün isimler ve sıfatlar Hakk'ın zatında fena bulur. O zamana kadar varolan isimler, sıfatlar, kendisi ve başkaları gibi görüşler ve kişilik ortadan kalkar. Bu şahsiyetini kaybetmek değil, bilakis Hz. Allah ile şahsiyet kazanmak demektir. Görünen mevcudat yoktur, fakat O vardır. "**Lâ mevcude illa Hu,**" noktasına varılmış demektir.

Bundan sonra manalara dış yolu ile vakıf olunur. Kişi dış alemi içine almış olur. Kendisini "**dış**"ın içinde ve "**dış**"ı da **kendi bünyesinde** görür. Artık vücudun dışı kalmamıştır. Evvelce vücudun içi ve dışı, bir Hz.Allah, bir kul, isimler ve sıfatlar var iken, şimdi öyle bir hale gelinmiştir, ki o kişi her tarafta kendisini müşahede etmeye başlamıştır.

Dış alem kalmamıştır, nereye baksa kendisini görür, çünkü birliğe gelmiştir. Hakk ile beraberdir.

Bazı kimseler, **“Efendim zaten her yerde Hakk vardır,”** derler. Onların dilleri öyle konuşmaktadır. İşitmişler ve öyle söylemektedirler. Kişinin gördüğü her cisim, **“Ben Allah’ım,”** demekte midir?...

Aslında her varlık Allah’ı zikretmektedir, ama o kimseye bir şey söylemekte midirler?....

Şeyh Sadii Şirazi bu noktaya işareten, **“cihan aşk ve cezbe ile doludur, ama körler aynada neyi görürler?”** buyurmuştur.

Ama Hz.Abdülkadir Geylani’ye, daha on yaşında çocuk iken, çift sürdüğü sırada kendisine seslenilerek, **“Ya Abdülkadir, sen bu iş için yaratılmadın,”** buyrulmuştur.

İşte o zaman,

“İmenil mülkül yevm lillahil Vahidil kahhar,”

“kimindir mülk bugün? Bir ve kahredici üstünlüğe sahip olan Allah’ındır,” hitabı ilahiyesine mazhar olunur. İnsan Hakk’ın gayrı olan şeylerin hakikatte mevcut olmadığına arif olur.

Artık Hz.Allah’ın dışında herhangi bir varlık, bir mevcut yoktur kanaati kişinin bütün varlığını öyle kaplar ve tebeyyün eder, ki o kimse Hakk’tan başka bir varlık kabul etmez. Hakk insana bu hali yaşatır.

Birisine baksa, **“O gözden bakan Benim,”** birisine seslense, **“Seslenen Benim”** buyurur. Nihayet kişi kendisi olmaktan çıkar ve Hakk ile Hakk olur.

Nefsi Raziye (Radiye)

Fecr suresi 28. Ayetinde,

“İrcii ila Rabbike radiyeten mardiyye,”

“Razı olmuş ve kendisinden razı olunmuş olarak Rabb’ine rücu et,” buyrulmaktadır.

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ,
“Radiye nefsi, teslimiyette kemal bulduğu için rıza onda aşıkardır. Hakk’tan razıdır. Hakk’ın işlerinde mahv olduğundan “Ef’ali Veli”dir. Hakk’ın istediği işi kendi yapıyormuş gibi, o iş ondan zuhur eder.” buyurmuştur.

İrcii emri ilahisi dünya üzerindeki insanlar için bu alemden ilahi aleme intikal anlamındadır, ki bu dünya makamı için “**ircii**” kelimesinin bu manası doğrudur.

Ancak Allah’ın her keliması ilahisi sarf edildiği ve kullanıldığı makama göre değerlendirilir. Aynı ilahi beyan ilahi alemde Allah’a kalbolmak manasıdır. Bu ise Allahımızın açmadığı ilahi isimlerinin hikmetine mazhariyettir, ki bu Allah’ın kuluna büyük bir ikramı ilahiyesidir.

Allahımız burada ilahi ismin sırrına mazhariyete işaret etmektedir. Bu ilahi sır Habibi Muhammed ile insanlara iletmiş olduğu bir ikramdır. Zira “**ircii**” sırrı velayet sırrına tabidir.

Nitekim Azrail, hükmü tatbik edebilmek için kapıya gelmiş, Hz.Muhammed’in emrini talep etmiş ve Sevgili Efendimizin emri ve müsaadesi olmadan hükmü yerine getiremeyeceğini belirtmiştir.

“**İrcii**” emrine uymak abdiyetin mabudiyyete arzudur, ki kulun Allah’a kavuşma isteği İndi Baride en makbul noktalardan biridir ve bir yerde Allahımızın güzellik verdiği gönüllere ilahi daveti, ilahi davete icabet devletidir.

“**İrcii**” emri celili bir manada da “**ve nefahtü fihî min ruhi - ve ona ruhumdan nefhettim**” tatbikatının geriye dönüşü olup, bütün olan ruhun parçası olan ruha davetidir.

Bu nefis mertebesinde olanlar manalarında melaike ve cennet hurileri görürler, kendilerine şarabı Kevser sunar-

lar. Emmarede haram olan içki, burada “**şaraben tahura**” olarak serbest olur. Kişi önceden Allah rızası için içkiden vazgeçmiş olduğundan bu noktada kendisine manevi şarap ikram olunur.

Oruç da buna bir işarettir. İnsan Allah rızası için gün boyunca bir şey yemez. İftarda ise kayıt kalkmıştır, sofrada her türlü yiyecekten bulunur.

Böyle bir kimse manasında,
suda yüzdüğünü,
havada uçtuğunu görür.

Hali **fenaya** (*tasavvufta maddi varlıktan sıyrılıp Hakk’a ulaşma*) ermiştir.

Kendisi ile bir iddiası kalmamıştır.

Ancak manada böyle şeylerin görülmüş olması kişinin mutlaka o noktada olduğunun ifadesi olmayabilir. Daha evvelki bir nefis mertebesinde bulunan bir kimsenin daha sonraki nefis mertebesi ile ilgili bir mana görmesi kendisine bir işarettir.

Bu durumu Mürşid bilir. Bu bakımdan sabır, ısrar ve sadakat önem kazanmaktadır.

Raziye’nin **ledunni** ismi “**Hayy**”dır.

“**Hayy**” ismi zuhur ettiği için artık o kimse Hakk ile ebedi diridir.

Bu makamda ruh bir şahsiyet, bir varlık kazanır. Ummumiyede cismaniyet kaybolur gider, ama bu makamda insan kaybolmaz, çünkü Allah o ruhu artık tesbit etmiştir.

O ruhun bir özelliği, bir şahsiyeti olur. “**Hayy**” olmak, dirilik kazanmak budur. Esasında kişi zaten Allah ile vardır, ancak dirilik bu şekilde kazanılır.

Raziye Nefsin

Nuru "Yeşil,"

Yeri de "Gizli haller"dendir.

Bir evvelki nefis mertebesinde gizlilik vardır, ancak **"mutmainne"** daha önceki nefis mertebelerinden gizlidir. **"Raziye"** ise halleri de gizlidir. Yani işlediği şeyler de setr olur.

Nitekim Hazretim bir gün birlikte bir yere giderken bana, **"Evlat, bize baksalar da görmeleri mümkün değildir. Biz bir fiili işliyoruz ama onlar görmüyor. Bizim fiilimiz de başkasına gizli kaldı. Çünkü o fiiliyatı işlerken hayırla işledik. Bizim işlediğimiz o fiil Hakk katında makbul, zahirin işlediği ise günahıdır,"** buyurmuştur.

Kişi bu makamda buraya kadar anlatılan bütün derece ve makamları birleştirip bir görmeğe başlar.

Artık geçmişini de bırakır. **"Şu safhalardan geldim, bu mertebelerden geçtim,"** bitmiştir.

Nitekim zikirde de beşinci ve altıncı makamların esması olan **"Hayy"** ve **"Kayyum"** isimleri birleştirilerek zikir edilir. Çünkü artık tefrik edecek hal de kalmamıştır.

Bu makamda **"Hayy"** sırrına erilir ve ebedi hayat ve dirilik bulunarak ebed sahibi olunur. **Hakk** ile **Fani**, **Hakk** ile **Baki** olunur.

Nefsi Marziye (Mardiye)

Fecr Suresi 28. Ayetinde,

"İrcii ila Rabbike radiyeten mardiye,"

"Razı olmuş ve kendisinden razı olunmuş olarak Rabbine rücu et," buyrulur.

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ,

“Mardiye Nefsi, hem o, hem de Hakk birbirlerinden razıdırlar. Nevafile müdavim olanlar yani fazla ibadet ve tat edenler, Hakk ile görür, işitir, bilir ve yapar. İlahi mükafat ile mütemayizdirler. İlahi sıfatla muttasıftırlar. Derece-lerine göre mesela, duvarın arkasını göremeyiz. Hakk ise duvarın arkasını gösterir. Hakk’a müteşekkir olurlar.

Saati vahidedir ömrü cihan

Saati taate sarf eyle heman

Bu ilahi öğretilerden sonra Allah, Hakk yolunda yürüyen salihleri Hakk’ta fiiliyat ile fani kılar, “**Fena ender Fena**” makamlarına mazhar kılar,” buyurmuştur.

Hadisi Şerifte ise,

“**Tahallaku bi’ahlakillah vet tasifü bi’sıfatillah,**”

“**Allah’ın ahlakı ile ahlaklanınız ve Allah’ın sıfatı ile vasıflanınız,**” buyrulmaktadır.

O noktaya gelen kimse kendinden geçmiştir, cümleye şefkat ve merhamet eder.

O kimsenin manasında,

Ateş görmesi nefsin ***tamamen fena bulduğunun*** ve nefsin ne olduğunu bildiğinin ifadesidir.

Yıldırım görmesi ise gaflet halinden uyarılmaya ve ***dalaletten kurtulmaya*** işaretler.

Bu makamda nefsin **halik** (yaratan) ve **mahluk** (yaratılmış) özellikleri birleşmiştir.

Kur’an nefis mertebelerinin hepsini açmıştır. Bazı Müslümanlar kutsal kitabımız Kur’anı Kerimi insanlara, evlenmeden önce değil de evlendiklerinde hediye ederler. Evlenenler de ona güzel bir kap yaparlar ve duvara asarlar. Böylece Hz.Kur’an duvarda, insanlar da başka bir yerde ka-

lırlar. Halbuki Kur'anı alıp, okuyup, anlayıp, amel etmeyi düşünmek gerekir. Hz.Kur'an elimizden düşmemesi gereken, mükemmel ve bizi doğru ahlaka yönlendiren rehber bir kitaptır.

Marziyeye ermiş olan kimse ifrat ve tefritten kaçınır. Onun bu kaçınma hali hakkında Rabbimiz bir *hadisi kutside*, "onun gören gözü, işiten kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı olurum," buyurmuştur.

Bu **Ademlik** makamıdır. O kimse Adem'e ermiş, Adem'in vasfına sahip olmuştur. Ademlik keşfolunur. Artık Şeriatı Muhammediyeye daha sıkı sarılıp, nefsinin hür görüp, yedinci makama atılmaya hazırlanmalıdır. Bu makamda muradolan bundan sonra gelen seyri anıllahtır, yani yalnızca O'na yönelmektir.

Marziye Nefsin,

Yeri "Gizlinin gizlisi",

Hali "Hayret",

Virdi "Şeriat",

Nuru "Siyah"tır.

Zira kemalat bulmuştur. Safiyeye ermek ve kemali bulmak anlamına gelen yedinci mertebeye geçmede bir basamaktır.

Bu makama eren herşeye ayna olur. Zatından gayriyi görmez. Her yerde kendini müşahade etmeye başlar ve her-kese ayna olur.

Biri ona "sen şöylesin," dese, güler, çünkü kişi onda kendisini gördüğünden ona söylediği söz aslında kendisinin bir vasfıdır.

Müspet ya da menfi haller esasta onda değil, onun hakkında **“şöyledir”** ya da **“böyledir”** diye konuşan kişinin kendisinde bulunmaktadır.

Nitekim Hazretim ile beraberken benim hakkımda da ileri geri konuşulmuştur. Haklıdırlar, çünkü makamları budur. Bize her kim bakmışsa kendini görmüştür. İnsan insanın aynasıdır.

Yukarıda sözü edilen sebeplerle o kimse kendine Hakk’tan gayri bir varlık atfetmediği için her yerde kendini müşahede etmektedir. Her şeye ayna olduğundan kendisinden kendisine seslenmeler işidir.

Birisinin seslendiğini işitir, ama bakar, ki ses kendi sesidir. Her yerde kendi fermanını görür. Herhangi bir zattan bahsedilse **“o da senden feyzmend olur,”** beyanını alır.

O zaman anlar, ki kendinden başka kimse yoktur. Öyle bir noktaya gelir, ki her şeyi kendine bağlı bulur.

Nitekim bu sırra binaen Bayezidi Bestami Hazretleri, **“Cübbemin altında Allah’tan başkası yoktur,”** buyurmuştur.

Yine bu makamda, **“iki cihanda benden başkası mümkün müdür?”** denilir. Ama bu söyleyiş kişisel olmayıp Hakk ile beraber ve Hakk ile bilici olarak varit olur. Zira ondan söyleyen Hakk’tır ve **“iki cihan da Benim,”** buyurur.

Bu sırra işareten Hz. Abdülkadir Geylani,
**“Tahtı hükmümde durur kutbu cihan gavsı zaman
Hiçikes eyleyemez emrime alemde hilaf”**
buyurmuşlardır. Çünkü kendilerinin gayri kalmamıştır.

Yine aynı hakikate işareten Hz. Süreyya,
**“Neye ben ol demiş olsam diyemezdi olamam
Rabbi Hassımla biliştim dediğim oldu benim”**
buyurmuştur.

Burada şöyle bir zehaba kapılmak mümkündür. “Madem ki **“ol”** dediği oluyor, o halde istediğini yapabilir.”

Ancak O, bu gibi düşüncelerden geçtiği ve bunlara hiç itibar etmediği için kendisine bu makam lutfedilmiştir. Böyle düşüncelerle meşgul olan kişinin selamet bulmak için bunları bırakması lazımdır. Bilinmelidir, ki O zatta zuhur eden arzu Hakk’ın arzusudur.

Hız.Allah kendi nizamını bozucu ilham vermez. Bu makamda Hakk ile beraber ve bilici olarak **“yalnız ben varım,”** diyen insana **“Ebül Vakt”** denilir.

Nefsi Safiye (Kamile)

Bu nefis hakkında Hz.Mehmet Ali ÖZKARDEŞ,

“Bu makamda “Beka ve Beka ender Beka” makamlarına kulu mazhar eder. Fiilen ilahi icrada bulunabilirler. Bu safiye makamlarının ilerisinde onları daha çok ikramlara mazhar eder.

Hele Kümmelini Zatî Evliyaullah Hakk’ın Zatî Nurunda mahv mazhariyetlerinden **“Mafevkal fevk malayetenahi”** makamlarına mazhariyetlerinden, evliyanın bile göremedikleri ve bilemedikleri ve haberdar olmadıkları derecelere ermekle Hakk’a teşekkür ederler,” buyurmuştur.

Bu nefis mertebesi bütün sıfatları aldığı için ona **“kamile”** denir.

Manada,

Pınar, kuyu, yağmur, kar görür.

Bu makamda bütün dertler ve üzüntüler yok olur. Bu makamın ismi **“Kahhar”** (**“Lillahil Vahidil Kahhar”**) dır. Başka hiçbir şey yoktur. Artık O’nun vechinden başkası he-lak olur.

Neye baksa Hakk'ı görür. Güzellik, çirkinlik, iyilik ve kötülük gibi her türlü kayıtlardan tamamen silinmiştir.

Makamı, “**Seyri Billah**”tır. Allah ile ebedileşmek, kesretin vahdete, vahdetin kesrete tecellisidir. Hakk'da halkı, halk'ta Hakk'ı bilme halidir.

Tecellisi, “**Beka**”dır. Önceki nefis mertebesinin tecellisi “**fena**” iken, bu mertebenin tecellisi “**beka**” olmuştur.

Sırrı, “**Hayyül ebed**”dir.

Nurunun rengi “**yok**”tur. Zira bu mertebede güneşte renklerin yok olması gibi renkler, cisimler herşey asla varmış, kaybolmuş ve herşey asıl olmuştur.

Yedinci nefse gelindiği zaman “**tam fena**” hali zuhur eder. **Beka içinde Beka'ya** erer.

Zaten Hakk ile bakidir ama “**beka da bir makamdır**,” der. Böylelikle sonsuzluğa ulaşır ve “**zillate**” düşer. Onun için artık iş bitmiştir. Hakk ile tam bir beraberliği vardır, sıfıra dışar olmuştur.

Nefsi makamlara ait renk, alem, yer ve hal gibi hususlar bir ifade için anlatılmıştır. Renkler ve diğer bilgiler kişinin bağlı olduğu ve devam ettiği makama göre değerlendirilir. Bu hususlar birer kayıt olarak telakki edilmemelidir. Çünkü Allah insanlara her an değişik ve daha ileri bilgi sunar.

Allah rızası için bu kemalatı tahsil edenler her an yeni bir zevk ve güzellik içinde yürürler. Ayrıca nefis mertebelerinde görünen rüya ve olaylar bilgi verip yetiştirmek içindir ve kati değildir.

Altıncı makamda, “**herşey benimle kaimdir. Her gönülünden bana ses var, her gözden bana bakan Hakk'tır**,” de-

mekte olduğu halde, kişi yedinci makama geldi mi, ondan da vaz geçer. Hal ve makamın da sözünü etmez ve makamdan da geçer. **Ne müşahade ne marifet** kalır. Tam yokluğa ulaşır. Hakk ile Hakk olur. İsmi Hz.Allah ile başlar, Hz. Allah Abdülkadir Geylani olur.

O noktaya gelindikten sonra herhangi bir makamın peşinde koşulabilir mi? Ne iddia edilecektir? O kimsenin hali tam yokluk ehlinin zevkini tatma noktasındadır.

O zevki tadar. **“Artık Hakk’tan gayri bir şeyim yok, Hakk ile beraberim, sıfırım”** der. Makam da bir şey ifade etmez olur. Ne sıcak tesir eder, ne de soğuk... Sadece bulunduğu noktanın zevkinde ve neşesindeir.

Ehli zevki tadarak anlar. Her şeyi zevk ile idrak eder, çünkü Hakk ile Hakk olmuştur. Nuru Zatiyet zuhur eder ve Zati Veli noktasını ihraz eder. Hakk ile beraber olarak halka döner. Hakk’ı da bilir, halkı da. Hiçbir şey kendisine zarar vermez (*öyle görünür*). İnsanların ona karşı yanlış bir şey yapıp da zarar görmemeleri için dikkatli olmalıdır.

Ya Rabbi, bu hali bizler için kolay eyle. Amin.

Şeriat, “İlahi beyan öğrenmek,”

Tarikat, “ilahi beyana göre iş görmek,”

Marifet, “ilahi beyandan muradolan Allah ile yüz yüze gelmek,”

Hakikat, “Allah’ı bulmak ve cemalini görmek,”

Hakikatül Hakayık, “Bulunan ve görülen Allah’ın icralarını O’nunla yapmak ve göstermektir.”

Şeriat, “Güftü gû” (ilahi söz elde etmek)

Tarikat, “Cüstu cu” (sözü edileni arama)

Marifet, “Rube ru” (sözü edilen ile yüz yüze gelmek)

Hakikat, “Mube mu” (sözü edilen ile dudak dudağa (ağız ağıza) gelmek. O’nu bulmak cemalini görmek)

Hakikatül Hakayık, (sözü edilen ile el ele verip, O’nunla iş görmek ve göstermek)

Sözü edilen Allah'tır.

Tekmil bu işler, Allah'tan - Allah'adır. "**Lâ mevcude illallah**"

Anlatımı yapılan bu ilahi nefis makamları, kişinin Hakk yakınlığı bulup, gönül ehli manevi bir yola girdikten sonraki kalbi halleridir. Kişi ancak Hakk yakınlığı bulduktan sonra bu mertebe ve makamları aşabilir. Artık bunlar kendisine zahir olur. Diğerlerinde zahir olmaz.

Bunlar, kişinin Hakk yakınlığı bulup Sohbeti İlahiye dahil olduktan sonra açılacak ve geçebileceği hallerdir. İşte zikir bu makamlara erebilmek, bu güzellikleri yaşayabilmek için yapılmaktadır.

Zikir yapılmadan evvel, zikrin neden ve niçin yapıldığını anlatmak ve zikir hakkında bilgi vermek icap eder, ki zikrimizi de bilerek yapalım.

Adem ile Havva, Cennetten çıkarıldıklarında, dünya üzerinde birbirlerinden ayrı yerlere indiler. Adem tam olmak için kendinden yaratılmış olan Havva'yı aramaya başladı.

Yolda karşılaştıkları **aklın** makamı, **dimağdır**. İblisin oğlu **hışmın** (kızgınlık, öfke) da yeri, **dimağdır**. **Hışmın** geldiğinde **Akıl** gider.

Haramın yeri **gözdür**.

Göze geldiğinde, gözdeki **Haya** kaçar.

Rahmetin yeri insan **gönlüdür**.

Hasetin yeri de **gönüldür**.

Haset gelince **Rahmet** kalkar.

Dikkat edilirse, **haset** gönüldedir, ötekiler dimağdadır. **Haset**, kıskançlıktan kötüdür. "**Haset ateşin odunu yaktığı** gibi iyilikleri, güzellikleri ve rahmeti yok eder," deniyor.

Haseti **rıza** çıkartır.

Rıza gelince **haset** kaçar.

Rızayı **tamah** kovalar.

Tamah geldi mi **kanaata** müracaat edilmelidir. **Kanaatı şehvet** yok eder.

Şehveti de **korku**.

Korku geldiğinde hepsini bastırır. Hikmeti Marifetullah'ın başı Allah korkusudur. Allah korkusu ile çekinilir ve selamet bulunur.

Korkuyu yenen şey, **unutmaktır**. Kişi korkuyu unuttuğunda kaybedenlerden olur.

Gönül, Allah'ın evidir. Bir kimse o eve Allah'tan başka sevgiler koymaya başlarsa başına olmadık şeyler gelir.

Zikir bunların hepsinin üstündedir. Hepsine hakim olur. Zikir **rical** ile gelir.

Ricalül Gaybın bir manası da, **halis niyettir**.

Allah kendisine karşı halis duyguları dilerse "**Ricalül Gayb**"dan (**üçler - yediler - kırklar**'dan) kabul eder ve selamete koyar.

İnsan bütün bu makamları geçtikten sonra Allahımızın namütenahi ihsanları vardır. Zira insanın terakkisi bir yerde durucu değildir. Terakki namütenahidir. Allahımızın ilahi alemleri sonsuz, terakkileri de sonsuzdur.

Buraya kadar anlatılmış olanlar insanlığın icabı olan ilk merhalelerdir.

Allahımızın sınırsız alemlerini "**yedi**" rakamıyla kısıtlamak mümkün değildir.

Nitekim bu hususu işareten, Sevgili Efendimiz, "**Miracda Sidretül Munteha'ya kadar geçmiş olduklarım, Sidretül Munteha'dan Huzuru İlahiye varıncaya hadar geçmiş olduklarımın yanında kabili kıyas değildir,**" buyurmuştur.

Bu hususlarda Sevgili Efendimizin yapmış olduğu bazı izahatlar son derece calibi (*celbeden, çeken*) dikkattir.

Efendimiz, “Beni İsrafil, beni 19 hicaba eriştirdi. Hicabın müvekkili olan melekler 70.000 hicabı gönlüm içinden çıkardılar ve beni Vahdaniyet hicabına götürdüler.

Orada “**üns**” kürsüsünde karar kıldım, ki o ak inciden yapımuştı. Bana “**üns şerbeti**” içirildi ve korkum gitti.

“**Et tahiyyatü lillahi ves selavatü vet tayyibat,**” dedim.

Ulu Allah, “**Es Selamü aleyke eyyühen nebiyyü ve rahmetullahi ve berekatühü,**” buyurdu.

Ben de bana gelen bir ilhamla, “**Es Selamü aleyna ve ala ibadillahis salihin,**” dedim.

Bunun üzerine mukarrebun melekleri, “**Eşhedü enlâ ilahe illallahü vahdehü lâ şerikeleh ve eşhedü enne Muhammedün abdühü ve resulühü,**” dediler.

Ve Allah, “**Amener resulü bima ünzile ileyhi min Rabbihi vel müminun, küllün amene billahi ve melaiketihî ve kütübihî ve rusulih, lâ nüferriku beyne ehadim min rusulih...**” diye nida etti.

“**Bana “ümme**t” olan müminler, Allah’ın vahdaniyetine, meleklerine, kitaplarına ve resullerine iman ettiler. Hepsine tasdik ettiler. İmandılar, ki bütün pegamberler Hakk’tır. Hiç birinin, biribirinden farkı yoktur.” buyurmuştur.

Eğer Sidretül Munteha’dan Allah’a kadar olanlar böyle ise Allah’a ulaştıktan sonraki nihayetsizlik tasavvur dışı olmaktadır. Zira Allah’ın açmamış olduğu nice alemleri vardır, ki bunlarda müşahade edilerek terakki edilebilir. Allah’ta henüz bilmediğimiz nice nefis terakkileri vardır. Bu nokta Hz.Pirimiz Gavsül Azam Abdülkadir Geylani’nin açmış olduğu **Bazül Eşheb** sırrıdır.

Bu bakımdan nefis mertebeleri dünyaya nisbet edilerek düşünölmek yerine, Allah'a nisbet edilerek düşünölmelidir. Böylece Allah'a nisbet edildiğı zaman nefis mertebelerinin sonsuz olduğı görölür. Yedi alem ve yedi cennet makamı Allahımızın aynı zamanda Dünya ve Esfele Safilin için tertip eylemiş olduğı bir değerdendir.

Manevi yakınlık bulmayı engelleyen hasletler

Beş haslet vardır ki, bu hasletler manevi yakınlık bulmayı engeller.

1. Şehvet,
2. Kin ve Haset,

Sevgili Efendimiz "Kin ve haset ateşin odunu yediğı gibi insanın hayır ve güzelliğlerini yer," buyurur.

Kıskanç başkasında olmasın kendisinde olsun ister.

Haset ise, başkasına zarar olsun diye kendine zarar verilmesini bile göze alır.

Mesela "**Benden bir şey iste ondan arkadaşına iki misli vereceğim,**" sorusuna karşılık,

Kıskanç, "**Ben hiçbir şey istemem,**" der.

Haset ise, "**Benim bir gözümü çıkar,**" der.

"**Hasete sinek bile konmaz,**" derler.

3. Hırs ve Tamah,
4. Riya,

5. Ucup, (*Kendisinde olmayanı kendine mal etme*
(*Karganın kendini şahin görmesi.*) ../ hali)

Tevekköl, yalnız Allah'adır. Yedinci yol Allah'ın gerçek yoludur. Kişi altı yolda mücadele ederek yedinci yola varır. Bu yolda, nefsi hakikinın Allah olduğı, vücudun da, ruhun da Hakk'a ait olduğı ve Allah olduğı bilinerek selamete çıkılır. Bugün bu hakikatlerle yürüyoruz.

Sevgili Efendimiz Mirac yaptı ve yedi alemleri geçti. Yedi cenneti geçti, Sidretül Münteza'ya geldi. Bir kimsenin ibadet, taat ve çalışmaları ile gelebileceği noktaya geldi.

Yedi nefis ve yedi alem

Bu alemlerden geçebilmek için, bu nefis mertebelerinden geçmek gerekir. Zira alemler nefis mertebelerini remz ederler.

Pirimiz Hz.Abdülkadir Geylani, "Dört şey kalbin düzelmesine medar olur," buyurur.

1. Yenilen lokmaya dikkat etmek,

Yenilen maddi ve manevi gıdalar, helal, temiz ve makbul olmalıdır.

2. İbadete ve kendine zaman ayırmak,

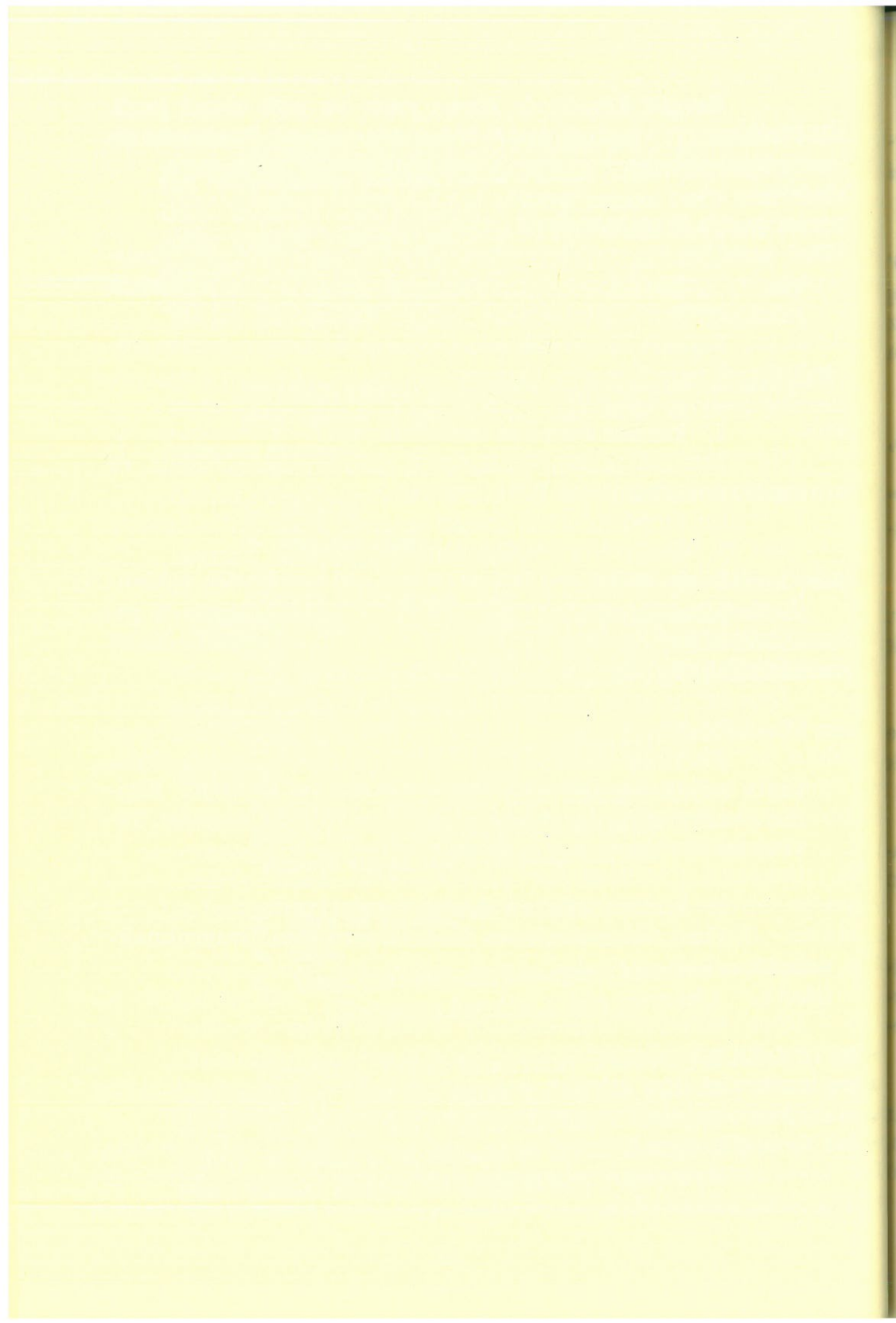
İnsan "**henüz vakit var**," diyerek kendinden saklanmamalıdır. Namaz insanın kibrini kırar, kişiyi tevazuya getirir, makbul olur ve sürur duyarız. Az da olsa yapılan ibadet kişiyi büyük ibadete çeker.

3. Kerameti muahaze etme,

Biribirini tahrik edip, bir işe kandırma, benim şöyle, böyle hallerim var deme. Kendinde kibir yer etmesin. Kişinin kendini yüksek veya aşağı görmesi makbul değildir. Tevazu içinde bir olmaya bakılmalıdır.

4. İnsanı Allah'tan alıkoyan şeyleri terk,

Yine, "**Ölmeden önce ahdinizi yenileyin**," buyrulmaktadır.

ZİKİR HAKKINDA UMUMİ BİLGİLER

Bi'smi'llahi'r Rahmani'r Rahim,

- Zikir nedir?
- Allahımızın isimlerini zikirden murad nedir?
- Zikrin Kur'anda geçtiği ayetler hangileridir?
- Tarikatlerde zikir niçin yapılır ve nasıl tatbik edilir?
- Tasavvufta zikir, sırda zikir, hakikatte zikir nedir?

Lugat manasında, “**zikir**”, *hatırlamak, anmak, yad etmek* manalarına gelir. Zikir kelimesi Kur'anda 200 yerde geçmektedir.

Namaz ve diğer ibadetler, sözlü ve yazılı olarak isim bildirme yolu ile Allah'ı hatırlayıp anmak için yapılan her hal zikirdir.

Mesela, “Allah'ım bunları bana Sen verdin. Sana şükürler olsun,” demek de bir “**zikri cemil**”dir.

Eskiden mekteplerde aferin alındığı zaman “**zikri cemil**” yazılırmış.

Zikri Cemil bir manası ile de aferin ve teşekkür anlamına gelmektedir.

Tesbih çekmek, Esmâi Hüsna'yı, yani Allah'ın güzel isimlerini ve sıfatlarını çeşitli şekillerde söylemek, Evradı Kadiriye'yi okumak, (ki ona “**Kadiri virdi**” derler. Vird ile bir yerde, Peygamberimizi tahsin ediyor, O'nun güzelliklerini sitayişle bahsediyor ve Allah'a teşekkür ediyoruz,) da zikirdir.

Bir hadiste, "Allah'ı zikretmenin, cihad dahil, her türlü ibadetlerden daha faziletli olduğu" ifade edilmiştir. (İbn Mace Edeb 53)

Hakk'ın isimleri sonsuzdur. Zira tekmil isimler O nundur. Bu bakımdan o isimlerden, zikir için bize bildirilmiş olanlardan birini veya birkaçını, belli bir miktar veya sayı olarak, devamlı, muayyen bir eda ile, oturarak veya ayakta söyleyip, tekrar etmeye "**zikir**" denilmektedir.

Zikirler, yapanın hal ve hareketlerine göre, **dilin kalbin, ruhun** diye derecelere ayrılmıştır.

Bir diğer deyişle hal ve durumlarına göre, "**dil zikri** yapıyor, "**kalbi zikir**" yapıyor, "**ruh zikri**" yapıyor denmiştir.

Kur'anda Rab'bimiz, "**Namaz zikirdir**" buyuruyor. Çünkü insan namazda hep Allah'ı anar. Burada anlatılmak istenen şudur:

Zikir hususunda, mevzu lokalize edilerek, sadece ve sadece şurada veya şu şekilde yapılır diye düşünmemeye gerekir. Esasında **Hakk ile her halimiz zikirdir**.

Biz insanlar böyle diyoruz ama Rabbimiz bir keremetsi ihsan eder de, kişinin kulağı açılırsa, bütün alemleri her an zikirde olduğunu işitir ve anlar.

Nitekim Hz.Süreyya, "**Benim halimi anlamak mı istiyorsun? Şimdi bende sayılamayacak kadar çok kişi hepsi de küçük aletleriyle "Allah, Allah" diye devamlı zikretmektedir,**" buyurmuştur.

Bu hal idrak dışıdır ve devamlı olmaktadır, acaba bizi saniyesine tahammül olabilir mi? İlahi gönlü açık olanın kulağı da açıktır ve her halden haberi vardır. Onun için zikir namaz gibi belli vakitlere bağlı değildir.

Hadiste, "Zikirle Allah arasında perde yoktur," buyrulmaktadır.

Allahımızın kendisinden kendisine zevki zatisi olarak meydana getirmiş olduğu isimler zata göre sıfat olur.

Allahımız görünen bütün o varlıklarda mevcut olanın kendisi olduğunu buyuruyor. Dolayısıyla yarattığı o varlıkta, Allah kullarına müştak olduğunu müjdeliyor. Yani onlara vücut ve kuvvet vermekle, o varlıklarda vücut zikrini yapıyor.

O sıfatî olan noktalar da Allah zatını zikrediyor. Yani efalüyun ve sıfatiyundan görünen zikri ilahi başka bir mevcut olmadığından zatidir. Allah zatını zikreder, Allah'ın zatından başka yoktur. Böylece yukardaki hadisteki hikmet ortaya çıkmış olur.

O halde burada sevmek ve sevilmek hakikati çıkıyor. Sevmek mi güzel, sevilmek mi güzel?... Her ikisi de güzel. Allahımız bunun ikisini de tadıyor. İşte Allah'ın bu zevkindeki ismi "**Vedud**"dur. Allah bütün bunları açmış ve Hatmül Velayeti ile bildirmektedir.

Bunun bir manası da, Allah'ı zikrederken, kayıt koymamak ve bir kayda girmemektir. Allah'ı her nerede olursa olsun zikretmek gerekir.

Zikirde olan ile olmayanın durumu **diri ile ölü** gibidir. Şüphesiz Allahımızın kullarına verdiklerinin en faziletli olanı onu zikretmesi (*ilham etmesi*)dir. Zikir ilahi alemin kapısını açar ve kendisini arzu ile zikredene duhul imkanını verir.

Evliya, "**Meyhanede, puthanede çağırırım "Dost, Dost"**" buyuruyor.

Bu ifade ile “Allah her yerde anılmalıdır. Bazı kişiler zikri dergah ile tahdid ediyorlar ama Allah aşıkları için her yer dergahır,” demektedirler.

Furkan Suresi 77. Ayetinde,

“Kul ma yabeuküm rabbi levla düauküm,”

“De ki dualarınız olmadıktan sonra Rabbim sizi ne yapsın?”

Bakara Suresi 152. Ayetinde,

“Fezküruni ezkürküm veşküruli ve lâ tekfürun,”

“Artık beni zikredin, sizi zikredeyim. Bana şükredin ve kafir olmayın,”

Müzzemmil Suresi 8. Ayetinde,

“Vezkür ismü rabbike ve tebettel ileyhi tebtıla,”

“Rabb’inin ismini zikret ve her şeyden feragat ederek O’na yönel,”

Ali İmran Suresi 41. Ayetinde,

“Vezkür rabbeke kesiren ve sebbih bil aşıyyi vel ibkar,”

“Rabb’ini çok zikret, sabah güneş doğmadan önce ve akşam güneş battıktan sonra tesbih et,” buyrulmaktadır.

Kur’anı azimüş şan bütün virdleri ve zikirleri bünyesinde toplamıştır. Yüce Allahımız birçok ayetleri ile Kur’anın aynı zamanda zikir olduğunu beyan buyurmuştur.

Kur’an bir yerde zikir kitabıdır, çünkü Allahımız O’nda hem kendisini ve hem bizi anlatıyor. Kur’anı okurken, Allah’tan başka bir şey düşünmemiz mümkün değildir, o halde Kur’anı aynı zamanda bir zikir kitabı olarak düşünmek gerekir.

Zikrin amacı, insan gönlünde Allah sevgisi ve muhabbetinin dışındaki varlıklar ve onlara duyulan eğilim-

lerden kurtulup, Allah'a yönelmektir. Bütün varlıklara olan sevgiden kurtulup, Allah sevgisiyle dolmak için zikir yapılır.

Manevi kişiler Allah'ı severler ve her şeyde O'nun sevgisini anarlar. Bu bakımdan zikir Allah'ı gönülde anıştır. Ayrıca yedi nefis ve bunların temizlenmesinin icabettiği Kur'anda da belirtildiğine göre, bu hallerden geçmek ve anlamak lazımdır.

İslami Tarikatlerde zikir pek çoktur ve temel unsurdur. Her tarikatın ayrı bir zikir anlayışı ve düzeni vardır. Bir Şeyhin etrafında toplanıp yapılan zikirler olduğu gibi tek başına hücreye kapanıp itikafa çekilerek yapılan zikirler de vardır. **Tezkiyei nefis** (*nefsi temizlemek, nefsindeki kötülüklerden kurtulabilmek*), için tek başına da zikir yapılabilir.

Mevlevi tarikatinde musiki ve hareket vardır. Mevlevi zikrine ayin veya sema deniyor. Ancak günümüzde bunu gösteri haline getirmişlerdir. Bu durum murada uygun olmamaktadır.

Alevi tarikatlerde sazlı sözlü folklor gösterileri halinde yapılır. Şiiler de kendilerini döverek zikir yapıyorlar ve böyle yaparak bir yere geleceklerini düşünüyorlar. Kerbela olayını anmak için kendilerini yaralayarak zikir yapmaktadırlar. Böyle zikirler de vardır...

Tarikatlerde zikrin bir manası ve anlamı olması icap eder ve esasta mecburidir.

Zikirden maksat, nefsi terbiye edip, nefsi mertebelerden geçip, asla ve hakikate ermek olmalıdır, yoksa zikir ne bir folklor, ne de gösteridir.

Aslolan **terakki etmektir**. Bu da ancak Allah'ın öğrettiği gibi zikretmekle olur. Kişi nefsini terbiye edecek,

Allah'ın makbul tutmadığı şeyleri bırakıp, makbul olanları alarak yürüyecek ve nihayet her şeyden vazgeçip kendini mesut bilecektir, çünkü mürşidim Hz.Mehmet Ali Bey, "**Her istek bir kahırdır,**" buyururdu. Zira isteğin sonu yoktur.

Her tarikat zikri kendi makamına göre yapmaktadır. O zat hangi makamdaysa o makama göre zikir yapıyor. Bir de gelişen zaman içinde tekamül ile farklılıklar meydana gelir. "**Zikir belirli bir kaide içindedir,**" denmiyor. Bazıları uzun, bazıları kısa zikir yaparlar. Kimi Esmâ-i Hüsnâ'dan iki isim okuyup vaz geçer, kimi beş isim okur.

Rab'bimiz *Ahzab Suresi 41. ayetinde,*

"Ey iman edenler, Allah'ı çok zikir ile zikrediniz," buyurur.

Bunun bir manası da "**Allah'ı hiç unutmamak**"tır.

Farz ve sünnetlerden sonra zikirle meşgul olunmalı dilden kalbe, kalbten ruha, ki kalb masivâdan yani Hakk'ın gayrini görmekten temizlensin.

"**Ruh kutsallaşmalıdır,**" diyor. Ancak Ruh zaten kutsaldır. Onu Allah kutsallaştırır, biz yapamayız. O halde matlub olan o **kutsallıktan haberdar** olunmasıdır.

Cüneydi Bağdadi'ye 12 alim gelmiş, "**Bizi irşad et, bir yakınlık ve bir güzellik bulalım,**" demişler.

O da, hepsini bir odaya koymuş, "**sizler burada zikre devam edin,**" buyurmuş.

Alimler orada **bir hafta zikir ve ibadetle uğraşmışlar**. Bir hafta sonra huzura gelmişler.

Hazret onlara, "**Kalbinizde ne buldunuz?**" demiş. Cevap olarak, "**Dünya sevgisi**" demişler.

Bunun üzerine **bir hafta daha** devam etmelerini söylemiş. Bir hafta sonra tekrar gelmişler.

Hazret, "**Ne buldunuz?**" diye sormuş.

Cevaben, "Dünyadan vazgeçtik ama Ahirette herhalde bir yer buluruz," demişler.

Hazret, "O halde bir hafta daha devam edin," demiş.

Bir hafta daha zikir ve ibadetten sonra yine Hazretin huzuruna gelmişler.

Hazret, "**Kalbinizde ne buldunuz?**" demiş.

Cevaben, "**Ahiretten vaz geçtik ama Zikir yapmanın varlık düşüncesindeyiz** (yani ben yaptım halindeyiz)," demişler.

Bunlar hepsi alim kişiler oldukları halde,

Hazret, "**Siz yine bir hafta zikir ve ibadete devam edin,**" demiş.

Bir hafta daha devam etmişler ve gelmişler.

Hazret, "**Ne var kalbinizde?**" deyince,

onlar, "**Hepsinden vazgeçtik, sadece Allah'ın Sevgisi var,**" demişler.

O zaman Hazret, "**Şimdi güzel oldunuz, şimdi gidin bundan sonraki hayatınızda güzel yaşamaya bakın,**" buyurmuş.

İltica eden gönül ilahi rehberinin selamını alıyorsa o zaman murad hasıl olmuştur. Alamıyorsa, "**ilahi rehberinin himmetine layık olamıyorum,**" diyerek ilahi yolda daha dikkatli yürümesi ve cihadetmesi gerekir.

Seviyorum fikriyatı sözde değil tatbikat bularak gönle inmeli, yaşam ve din olmalıdır. Gönle inmemesi gönülde kıymet verdiği başka şeylerin var olmasıdır. Allah bunu makbul tutmaz çünkü var diye kabul edilenlerden de görünenin "**Allah**" olduğunun idrak edilmesi ve bu idrakin kemal bulması gerekir.

Bazı kimseler Allah'a ulaşmak, Allah'a varmak, Hakk sohbetine sahibiyetten bahsediyor. Allahımız ise, "**benim,**

benden başka yok, terakki benim, kemalat benim," buyuruyor.

Bu hususta Hz.Pirimiz Abdülkadir Geylani Sultanımız, "Terki Dünya, Terki Ukba, Terki Hesti, Terki Terk," buyurmuşlardır.

Bu noktaya erildiği taktirde, o gönülde Allah'ın "**Benim**" ilahi tenezzülatı zuhur eder.

Kişinin bu idrak noktasına gelinceye kadar "**Adem**" makamında terbiye görmesi icabeder.

O halde zikirden murad, kalbinde Allah'ın muhabbetini yerleştirmek ve O'nun sevgisinden başka bir sevgiye yer vermemektir.

Nitekim Gavsül Azam Hz.Abdülkadir Geylani'nin Risaleti Gavsıyyesinde,

"Ya Gavs benim hatarımda en efdal ve sevgili kulum ana babası ve evladı olduğu halde kalbi onların sevgisinden fariğ olandır. Öyle ki onlar vefat etse dahi hüznü ve kederi olmayandır. İşte kulum bu mertebe ve menzile eriştiğinde indimde anasız, babasız ve evlatsız olur, onun dengi bulunmaz ("**ve lem yekün lehü küfüven ehad**" sırrı)," buyrulmaktadır.

Kişinin kalbine iki sevgi sokması İndi Bari'de makbul olmaz. Muradı ilahi, bütün aşkları ve sevgileri Allah'ta bütünleştirmektir.

Cüneydi Bağdadi Hazretleri, "**Bundan sonra da mücadele ediniz, Allah'ı anmak bir irfan yoludur,**" buyurmuştur.

Allah'ı zikretmeyi seveni, Allah da sever. Ehlullah, "Zikir dille yapılır, ama murad zikrin dilden kalbe geçmesi, sır halinde görünmesi ve bütün vücudu kaplamasıdır," buyuruyor.

Hakk Teala Hazretleri, “Ben, beni zikir edenlerle beraberim,” buyurur.

Eşrefoğlu Rumi Hazretleri de, “Zikrullah namazdan şu sebeple efdaldır. Namaz, insanları yalnız zahiri münker ve kötülüklerden, namazdayken men eder,” buyurmaktadır.

Açıklayacak olursak, kişi tekbir getirip namaza durduğunda sadece namaz kılar. Namaz zamanında kötülüklerden korunur, ama namaz bitince yine kötülüklerle beraberdir. O halde namaz dışında da kötülüklerden nasıl korunulacaktır?... Zira namaz insanları yalnız zahiri kötülük ve münkerlerden meneder. Namazdayken kötülük zuhur etmez. Halbuki zahir, halkın nazargahıdır. Dünyevi insanlar kişinin namazına nazar ederler, zikrini ise bilmezler.

Bu hususta Sevgili Efendimiz bir *hadisi şerifinde*, “bir kimse Allah’a itaat ederse Allah’ı zikretmiş olur. Namazı, orucu ve Kur’an okuması az da olsa durum değişmez,” buyurmuştur.

Namaz insanı batın yani iç münkerlerden men etmez. Dünyevi kötülükten korur ama iç alemdeki kötülükten korumaz, o yine oradadır. İnsan namaz kılarken bile nice şeyler düşünür.

Batını hal ise, Hakk’ın nazargahıdır. Allah iç alemine nazar eder, halk ise onu bilmez. Allahü Tealayı zikretmek batını da saf kılar. Kişinin Allahü Tealayı, içinde zikretmesi onu batını kötülüklerden de kurtarır.

Bizim maksudumuz da, iki cihanın hakikatleri orada görünsün diye, gönül aynasını temizlemek değil midir?... Bunun için zikir namazdan efdaldır, zaten bilen için namaz da zikirdir.

Ankebut Suresinin 45. Ayetinde,

“Ütlu ma uhiye ileyke minel kitabi ve ekimis salate innes salate تنها anil fahşa vel münker vele zikru’ İlahi ekber,”

“Sana kitaptan vahyedileni tilavet eyle ve namazı ikame et, hakikaten namaz seni fahşiyattan ve kötülüklerden nehyeder ve Allah’ın zikri en büyüktür,” buyrulur, ki bu hususa işarettir.

Bir kelimayı kibarda, **“Terazinin bir kefesine Kelimei Tevhidi koysan, diğer kefesine de yedi sema ve yedi arzı koysan, yine o kelime ağır basar,”** buyrulmuştur.

Zira bu söz, Allahımıza hitap edilen ilk sözdür. Bir diğer deyişle Rabbimizin arzu buyurduğu **“Muhammed”** ismi ile kendisinden kendisine hitab buyurduğu ilk kelimadır.

Allahımız kendi nurundan teşkilatlandırdığı ilahi ruh Allah’tan başka bir mevcut olmadığını kendi ruhundan da Allah olduğunu gördü ve lisana gelerek, **“Lâ ilahe illallah,”** dedi ki bu beyan ilk zikirdir.

Allahımız da bu ruhi ilahiye’ye hitaben, **“Muhammed Resulullah,”**tır buyurdu, ki bu da **“sırrı velayet”**tir.

İsimler ve sözler sıra ile söylenmek iktiza etse, Allah’ımızın ilk söyleşisi olan bu kelimayı, **“Kelimei Tevhid”**dir.

Bu Kelimei Tevhidi Deryayı Nuru Muhammed’in, Rabbimize bir hitabı olarak biliyor, bu ilahi kelimayı ile ekmel ve mükemmel bir duruma geleceğimize ve kendimizi tezikiye edeceğimize inanıyoruz. Ne için **“Lâ ilahe illallah”** denildiği şimdi daha iyi anlaşılmıştır.

Maneviyatta Zülfikarın bir manası

Zülfikar, Efendimizin Hz.Ali'ye hediyesi olan kılıçtır. Maneviyatta Zülfikarı kim kuşandı ise, O'nda hem **"Lâ"** var, diğer taraftan da **"illa Allah"** var. Allah'ı tasdik var. O halde o kişi zikrin gerçek manasını idrak eder ve hakikate ermiş olur.

Bu husus insandaki **"mabudiyet"** ve **"abdiyet"** hususiyelerini de işaret eder, ki bu ikisinin birleşmesi, **"tevhidi hakikiye"** getirir. Zira esasen **"kelime-i tevhid"**, **vardan var olanın** idrakına ermektir.

Kelime-i Tevhidde Allah'ın zatı dışında vehmedilen şeylerin hepsinin yok olması ve yüce zatının ispatı vardır. **Kelime-i Tevhid** çok boyutludur:

1. Açık şirkin (**Şirki Celi**) kovulması,
2. Gizli şirkin (**Şirki Hafi**) kovulması,
3. Allah'ı bilmeye engel olan perdelerin kalkması,

Bir diğer ifade ile, kişinin kendini de ifna ederek, **"yalnız Allah var,"** demesidir. Bu durumda, **"Kendine vücud izafe etmen kadar sana olacak başka günah yoktur,"** sözünün bir anlamı daha meydana çıkmış olur.

Kişi bu idrak içinde olunca, artık göçtüğü zaman Allah ona, vücudu hakkında sual açmaz, çünkü o kendi vücuduna **"Lâ"** demiştir. **"Vücud benimdir"** diyen, benim dediğinin hesabını verir.

Onun için Yunus Emre,
"Ne kim kıldın çün bilirsin
Ya bu soru hesap nedir" buyurmuştur.

Çünkü O vücudun Allah'a ait olduğunu kabul ve tasdik edenlerdendir.

Yaratılmış bütün varlıklar (*canlı ve cansız*) yaratılmış olduğu aslını yani Allah'ı zikreder. Bir yerde her varlık **bir anadan** geldiği için onu anar, onun için **“ana hakkı büyüktür,”** denmiştir. O halde her varlık meydana gelmesindeki özü ve asliyeti arar ve zikreder.

Mirac olayından sonra Ebu Cehil Hz.Peygamberimize gelerek, **“Söyle bakalım elimde ne var,”** dediğinde,

Hz.Peygamberimiz, **“Ben mi elindeki taş olduğu söyleyeyim yoksa taş mı benim kim olduğunu söylesin,”** buyurmuştur.

Taş dile gelmiş, **“Lâ ilahe illallah Muhammed Resul Allah,”** demiştir.

Ruhani anlamda da, sohbeti Hakk'a mazhariyeti olan gönül, Deryayı Nuru Muhammede dahil olmuştur. O deryadakiler, o gönlü tebrik ederler.

Zikrin bir anlamı da, **“kelam”** hususiyetidir. Allah'ımızın kelamı ilahisi yani kelime zikri, hüküm giyer, vücut ve kemalat bulur.

Nitekim Hz.Yahya kendisinden sonra gelecek olanın zikrine, şeriatına uyulduğunda selamet bulunacağını söylemiştir. Eğer kendisinden sonra zuhur edecek olan gerçek kurtarıcı olarak görünecek olanın ismini yani **“Muhammed”** zikrini yapmış olsaydı, herşey **“Muhammed”** ismine tabi olurdu.

Daha açıkça olarak, eğer Hz.Yahya **“Muhammed”** ismini (*Allahımız, “ismin isimle anılsın,” buyuruyor.*) kullanmış olsaydı Hz.Yahya'dan sonra gelecek peygamberlerin şeriatı **“Muhammed”** ismine tabi olacaktı.

Esasında hep şeriat Muhammedindir ancak nizam Allah'ındır ve o nizamla bağlı olarak edeben **“Muhammed”**

ismi zikredilmemiştir. Bu yüzden diğer isimleri kullandı ama **“Muhammed”** ismini kullanmadı. Çünkü Allahımız **“Muhammed”** ismini insanlara henüz bildirmemişti.

Bu durumda Allah'ın nizamı ilahisi içinde olarak Hz. Yahya ile Hz.Muhammed arasında görünecek gönüllerin tertibi itibariyle zuhurunda şaşma olacaktı. Çünkü Allahımızın **“her an yeni bir şandadır,”** hükmü gereğince her yaradılış Allah'ın son andaki zuhuruna tabi olur.

Hız.İsa Erdel nehrinde vaftizten evvel Hz.Yahya'ya, **“Bütün peygamberler Allah'a selam ederiz ama Allah sana selam eder,”** buyurmuştur. (*Meryem Suresi 15. Ayet*)

Hız.Yahya, **Erdel nehrinde “vaftiz”** yaptı. Yani insanları su ile (*ki bir anlamda Allah'a zikir ve tevbe etmelerine imkan hazırlamada vesile olarak*) meshederek Allah'ın huzuruna temizlenmiş bir şekilde kabul edilmelelerini mümkün kıldı.

Hız.Yahya'nın su ile vaftiz yapması masivadan kurtararak hiçbir varlığı ona eş koşmadan Allah'ı zikretmesini istemesidir. Hız.Yahya Allah'ın tevhidi ilahisini zikir için söylemiştir. Kendisinden sonra gelecek olan **“Ahmed”** ismindeki zat zikredilirse yani onun zikrine uyulursa selamet bulunur demıştır.

Vahdet, bir manada Allah'ın tevhidini anlatan peygamberi zikir ve onun zikrine ve o zikre olan tabiyettir.

“Her velide bir peygamber neşesi zuhur eder,” buyurulmuştur. Hatemen Nebiyyin olan ve nübüvvet kendisi ile ikmal olunmuş olan Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed'dir.

Nübüvvetin hitam bulması bir yerde, bütün peygamberlerin de o nübüvvet kemalatında olması demektir.

Allahımızın dini ilahiyyi bu şekilde kemale erdirmesinden sonra, Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed'den sonra gelen Muhammedî velilerde kemalat tam olduğundan, Efendimizden evvel zuhur eden peygamberlerden, o velinin kemalat bakımından alacağı bir şey yoktur.

O peygamberin, o velideki kemalattan hissesi vardır, zira bu durum Allah'ın o peygamberdeki arzusunun kemal bulması demektir.

Nitekim Hz.İsa'nın ikinci defa görünmesi olan Hz. Süreyya, yevmül kıyamda, kendisinin, Peygamber Hz.İsa olarak değil, İslam ile kemalatı ilahiyenin tam olması bakımından bir İslam evliyası olarak haşr olmasını isteyecektir.

Allahımız ayette diğer dinleri Museviliği ya da Hıristiyanlığı değil, **“dini” kemale erdirdiğini** buyurmaktadır. Bu kelimayı ilahi Allah'ın peygamberlerdeki arzusunun ilahi kemalat bulmasıdır.

Hız.Yahya da, **“Benden sonra gelecek ilahi rahmet sahibi gönlü tasdik edin ki selamete çıkasınız”** buyurmuştur.

Bu söz esasta, bir zikirdir, aynı zamanda kendisinin halkolduğu Deryayı Nuru Muhammedi zikretmiş oluyor.

Vuzuha kavuşmayan konu şudur, Allahımız bütün esmada kendisini zikreder. Bu esma yani isim verdikleri anında sıfat olur. Yani Allah'ın **Zat** olarak isim zikretmesi ile, **zikrettiği isim sıfat** olur. Sıfat olarak **isim vermediği** zatıdır.

Hız.Süreyya bu nokta için **“Şey”** kelimesi kullanmıştır. İsim vermesi ile sıfat olurdu.

Allah bütün sıfatlardan kendisini zikrederse, zat olur, kendi olur. Allah kendisinden kendisine kendisini zikreder.

Nitekim bugün birçok manevi gönüllerde pekçok isim ile o zamanın İnsanı Kamili'nin isminin zikredilmesi Allah'ın bütün sıfatlarda kendisini tasdik etmesidir.

Burada bir şey daha vardır. Varlıkta isim olarak halk etmiş olduğu sıfatı zatiyyetin, Allah'ın kendini zikretmesi, Allah'ın zatını memnun eder. Çünkü o zikir Allah'ın kendisine dönünce **zat** olur, isimde ise, **sıfat** olur.

Burada ayrı bir vücut izafe edilmiş gibi bir durum ortaya çıkar ama haddizatında Allah'ın gayri olan böyle bir vücut yoktur.

Allah bir "**kenzi mahfi**" halinde yani bilinmezlik halinde iken hiç bir isme ihtiyaç yoktu. Bilinmek istemesi ile isimler zuhur etti, vücut buldu. İdrak edilip de kemalat bulunduğu, isimler hakikatine rucu eder yani zattır. O isimler, bilinmeklikteki irfaniyet içindir.

Bilinmez vücut dalgaları halinde iken, irfan olunma arzusu ile isimler zuhur etti ve isimler ile birbirimizi bildik, ancak aslı kendisidir.

Sıfattaki ismin hedefi zattır, ancak idrak kemalat buluncaya kadar sıfatı görünür, idrak kemal bulunduğu, zat hakikatine vasıl olur. Ama sıfat makamında olan, bu idrake henüz gelmemiştir.

Hız.Yahya'nın vaftiz yapması, bir yerde, "**herşeyden arınıp Allah'ı zikretmek**" manasına da gelir. Çünkü bir varlık her şeyden sıyrılarak doğrudan doğruya ve tam olarak Allah'ı zikrederse, bir yerde kendisinden kendisine "**mezkur**" makamına gelmiş gibi olur.

Bu "**mezkur**" makamını işaret eden, "**zakir**" makamının en ileri noktalarından biridir (yani **sıfatın, zatiyeti zikrettiği idrakına varırsa**).

Ama zat kendini zikrettiği zaman zaten zattır ve kendisinden başka bir şey yoktur. O zatiyet noktasına gelmiş olan ilahi gönül, kendi lisanını başkası anlamıyorsa, kendi lisanını ancak kendinden kendine zikrederek bilebili-yorsa, **“garip”**tir yani **“Ehli Mağribin özü”**dür.

Esasta Allahımızın kendisinden başka bir varlık yoktur. O halde Allahımız **“garip”**tir. Onun için **“İslam garib geldi, garib olarak gidecektir,”** buyrulmuştur.

Bu gariblik içinde Allahımız arzu buyurdu ve onun için isimleri Adem’e öğretti. Orada sıfatı zatiye yani zatın sıfat tenezzülü zuhur etti. O isimlerden halketmiş olduğu sıfat ise, gerçekte Allah’ı zikretti.

Allahımızın Ademe öğrettiği ile Ademin zikretmesi Allah’dır. Sıfatlar düşünüldüğü zaman Allah garib değilmiş gibi görünmektedir, ama geriye dönüldüğü zaman Allah gene gariptir.

Rabbimiz, **“Benim bu garipliğimi yani kendisinden başka lisan bulamayan gönlü bulduğun zaman, işte o Benim,”** buyuruyor.

Bakıyor ki, ne lisanından ne de etvarından kimse bir şey anlamıyor. O gönül insanlar arasında da garib kalıyor. Gariplik büyük bir makamdır. İşte burada kendisinden kendisine kalıyor. Bu kendisinden kendisine kalış, **“Nuru ilahi”**dir.

Hız.Yahya’da bu sır da vardır. Bu hususiyedeki anlamıdır, halk için değildir. Hristiyanlık daha halk seviyesindeki zahir anlamını açamazken bu ilahi manalarını nasıl açabilsin, çünkü daha dini dahi bilmemektedir.

Bursada Ulucami açılırken o günün Padişahı Emir Sultan Hazretlerinden hutbe okumasını istedi. Emir Sultan

Hazretleri, “Ben hutbe okuyamam, çünkü şehrimizde Allah katında makam itibariyle daha ileri makamda olan evliya var, hutbe okumak ona düşer,” dedi.

[Edeb budur, Allah indindeki makbuliyet makamına dikkat etmek gerekir. Bu yaşla, bilgi ile değil, Allah arzusu ile olmaktadır.]

Padişah kim olduğunu sorduğunda, Somuncu Baba Hazretleri olduğunu bildirdi ve hutbeyi Hz.Somuncu Baba (**Hamidettini Aksarayî**) okudu.

Hız.İsa ve Hız.Yahya’daki vaftiz olayında da aynı saygıyı görüyoruz. Çünkü Kur’anı Kerimde, “Onlar müslümandılar,” diye geçmektedir, yani onlar İslam edebiyatı ile edebilenmişlerdi.

Onların yaşantılarının gerçek iman üzere olduğunu görüyoruz. Yani ahlaki ilahide tam olmuşlar. Allah manevi edebe, ahlaka dikkat edene, kendi ahlakından sunar.

Hız.Süreyya, “Allah’ı bulmadan elini verme,” buyurmuştur.

O halde bu durum mezkur makamını işaret eder. Bütün peygamberlerdeki kemalat Hız.Muhammed’de kemale ermiş ve son bulmuştur.

Herşey Deryayı Nuru Muhammed’den halk olduğu için Allahımızın, “İsmim benim ismimle anılsın,” beyanı mucibince, canlı cansız herşey onu zikreder.

Hız.Muhammedin kemalatının zuhur ettiği ve varisi tam olan İnsanı Kamil velilerinde de Allah açılıp ilahi icrasını lutfettiği zaman onu da herşey zikreder, ki mezkur makamıdır. Bu hal o zatın hakiki yakın evlatlarında da zuhur eder.

Bülbül güle aşıktır, onun için öter derler. Bülbül gülde **Hz.Muhammed'in kokusu** olduğu için onu zikreder. Böylelikle yaradanını anmış ve zikretmiş olur.

"Avcının kurşununa hedef olan kuş, o anda zikirde olmadığı için vurulmuştur," denir.

Canlı ve cansız bütün varlıklar zikreder. Hz.Mevla-na'nın **"Sema"**ı zikirdir, raks değildir. Allah'ı zikrederek tavaf ederler.

Bunun remz ettiği şey,

Allahımız, **"bir insan yaratacağım,"** buyurdu.

Melekler, **"kan dökücü birini mi yaratacağsın, biz seni hep Tesbih ediyoruz, zikrediyoruz,"** dediler.

Allahımız, **"Beni müspet ve menfi olarak temsil eden birini yaratacağım. Sizler benim sadece müspet halimi zikrediyorsunuz,"** buyurdu.

Melekler Allah'taki **menfiyi** kabul edecek takatta değildirler. (**"Hayrihî ve şerrihî min Allahi teala,"**)

İnsan ise, **müspet** ve **menfiyi** kabul edecek takat ile yaratılmıştır.

Allahımız, **"Her şey zıddı ile bilicidir, her bilicinin üstündeki bilici olarak, Ademi yarattı. Ademi yarattıktan sonra, "hepiniz Adem'e secde edin, onun gönül noktası benim,"** buyurdu.

Başta itirazda bulunan melekler Adem yaratıldıktan sonra mahcup oldular, tevbe ve istiğfarda bulundular. Arşın etrafında tavaf ile, **"Biz sana itiraz ettik, bizi bağışla,"** diyerek Allah'ı zikre başladılar.

Demek ki zikir bir yerde af ve mağfiret için bir talim şeklidir. Allah onların zikrini kabul etti ve **"Beytül Mamur"** etrafında dönerek zikretmelerini istedi, yani onlara murad olanı gösterdi.

Onlar, **“Beytül Mamur nedir?”** diye sorduklarında, Allahımız, **“Beytül Mamur,”** benim yaratmış olduğum Adem’in gönül noktasına izafeten kurduğum bir evdir. O gönül evi ki, açıldığım, sohbetimi ve beyanımı, ilahi kemalatımı indirdiğim gönül noktasına işaretler,” buyurdu.

Bugün yeryüzündeki Kabe, **“Arşı Azim”**de bulunan **“Beytül Mamur”**un hizasına rastlayan yerdir, buyrulmuştur. **“Beytül Mamur”** bugünkü **Kabe**, sevgili Efendimizin **gönül noktasına** işaretler.

Zikr (sözlük manası ile) anmak olarak da kullanılır ancak zikir anmak değildir, geçmiş kalan birşeyi de anarsın, bir şeyi hatırlayıp da anarsın.

Zikrin manayı hakikati, Allah’ın kendisinden kendisine olan kendisini zikretmesidir.

Daha ileri makamlarda zikir, **“kendisinden başka bir varlık olmadığını, her haliyle yani rahmet ve gadap, güzellik ve çirkinlik, makbul olan ve makbul olmayan gibi hepsini birden zikretmek, hepsini mecedip, bir bilerek kabul etmektir.”**

Zikir, bunların içinden bazılarını hoşuna gitti diye kendine ayırıp, diğerlerine de arkasını dönmeden yapılırsa makbul olur. .

Allahımızda mevcut olan bütün hasletlerin zikri, tev-hidi gösterir. Bu hasletten birini kabul edip diğerini reddetmek zikri eksik bırakır.

Bunların hepsini kabul etmekle beraber elbette, **“Rahmetim gadabıma sabık oldu,”** beyanındaki hakikati de kabul etmekteyiz.

Menfi şeylere uymamak icabeder, ama onları kabul etmeyerek, yok saymak tevhid idrakını bozucu bir husustur.

“Gülü seven dikenine katlanır,” deniyor. Burada hakim olan **güldür, diken değildir.**

Diken saptadır, saptan güle ulaşılır. Kişi de zikir ile gadaptan rahmete ulaşılır.

Zikirden maksat nedir, nereye ulaşmak isteniyor,
Gerçek Sevgiliyi anmak mı? Evet
Hatırlamak mı? Evet

Bu zikir ile Allah'ın çeşitli esması zikrediliyor, böylece cemel ve celali **“bir”** bilerek, Allahımızın bize lutfetmiş olduğu isimler zikir yapılıyor ve Allah'a ulaşmaya çalışılıyor.

Bu zikir ile olgunlaşıp, sadece O'nu düşünür hale gelinir. Yani aşkın olgun, kemal noktasına gelinir.

Aşık olan sadece sevdiğini ister, O'ndan başka birşey istemez.

Bu **“zakir”** makamıdır, çünkü kişi **“Allah”** zikrediyordur. Kişi var, Allah var, bu güzel bir noktadır. Ancak bu noktadan sonra Allah, **“sen beni zikrettin, şimdi zikreden ben olduğumu tasdik ediyorum,”** diyor.

O güzel noktaya gelindiğinde, yani **“Allah çok zikredildiğinde, O da kulunu zikreder,”** deniyor. Bu noktada (yani eğer manasını bilerek zikir yapılıyorsa) dil susuyor yani cismaniyet bitiyor, Allah kendisine ait ilahi gönülde kendisini zikrediyor.

Bu noktada **“mezkur”** makamı olarak zuhur ediyor ve dil susuyor, gönül zikre başlıyor. Gönül zikri mezkur makamına işaretler.

Hazretimize onun memnun olacağını düşünerek, bir yerde yapılacak olan zikre iştirak etmesi için davette bulunuyorlar.

Hazretimiz, **“Beni mazur görün, o zikir meclisine gelemem, siz gidebilirsiniz çünkü siz zakir makamındasınız, ama ben mezkur makamındayım, artık Allah gönlümde kendini zikrediyor. Yani sizler sadece o zikir meclisinde zikrediyorsunuz, ben de ise devamlı Allah zikrediyor,”** diyor.

Bu izahat ile daha açık bir şekilde zikrin manasına ulaşılmış olunuyor.

Bir el tutarak bir yere mülhak olunur. Maneviyata duhul olduktan sonra kişi mürşidini daim hatırdan tutar. Demek ki akıl her an zikirdedir. Önce akla maneviyatı kabul ettirmek gerekir.

Akıl hemen öyle kolayca kabul etmez. Ruh daha çabuk kabul eder, çünkü o asliyetini derhal tanır ve kabul eder.

Eğer mürşidini hiç unutmuyorsa demek ki akıl daim Allah zikrindedir. Çünkü **“Mürşid”** Allah makamıdır ve akıl daima mürşid ile Allah’ı zikrettirmekte, tasdik etmektedir. Mürşid, **“Adem sırrı”**ndan hissementtir, Hakk’a muzafır. O vesile ile Allah zikredilmektedir.

Allahımız, **“Ben ve meleklerim şüphesiz ki peygamber Muhammed’i zikrederiz, ey inananlar siz de zikredin,”** buyurmaktadır. Allah’ın açıldığı gönül zikrediliyor.

Bu arzusu, Allahımızın, **“Ey meleklerim Adem’e secde ediniz,”** arzusunun tekraren ikaz edilerek anlatılmasıdır.

Bu arzusunun aslı, **“Hz.Muhammed’e gönülden secde ediniz,”** demektir.

Hz.Adem’den sonra çeşitli peygamberler gelmesine rağmen, bu zikri ilahiye bazı insanlar tam anlayıp, idrak e-

demediler. Ancak Hz.Muhammed'in gelmesi ile kullardaki bu zikir arzusuna mukabil Allahımız bütün alemlerdeki muradı olan **"Muhammed"**i işaret etti, ki o **"Deryayı Nuru Muhammed"**dir ve Hz.Muhammed o deryanın mümessil bir noktasıdır. Ancak o zikir tamma erdiğinde, Hakikati Muhammedi olan Allah'a vasıl olunur.

Bu duruma göre kişi İslam fıtratı üzerinde yürüyüp de zikrini tamam ederse o zaman Hakk'ı bulur. Eğer bir hıristiyan bu zikri yapmaz ise yerden bir karış yükselemez. Onların, **"Aziz"** dedikleri, velayet makamına ulaşamaz.

Aslında bütün ehli kitap ve peygamberler sadece İslamı vazetmişlerdir. İslam demek **Allah'a göre doğrulmuş, selamet bulmuş** demektir. İslamı diğer dinler gibi, **"o da bir dindir"** diye düşünmemek gerekir.

Bütün dinler esasında birdir. Allah'ın dini, Allah'ın kendi hakikati ve arzusu ile ilahi tertibinde yürüyerek selamet bulmaktır, ki bu selamet İslam'dır.

Din birdir, tatbikat ve suret isimleri değişiktir. Allah indinde selamet İslamdır, diğerleri Allah'ın bu hakikati için hizmetlerini, vazifelerini yapmıştır ve Sevgili Efendimizle İslam'ın **(ki Allah'ta selamet bulmak, Allah'ın selamını almaktır)** özü anlaşıldığından diğer şariatlar yürürlükten kalkmıştır.

Allahımız, **"Sen beni zikret, ben seni zikredinceye kadar,"** buyuruyor.

Allah zikrinde, hem o gönülde açılmasını, hem de Deryayı Nuru Muhammedi zikretmektedir. O zikir Allah'ın muradının kemalat bulması ile arzuyu ilahisinin bir tahakkukudur. **"Nimetinin tamma ermesidir."**

Allah arzu etti, bilinmekliğini istedi, kendinden kendini teşkilatlandırdı, teşkilatlanmasında nurunu tamamladı, bütün bu süreç zarfında hep kendini zikretti.

Yaratılmış olan varlıkların hepsi Allah'ın onlardaki arzusuna ve mazhariyetine göre Allah'ı zikrederler. Nuru tamamlandığında, kendinden kendine kendini zikrettiğine irfan olur, maruflığı tasdik eder, şehadete erer. Eas olan Allah'ın kendinden kendine olan zikridir.

O zaman ilahi gönül noktasını tasdik edenler ruhaniyetten haberdar olur ve **“herşey aslına rücu eder,”** hikmeti gereğince ruh, aslı olan Allah'a rucü eder ve Allah ile baki olur.

Kişi Allah'ı zikrederek yakınlık bulur. Allahımız bir gönülde açılmış ise, o kimse kendi ismi ile de Allah'ı zikreder.

Bu noktada **“Zikri Ali ibade – Aliyi zikretmek ibadettir”** sırrı ayan olur. Mezkur makamına ermiş olan kimsenin kendi ismini zikretmesi gibi onun kendisini zikretmesi zikri ilahi olur.

Çünkü isim artık Allah'ındır, Allah zikri **“benim”** dediği vücudda kendi yapmaktadır. O isim sıfat olmaktan çıkmış zati ismi olmuştur. Kişinin **“kul”** adı ile taşıdığı ismi sıfati ismidir.

Allah'ın sıfati olan bir ismi eğer ilahi bir gönül bularak terakki ederse, o isim ilahi olur. O zaman o ismi hem alemler **“Allah”** olarak zikreder ve hem de kendisine bağlı olanlar **“Allah”** zikrederler.

Bugün bütün manevi gönüllerde bu zikir yapılmaktadır. Yani **zamanın ismi** olan, **gönlün** ismini zikretmektedirler. Allahımızın tertib ve tatbikatı ile yakında kendi isimlerinde de aynı fiiliyat olacak demektir.

Allah'ın açıldığı gönül, Allah kendini zikretmeye başladı. Allah'ın, **"Ben gizli bir hazine idim, irfanîyetimi istedim, bu alemleri yarattım,"** sırrının tecellisi tamama erer, hitam bulur, **hatemliğini tasdik** etmiş olur. Bu durumda **zikir kemal bulmuş** olur. Bunun dışında sıfatı olarak isimlerin zikirleri, yani isimlerin anılması noktasında kalır.

Allahımız manevî yolda ikazları ile insanı bir yere getirmeyi istiyor. Çünkü ahirette **"imamlarınız ile kabul edeceğim,"** buyuruyor.

İmam sizden fazla gayret ediyor, çünkü dervişlerini bir yere getirerek, birlik ve beraberlik içinde bir güzel noktaya gelinsin istiyor. Zaten bir avuç kalınmıştır. Bu yüzden bu hakikati bu ilmi muhafaza etmek gerekir.

Allahımız Peygamberine boşuna ilham ve beyan indirmedir. Boşuna Kur'anı lutfetmedi, o mutlaka insanların, alemlerin bir yere gelmesini istedi. Bunun için maddî ve manevî ikaz etmektedir.

Bu yağın yağmurlar **son rahmet yağmurlarıdır**. Bu yağmurdan sonra Allahımız bu noktada olana sonsuz güzellik ihsan edecektir.

Allahımız,

"Küntü kenzen mahfiyyen feahbebtü liuref ve halaktül halak liüref,"

"Ben gizli bir hazineydim, irfan olunmayı sevdim ve bu alemleri irfan olunmak için yarattım, kendimden kendime," buyurdu.

Bu maksada matuf olarak Allahımız Deryayı Nuru Muhammedi **teşkilatlandırdı**.

Yarattı kelimesindeki mana, kendi **vücudu dışında** şeklinde düşünülmemelidir. Allahımız kendi vücudu içinde **teşkilatlandırdı**, isimlendirdi.

Böylece Deryayı Nuru Muhammed, Allahımızın kendinden kendine temsilcisi oldu.

(“Noktai Muhammedi mümessil” sırrı)

O teşkilatlanmanın kemalatı olarak, daha isimler yok iken, Deryayı Nuru Muhammed, kendisinden kendisine hitaben **“Lâ ilahe illallah”** beyanı zikretti.

“La ilahe illallah” sözünü Deryayı Nuru Muhammed Rabbimize söylemiştir. Bu ilk iman ve ikrardır.

Rabbimiz de **“Senin benim bu birliğimi ve tekliğimi ifade eden ikrarını, kabul ettim.”**

“Muhammedün Resulullah - Sen de benim kulum ve resulümsun,” buyurdu.

Allah, Muhammed lisanı ile **“La ilahe illallah,”** dedi ve kendinde o ismin sabit ve baki kalacağının ifadesini kullandı,

Allah, Allah lisanı ile **“Muhammedün Resulullah”** buyurdu, ki baki kaldı. Yani Muhammedin kulluğunu ve risaletini kabul etti. Bu beyan Onu kabul ettiğinin bir ikrarıdır.

Ancak bu beyan **“nübüvveti ilahiye”** ile inmiştir. Daha evvelki peygamberlerde yoktur.

Bu ikrarın Hz.Muhammed’de zuhur etmesinin sebebi Hz.Muhammedin bütün varlığa sebep olan gönül oluşudur.

Bir kişi bu inanç ile **“La ilahe illallah Muhammedün Resulullah,”** derse, Allah bu sözü, ondan kabul eder **“Allah”** ve **“Muhammed”** isimlerini o kimsenin vücudunda zikreder. Kişi bu ikrarı inanç içinde yaptıysa onun **kulluğu baki** kalır.

Allahımız, kişinin kelime-i tevhid ile baki kalacağını, Deryayı Nuru Muhammede baştan söylemiştir.

İşte miracın Efendimizdeki en büyük ikramlarından biri de budur. Bu ikrarı yapan kabul etmiş ve selamete çıkmış olur. Bu zikri hususidir.

Allah'tan başka bir mevcut olmadığına, Allahımızın teşkilatlandığı da, teşkilat da kendi olduğuna göre, "**Lâ ilahe illallah**" beyanının bir manası da, Allah'ın kendinden kendine "**benden başka bir mevcut yok**" demesi yani kendinden kendine, kendini zikridir.

"**Lâ ilahe illallah**" zikri aynı zamanda, Allah'ın kendisinin, kendisinden kendisine yaptığı tevhid idrakının kemalat zuhurudur. Böylece zikrin esası buradan çıktı ve Allah kendini zikrettiğini tasdik etti.

Allahımızın irfan olunmak sevgisinin ve arzusunun içinde hem **ruhaniyet** ve hem de **cismaniyet** sırları, zevkleri ve neşeleri mevcuttur. Allahımız bu zevk ve neşeleri kendinden kendine tatmayı murad etti.

İnsanın da öyle zevki vardır, ki kendinden kendine zevk haline gelir. Zevkleri kendi vücudunda tadar. İşte bu (**lâ teşbih**) Allah'ın kendisinden kendisine duyduğu zevke bir misaldir. İnsan o zevki dışarıda göremez. Bu da "**lâ mevcuda illah hu,**" sırrında vardır.

İnsanın nice hata ve kusurları vardır, onları sadece kendi bilir. Öyle de zevkleri vardır, ki onları da yine kendi bilir. Kendi zevkinden başka zevk olmadığını tasdiktedir. O zevki de ancak kendisinden kendisine duyar.

Ancak Allah teşkilatlandırmasındaki arzusunun tabii bir neticesi olarak lutfen tenezzül buyurarak, halkettiğinden de bu zevk ile görünmektedir.

Kendisindeki cismaniyet ve ruhaniyet azularına istinaden, Deryayı Nuru Muhammedi teşkilatlandırdı ve teşkilatlandığı arzu kendisinde zuhur ettiğinde, **“Muhammedün Resulullah,”** buyurarak o ismi kendinden kendine temsilci kıldı.

Efendimizde şahidoluna risaleti nübüvvet, Allahımızın risaleti ilahiyesinin açılmış olduğu gönül noktasındaki tezahürüdür. Mahlukata göre Risaleti İlahiyenin mebde ve menşei Hz.Muhammed olarak görünmektedir, ki Mekke’de zuhur eden Hz.Muhammed Allahımızın Deryayı Nuru Muhammedi temsilen göndermiş olduğu en mükemmel mümessil gönül noktasıdır.

Allahımızın icrasının bütün varlıklar üzerinde Efen-dimiz ile yürütülmekte olması, Allahımızın arzusunun o varlıklardan zuhuru demektir. Bu hal Deryayı Nuru Muhammed’in bütün varlıklar üzerindeki icrasının devamlılığıdır.

Allahımız bütün isimleri **“Risalet”** ismi ile göndermiş olduğu emirlerine tabidir. Mahlukatın o isme mecbur olması dolayısı ile, Allah’a mecbur olmalarıdır.

Bu mecburiyet Allahımızın Risaleti ilahiyesinedir. Bugün bütün varlıklarda ve bütün isimlerde Allahımız, **“Benim”** buyurmaktadır.

Bu açılma **“Hatmül Velayet”** sırrıdır. Hz.Süreyya Beyefendi’nin zuhurunu müteakip, butatbikat başlamış ve elan devam etmektedir.

İnsanlar bütün peygamberan ve evliyayı kiramı, suret ismi olarak görmüşler ve o isimlere takılmışlardır. Bir bakıma Allah’ı o isimlerle mukayyet kılmaya kalkmışlardır.

Allahımız, **“bugün o isimlerin hakikatini idrak edin, bana takılın zira benim risaletim ebedidir. Hz.Muhammed’deki risaletimi tasdik edin, ki bana kavuşmuş olasınız.”** buyurmaktadır.

Bugün Hatmül Velayet zuhuratı, Efendimizin Risale-tini kabul etmeyenlerden davacı olur.

Efendimizi Hakk'tan gayrı görmek mümkün değildir. Çünkü Rabbimiz, "**Risaletim aynı zamanda aşkım (Vedud)** dır. Aslında bütün varlıklar benim aşkımdan meydana geldi. Şimdi de herşeyi aşkımda topluyorum," buyurmaktadır.

Hız.Yunus Emre de aşkın kemalatı idrakına Hız.Muhammed (**Deryayı Nuru Muhammed**) ile varmıştır.

Bu "**Bende bu zevk ve neşeler var "Muhammed" ismime "Resul Allah" ismini tabi kılarak, kendi zevklerimi tadacağım,**" demektir.

Allahımızın bu zikri yaptığında daha Muhammed'den zuhur eden herhangi bir alemi yoktu.

Allahımızın kendinden kendine duyduğu, "**bende ruhani ve cismani zevk ve neşeler var, bunları açığa çıkarmak ve tatbikatını istiyorum, tatmak istiyorum arzusu,**" "**Muhammed Resul Allah**"tır.

"**Resul Allah**"ın manası, Allah'ın kendi ruhani ve cismani zevkini tatma (**hamd**) arzusudur. Yani "**Muhammed,**" hamd eden Resulullah'tır.

Hamd, Allah'ın kendinden kendine olan tenezzülü zevki hususiyesi olduğundan, **Muhammed**, kendi zevki zati hususiyesidir. "**Risaleti ilahiyem, hamdımdır,**" diyor.

Bu yüzden "**Hamd ve şükür Allah'a mahsustur,**" deriz. Hamd ve şükür Allah'ın kendisinden kendisine ait olan bir ilahi kemalattır. Arzu da, halkaniyet de, teşkilatlandırma da, şehadet ve tasdik de sadece kendisinin ve kendisinden kendisine yapabileceği ve yaptığıdır.

Bu hamd arzusu ile **“Muhammed”** ismini kendisine temsilci kılmıştır. İcraatı yapan, zevki tadan ve değerlendiren O’dur.

Onun için Hz.Süreyya, **“Hz.Muhammedi kabul etmeyen kişi yerden bir karış yükselemez,”** buyurdu. O ismi kabul etmeyen Allah’ı kabul etmiyor demektir.

Rabbim, **“o ismi kabul etmeyi, ben de kabul etmem,”** buyuruyor.

Bu hakikati Sevgili Efendimiz,

“Ene min nurillahi ve halak Allahül arşı vel kürsiyyu vel levhi ves semavatı vel ardı min nuri,”

“Ben Allah’ın nurundanım ve Allah arşı, kürsiyi, levhi semavatı ve arzı benim nurumdan halketti,” hadisi şerifi ile beyan buyurmuştur

İnsanlar zikir yapmayı isterler, ama zikir Allah’ın arzu ettiği tevhid üzere yapılmıyorsa, boşa kılınan namaz gibi adeta spor olur.

Murada uygun yapılan zikirler bir talimdir ve ikrardır, ancak ilahi ilham alan zatlarda Allah o gönülde kendini o isim ile zikretmektedir, ki manevi gönüller bunu fiilen yaşamaktadır.

Bu talim ile yavaş yavaş **zakir** makamından **mezkur** makamına gelinmeye başlanır.

Mezkur makamında, zikreden de, zikredilen de, zikir de bir olur. **“Allah’tan başka şey yoktur,”** sırrı kemal bulur.

Dikkat edilirse manevi yol, Hakk yolu ehli tarike ne kadar kısadır, kişiyi hemen Hakk’a götürür.

Allah’ın kişiyi makbul tuttuğu zikre erdirmesi, kendi muradının bir kemalatı ve neticesidir. Bu durumda o gönül noktasını **“Hayy” “lâyemut”** kılar. Ebedi baki kılar. Onun

zikrinin makbul olduğunun işareti ve ispatıdır, ki onu Allah o noktaya getirmiştir.

Allahımız, **“Ben ve meleklerim şüphesiz ki peygamber Muhammed’i zikrederiz, ey inananlar siz de zikredin,”** buyurmaktadır.

Sonra yakınlık verdiği ilahi gönül noktaları, ki velayet noktasında hitab ediyor, **“Selamun Kavlen min Rabbir Rahim”** ilhamı, beyanı alanlar evliyadandır”, deni-yor.

Çünkü Allahımız o gönüle selamını indiriyor. Böylece Allahımız peygamberimizi tasdik ettiği gibi ona bağlı olan, ilahi kılarak açıldığı gönülleri de tasdik edenin kendisi olduğunu tebşir ediyor.

Muhammed’i tasdik ettiği gibi, o gönlü de tasdik eden Allah’tır ve onun varlık sebebinin de kendisi olduğu tasdik ediyor. Bu zikir kendisinden kendisinedir. Bu zikri esasında kendisi duysun diye lutfettiğini bildiriyor. Zikrin esas hususiyeti ve Allah’ın muradı budur.

Allahımız, **“Ben insanları ve cinleri beni zikretsınler dye yarattımı,”** buyurmaktadır. Bu ilahi beyandaki hakikat mucibince, her varlık kendi makamına göre yaratanı zikreder.

Allahımızın her makamda, o makama göre ilahi ahlak idrakı vardır. Terakki edildikçe ilahi ahlak da ileri gitmekte ve makamın zikri eda edildikçe daha ileri olunmaktadır.

Her makamın kendinden kendine ve içten içe ahlakı vardır ve her makama çıkıldığında, **“Ben güzel ahlakı ikmal için geldim,”** beyanı Muhammedisinin idrakına yeniden varılır. Kişi hangi makama gelmiş ise, o makamın ahlakını idrak eder. Böyle düşünenlere çok ileri tevhid vardır.

Hulk, yaratılmış olanın, hedef olan ahlaki ilahiyeye ermesi, Allah’ın tam arzu ettiği şekilde idrak olunmasıdır.

Herşey serbest olduğuna göre ("**Dinde zorlama yoktur,**" hükmü ilahisine göre), kişi kendini Hakk'tan ayrı görmediği zaman, herşey kendisinden husule gelir. Düşün-düğü herşey Allah'ın arzu ettiği şekilde yerli yerine oturur. İşte bu ahlaktır. Kişinin kendi nizam kurma isteği, ahlaka aykırıdır sualine, cevap budur, ki makbul olur.

Zikirden murad, Allah'ın kendisinden kendisine zikrin manasını idrak ederek Hakk'a ulaşmaktır. Yaratılmış olan varlıklar Allah'tan hasıl olduklarının idrakına varır, kemale ererler.

Kemale ermek, Allah'ın kendi vücudundan teşkilatlandırdığı noktanın kendisinden kendisine kendisi olduğunun bilincine varmasıdır.

O zaman idrak tamamlanır ve "**lâyemut**" sırrı tecelli etmiş olur. Aksi takdirde gizli vücut dalgaları halinde kalınır, arzuyu ilahi zuhura gelmemiş olur.

Zikirleri,

Şeriat zikri,

Tarikat zikri,

Marifet zikri,

Hakikat zikri diyerek, ayırmışlar.

Zikirden murad, sevdiğini anmaktır demişler ama esas olan, hangi zikir olursa olsun murad olan **Allah'a varmaktır**.

Şeriat zikrinde de bu esas olmalıdır. Yoksa sadece bir ismi öylesine talim etmek üzere, tekrar tekrar söylemek noktasında kalınır. Sevdiğini anmak için yapılan zikirde yine hedef sevdiğine vasıl olmak, varmak olmalıdır.

"**Kur'an bir zikir kitabıdır,**" deniyor. Yine okuduğu Kur'an kişiyi mezkur makama, yani Allah'a ulaştırmak içindir. Bu noktaya gelindiğinde Kur'an hatmolmuş olur.

O zaman Kur'an aynı zamanda bir zikir kitabı olarak, zikredilmiş olur. Zikir dünyevi maksatlara müstenid yapılırsa, boşa yapılmış olur.

“Kur'an Allah'ın sözüdür, insan Allah'ın özüdür.”
Onun sözleri ile öze varılır.

Dini vecibeler hep bir hakikate vardırmak içindir. Ramazanda oruç tutmak, zikretmek, dua etmek, daim Allah'a kulluk etme talimidir.

Kişi **“benim”** diyor ama hiç bir tarafına hükmü geçmiyor. Bir iş yapmayı düşünüyor ama nasibinde varsa yapabiliyor, yoksa, bambaşka bir şey yapıyor. Kendi planladığı, Allah'ın planına uyuyorsa yapabiliyor, uymuyorsa yapamıyor. Neticede Allah'ın dediği oluyor. İnsan arzu ettiğini değil mecbur olduğunu yapar. Mecbur olduğu şey Allah'ın arzusudur.

Hız.Ali Efendimiz, **“Ya Resullullah, Allah'ı nasıl zikre-deyim?”** diye sorar.

Peygamber Efendimiz, **“Gözlerini yum ve beni dinle, sonra ben seni dinlerken sen aynini tekrar et,”** buyurur.

Hız.Ali'nin gözleri kapalı iken Efendimiz üç defa **“Lâ ilahe illallah”** buyurur.

Hız.Ali Efendimiz dinler ve sonra Hız.Ali Efendimiz söyler, Peygamber Efendimiz dinler.

O zaman bir şey ortaya çıkmıştır. Peygamber Efendimiz söylerken, halifesi olan Hız.Ali dinlemiş ve bir vücut olmuşlardır. Böylece ilk andaki hali orada remzetmiş, orada **“zakir”** ve **“mezkur”** makamları teessüs etmiştir.

Bu noktanın tatbikatı ilk yaratılışta da zuhur bulmuştur. İlk yaratılış sırasında Allahımız Deryayı Nuru Muhammed'i kendi vücudundan teşkilatlandırırdığında,

Deryayı Nuru Muhammed, **“Lâ ilahe illallah”** buyurmuş.

Buna cevaben Allahımız, **“Muhammedün Resul Allah,”** buyurmuştur.

“Lâ ilahe illallah” kelamı ilahisi ile Deryayı Nuru Muhammed **“zakir”**, Allahımız ise **“mezkur”** olmuştur.

“Muhammedün Resulullah,” kelamı ilahisi ile de Allahımız **“zakir”**, Deryayı Nuru Muhammed **“mezkur”** olmuştur.

Böylece **“zakir”** ve **“mezkur”** makamları birleşmiş ve tevhide gelmiştir.

Zikirden murad bu idrak ve anlayışa gelmek olmalıdır. Zira zikrin Allah'ın kendisinden kendisine olduğu idrak edildiği zaman güzel bir noktaya gelinmiş demektir.

“Zikir yapmanın hakikati, zikredenin, mezkur olan (sen söylüyorsun, Allah dinliyor) Allah'ta fani ve müstağrak olmasıdır,” deniyor.

Mezkur, zikredilmiş, öğülmüş anlamına gelir. Mezkur olan Allah, kulunun zikrini kabul eder ve dinler.

Müstağrak, Allah'ta gark olmuş manasına gelir. Onun için zikirin zikri, mezkuru yani Allah'ı hatırlamasıdır, bu ise, noksanlıktır, ikilik doğurur. İnsan kendini tamamen unutmalı, sevgilisinde, mezkurda fani olmalıdır, ki hakiki zikre ulaşsın.

Aksi halde **“bir ben varım, zikrediyorum, bir de Allah var, beni dinliyor,”** derse, ikilik olur. Bir tasdik vardır, ama şirki hafi denen bir de **benlik** meydana çıkmaktadır.

Yani bir zikreden ve bir de zikredilen olmak üzere iki oluyor. Kur'an'da anlatılan mana, **“Lâ mevcude illa Hu”** dur.

Bir *hadisi kutside* Rabbimiz,

“Eğer kulum beni, kendi içinde zikrederse, ben de onu kendimde zikrederim. Eğer beni, toplum içinde zikrederse, ben de onu, onlardan daha hayırlı bir toplum içinde zikrederim,” buyuruyor.

Taha Suresi 42. Ayetinde,

“**Ve lâ teniya fi zikri,**”

“**Benim zikrimde gevşek davranmayın,**” buyruluyor.

Bir başka ifade ile, “nasıl olsa vaktimiz var, daha ileride buna bakarız,” demeyelim.

Bu ayet bir manada da, “Aynı zamanda bütün vücudla zikredin. Sadece diliniz ile değil, aşkla, muhabbetle, sevgi ile zikredin,” demektir.

Bir adam hep “**Allah, Allah...**” dermiş. Bir gün yolda kafasına bir dal düşmüş ve kafası yarılmış. Bakmışlar ki, akan kan, “**Allah**” diye zikrediyor. Zira o zat her şeyden vazgeçmiş ve bütün vücudu “**Allah**” zikrediyor.

Maide Suresi’nin 54. Ayetinde,

“Allah temizlenenleri sever, cismani ve nefsanî temizlik Allah ile, Allah muhabbeti ile olur,” buyruluyor.

Vakıa suresi 79.ayetinde,

“**Lâ yemessehü illel mutahharun,**”

“**Ona temizlenmiş olanlardan gayrisi dokunamaz,**” buyrulmaktadır.

Bu ayette bahsedilen temizlik, imandaki temizlik ve lekesizliktir. Hakikat itibariyle böyle olmakla beraber, makam itibariyle Kur’an okumak isteyen kişinin Allah’a saygısının bir ifadesi olarak abdestli olması arzu edilen birşeydir.

Bir zamanlar Almanya'da biriyle mektuplaşıyorduk. Onlar, **"sabah akşam yıkandıklarını ve temiz olduklarını,"** iddia ediyorlardı.

Biz cevaben, **"Kişi banyonun değil, gölün içinde devamlı da yatsa, temizleyen su değil, Allah'tır,"** diye yazdık.

Hacc'da bir maşraba su ile aldığı abdest ile insanın her tarafı mis gibi kokar. Ama öyle insan da vardır ki, kötü niyetlidir. Sudkostiğe de yatırsan, temizlenmez.

Bir hadiste,

"Cennet bahçeleri nedir? Cennet bahçeleri zikir meclisleridir," buyruluyor.

Zira insanın her arzusu yerine geliyorsa onun için cennettir. Aklından geçen oldu ise kişi için cennettir. Düşündüğünün tersi olur ise cehennemdedir. (*İnsanların dünyadaki hali gibi...*)

Kişi huzur tutmadıktan sonra onu cennete de koysalar bir işe yaramaz. Önce gönül huzur tutmalıdır.

Namazlar vakitlidir. Zikirler ise bir vakte mahsus olmamaktadır.

Tarikatlerde de zikir, nefsin temizlik ve terakkisi içindir.

Nefis ve ruh terbiyesi için bir mürşide mülaki olup, dergaha hizmet edene, **derviş,** mensub olana da **mürid** denilir.

Her tarikatın zikir ahkâmı değişiktir.

Kadirilerdeki zikre **devran,**

Mevlevilerdeki zikre **sema** ve **mukabele,**

Bektaşiler ve diğerlerinin zikrine ise **devran** veya **ayin** denilir.

Tarikat binalarına ise, yerine ve durumuna istinaden, **Tekke, Zaviye, Hanıkah** veya **Asitane** adları verilir.

Tarikat mensupları Şeyhlerinin hemen hepsini Peygamber Efendimiz ile soy ve akraba olarak birleştirmek isterler.

Esasta çok güzel bir şey. Zaten başka nereden geliniyor ki? Her şey Deryayı Muhammed'den değil midir?....

Kevser Suresinde de anlatıldığı gibi, “Şüphesiz sana kevseri verdik,” ayetinde,

Kevser'den murad, orada Efendimizle bulaşacak olanların hepsinin O'nun soyundan olmalarını ifade etmektedir.

Efendimize (**haşa**) “**Nesli kesik**” dediler ama Allah açıkladı ve “**Asıl nesil senin fikriyatında, idealinde olanlar, düşünce, ilim ve bilgi tatbikatında olanlardır. Onlar senin akrabandır ve soyundandır,**” buyurdu.

Ebu Leheb de Efendimizin amcası idi, ama Efendimize en çok kötülük edenlerden birisi de odur. Demek ki, akrabalık maddi olabilir, ama esas olan sır ilim ve bilgi yönünden akrabalıktır.

Nitekim Hz.Ali Efendimiz, “**Kişinin asaleti soydan ziyade ilim, edep ve bilgi yönündendir,**” buyuruyor.

Zikirler **iki türlü** yapılır:

Biri, **hafi**'dir. Hicrette mağarada iken Efendimiz, Hz.Ebu Bekr' in kulağına üç defa zikir yapmıştır.

Sessiz zikir, **kalbi zikir**, deniyor.

Sıddıkiye makamında olanlar, “**zikri hafi - sessiz zikir,**” yaparlar.

Diğeri, **cehri**'dir

Hz.Ali Efendimizdeki tatbikat ise seslidir. Buna “**cehri zikir - aleni, aşıkâr, duyulur zikir,**” denir.

Hz.Peygamberimiz Hz.Ali Efendimize **cehri zikri**, Hz.Ebu Bekr'e de **hafi zikri** talim buyurmuşlardır.

Tarikatlerin bir kısmı **cehri**, diğer bir kısmı da **hafi** zikri tarikatlerinin hükümlerinden saymışlardır.

Buna istinaden,
Kadiri ve **Halveti** tarikatlerinde **cehri zikir**,
Nakşi ve **Melami** tarikatlerinde de **hafi zikir** icra edilir.

Her tarikatın bir zikir şekli olmakla beraber, sonradan gelen birçok zatlar aldıkları ilhamlar ile bu zikirlerde değişiklik yapmışlardır.

İlahi tarikatlerin bir zikir şekli olmakla beraber, sonradan o tarikatlerde ve kollarında zuhur etmiş olan Piri Saniler aldıkları ilahi beyan ile zikir tatbik şekillerinde değişiklikler yapmışlardır.

Zikirde değişiklik yapmak mümkündür, kalıplaşmış bir şekli yoktur. Allah'ın ilahi isimlerini, biri fazla çeker, biri az çeker, ama ana tema ortaya konulduktan sonra, teferruat üzerinde ancak yetkili olan zatlarca değişiklik yapılır.

Ulemai rüsum, zikri tasnif etmek için iki farklı ölçü kullanmıştır.

Bu ölçülerden bir tanesi zikrin **işitilme durumuna** göre, ikincisi ise zikir yapan kimsenin **duruşuna** göredir.

İşitilme durumuna göre zikirler, **cehri** ve **hafi** olmak üzere iki türlüdür.

Zikir sırasında **vücudun duruşuna** göre zikirler,
kıyami (*ayakta*) ve
kuudi (*oturarak*) olmak üzere, iki türlüdür.

Ancak bütün bu tasniflerin hiçbirisi işin esasına taalluk etmezler. Zira zikir Allah ile kul arasındadır. Zikir için belirli bir kayıt veya şekil yoktur.

Bir çok tarikatler **ayakta** veya **oturarak** zikir yapmaktadırlar.

Mevlevi zikri de, **sema** şeklinde tecelli etmiştir.

“En güzel zikir Allah’ı anmaktır,” buyrulmuştur.

O halde insanlar Allah’ı her hal ve şekilde zikretme arzusu içinde olmalıdırlar. Ancak tarikatler toplum içinde zikir yaptıklarından bunu bir kaideye bağlamak ihtiyacını duymuşlardır.

Manevi yazılar yazan bir zat vardır; yazılarından bir paragrafında, “**Müslümanlık, Allah ve Peygamberi tasdiktir. Bu tasdik Efendimizin önünde, pek tehlikeli bir günde, Müslümanlar ile Allah Elçisi arasında aktolunmuştur. Müslümanlar o gün, peygamberimizin elini tutarak, kendisinden asla ayrılmayacaklarına dair söz vermişlerdir. Bu sözle, bu ahid ile müslümanlar birçok tehlikelerden kurtulmuşlar, Allah yolunda birlik olduklarını ikrar etmişlerdir,**” diyor

O halde müslümanın sözü ve fiili birbirine uygun fazilet ve dürüstlükte olmalıdır. Günahlardan samimi olarak tevbe etmesi ve her kötülükten sakınacağına dair samimi söz vermesi, taahhütte bulunması, Allah ve Deryayı Nuru Muhammed’in yanında bir zatı şahit tutması icap eder.

İşte bu mukaveleyi yenilemek, **tarikatte el tutmaktır.**

Mürşidin elini tutmak, “**Yarabbi, Peygamberimizin adına bu zatın elini tuttum, sen kabul et, ahdindeyim,**” demektir.

Bu ahit Bezmi Elest Meclisinde,

“**Elestü birabbiküm, - Ben sizin Rabb’iniz değil miyim?**” dendiği zaman,

“kalu bela şehidna - Evet. Şehadet ederiz,” denilerek yapılmış olan ahittir.

Ama insan dünyaya gelince bu ahdi unutmuştur. İşte **el tutmakla**, bu **ahdi** yeniler ve selamete erer.

Bu **“Ahdim ahittir ve sözümden dönmedim,”** demektir.

Mürşid sizin adınıza, **“Ya Rabbi o bana geldi ve ahdi-ni yeniledi ve bu zat senin rızai şerifini talep etti,”** diye şehadet eder. İşte Mürşid’in bir rolü daha ortaya çıktı.

Hz. Süreyya,

“Geçit başında sormazlar sana kimsin nesin sen Verirsin ismimi yahu görürsün ne şeyim ben” buyuruyor.
Yani, **“Şehadet ederim,”** diyor.

Kabe’ye gittiğimde, **“Ya Rabbi, beni ve kardeşlerimi kabul buyur, çünkü ben onlarla beraberim, onlar da benimle beraber. Amin,”** dedim.

Tarikatta **el tutmanın** manası budur. El tutmak ile, o zatın kontrolüne, hareket ve fiillerini murakabesine tabi olunmuş olur.

Zikir, geçmiş halimizi, yani Elest Meclisindeki halimizi ve misakımızı hatırlamaya sebep olmalıdır.

Nitekim çekiç sesleri Hz.Mevlana’ya **“Allah”**ı hatırlattı, o anda her ses Allah’ın sesi idi. Dünya hayatımız misakta verdiğimiz söze ters düşmemelidir.

Bakara Suresi’nin 27. Ayetinde,

“Ellezine yenkuzune ahdillahi min badi misakihi,”

“Onlar O’nunla misak ettikten sonra, Allah’ın ahdini nakzederler,” buyruluyor.

Bazı kimseler, “Ben şimdi hayatımı yaşayayım, en sonunda bir selam verip geçerim,” derler de, Alemlerinde bu samimi kabul etmezler.

Tarikattaki terakkiler **3 mertebede** geçmektedir.

1. **İlmel Yakın** : İlmimizi artırıp, bilgimiz ile Hakk’a yaklaşımdır.

Kur’anda “Hiç bilenle bilmeyen müsavi olur mu” buyruluyor.

2. **Aynel Yakın** : Uluhiyeti müşahade ile Azameti İlahiyeyi idrak etmektir.

Kişi, “Her noktada Allah var. Allah’tan başka mevcut yok,” demiştir.

3. **Hakkel Yakın** : Zikir, Riyazat ve arzuyu ilahiyle Hakk’a, nefsin ve ruhun hakikatine varmak ve **fenafillah’a** ulaşmaktır, ki murad odur.

O zaman da devamlı zikirde olmak gereklidir. Devamlı zikirde olmak için de, kişi sukûtta da olsa, her noktada Allah’ı ve O’nun Feyzi İlahiye’sini düşünüyorsa daima Allah ile beraberdir. Hele bir de el tuttu ve sıkı bağlandıysa, O zaten kendini hatırlatır. Demek ki, daim zikirdedir.

Kadirilerdeki devran zikri, ayakta ve sesli icra edilir. Bu erkanı tesis eden 2. Piri Sani İsmail Rumi Hazretleridir.

Tarikati Kadiride terakki yollarından birincisi Şeyhin tevcih nazarındaki kudrettir, kuvvetidir. Tevcih ve nazardan uzak kalmamak, kalsak bile gönülden uzak kalmamak icabeder. Daima birbirimizi hatırlayabiliyorsak mesele yoktur. Hazretim, “Biz herkesi severiz,” buyururdu.

Eşrefoğlu Rumi Hazretlerinin “Ben öyle bir şahinim ki, uçtum Şah kolundan, Şaha iletmeye, cevelana geldim,”

buyurduğu gibi bizim bir muradımız vardır, yakaladığımızı hakiki sahibine ulaştırırız, yani Hakk'a götürürüz.

İkincisi, müridin yaratılışındaki istidat ve kabiliyetir. **“Ben adam olmadıktan sonra, ne yapsın Şeyhim,”** denmiştir.

Kişinin terakki etmesi için arzulu olması icap eder. Kabiliyet görürlerse, Şeyh ona icazetname verir, yani **“sen manevi yolda kendi başına yürüyebilirsin,”** der.

Tarikatlerde bir de **Hırkai Teberrük** vardır. Tarikata girmiş ve icazetname almış bir mürid, diğer tarikatlerde de feyz verme hakkına malik olur.

Bir yerde, **“Başka tarikatlere de mensub olur,”** demişlerdir ama burada bir atlama vardır.

Çünkü Sultanımız, **“Benim ayağım teknil Evliyanın başı üstündedir,”** buyurmuştur.

Demek ki, hepsinden daha ileri feyz sunmaya mezun olduğunu söylemiştir.

Hız.Pir Abdülkadir Geylani'nin evladını cehennem ateşi yakmaz.

O halde bunun manası **“benim ayağım nasıl teknil evliyanın üstünde ise, benim tarikatımdan görünen yetişmiş evlatlar, teberrükten diğer tarikatlerde zikir yaptırabilir, feyz verebilir,”** demektir.

Teberrük, Pirimizin yolunda olanlar içindir, diğer tarikatten gelmiş olan birisinin, Pirimizin makamına istinaden, Kadiride zikir idare etmesinin olmaması icabeder.

Kadiri yolunda, eğer o zat icazet almayıp da devam eder ve irşat mertebesine yükselir ve Allah'ın arzuyu ilahisi de olursa, icazetle hilafet alır.

Kadirilerde zikrullah ve Evrad

Allah'ı anmak için, zikir **4 şekilde** yapılır.

- a) Zikiri Hafi (gizli)
- b) Zikri Cehri (aleni)
- c) Kalbi
- d) Lisani

Zikrullah, Kur'an ve Hadis'ten doğmuş **dört tavır** üzerine yapılır.

Sevgili Peygamberimizin dört Halifesine (**Hz.Ebu Bekr, Hz.Ömer, Hz.Osman, Hz.Ali**) ayrı ayrı telkin ve öğretide bulunmuş ve zikir talimi yaptırmış olmasından dolayıdır.

Zikrin esası Efendimize istinad ediyor. Sonradan ikame edilmiş değildir. Kadirilerde Evrad okunur. Evradlarda Efendimize dua edilmekte, övülmektedir.

Bu duaya, **Tesliye** denir.

Salavatı şerife de getiririz ve O'nu överiz. Efendimiz, **"Beni bir kere tesliye eden, Cenabı Hakk on kere tesliye eder"** buyuruyor. O tesliye kelimesini kullanmıştır.

Kadiriler Evrad okuduğunda salavat da getirir zira Evradın içinde salavat da vardır.

Kur'anı Kerimde **"Hiç şüphesiz Allah ve Melekleri Peygambere salavat getirirler. Ey iman edenler, sizler de ona salavat getirin ve teslim olarak selamete kavuşun,"** buyrulmuştur.

Mutasavvıflara göre ruhun tesviyesi için 7 tabaka vardır.

1. **Sadr,** İslamiyet oradadır,
2. **Kalb,** İman oradadır,
3. **Şacaf,** Muhabbet nuru, aşk oradadır,
4. **Fuad,** Nurun gözü oradadır,
5. **Hubbül Kulub,** Muhabbettullahın olduğu yerdir,
6. **Süveyda,** İlahi Esrar oradadır,
7. **Sırrül Kulub,** Bütün Nuru İlahiye orada tecelli
../ eder.

Burada ruhi teşekküller ile ilgili olanlar anlatılıyor. Cismani (*dünyaya dönük*) kalbde bunlar görülemez ve bulunamaz.

El İsra Suresinin 44. Ayetinde,

“Tüsebbihu lehüs semavatüs seba vel ardü ve men fihinne ve in min şeyin illa yüsebbihu bihamdihi ve lakin lâ tefkahune tesbihahüm. İnnehü kane halimen gafura,”

“Yedi gök ve bunların içinde bulunanlar, O’nu hamd ile tesbih ederler. O’nu hamd ile tesbih etmeyen hiç bir şey yoktur ama siz onların hamd ile tesbihini anlamazsınız, o halimdir ve çok bağışlayandır,” buyruluyor.

O halde insan ruhunun **yedi** mertebeden geçmesi, **yedi** terakkiye ulaşması ve bu **yedi** terakkiyi elde etmesi lazımdır.

O zaman bu zikirlerle iştirak etmek istersiniz. Tarekatlerde muradın kişiyi terakki ettirip, Hakk’a vardırarak noktaya getirmek olması lazımdır.

Kuşadalı İbrahim Hakkı Hazretleri, **“Esmâi Seba (yedi isim) ile zikir yapılmaktadır,”** buyurur.

Nefsin de **yedi** mertebesi vardır ki, evvel yazılarımızda söylenmişti.

Şeyhül Kül Fiküllil Ulum olan Hz.Pir Abdülkadir Geylani'nin "Sırrül Esrar" adlı eserinde,
"Bakara Suresi'nin 198. Ayetinde,
"Vezkürühü kema hedaküm,"
"Onu size hidayet ettiği gibi zikrediniz," buyrulur,"
denmektedir.

Yine Hz.Pirin "Günyetüt Talibin" adlı eserinde Rab-bimizin zikre vermiş olduğu manaların bazıları şöylece belirtilmiştir:

"Beni dua ile zikredin,
sizi karşılıksız bol ihsan vererek zikredeyim."

"Beni araya gaflet sokmadan zikredin,
sizi aralıksız zikredeyim."

"Beni hatalarınıza pişmanlık duyarak zikredin,
sizi keremle zikredeyim."

"Beni af dileyerek zikredin,
sizi karşılıksız mağfiretle zikredeyim."

"Beni ihlasla zikredin,
sizi kötülüklerden kurtararak zikredeyim."

"Beni İslama girerek zikredin,
sizi ikram ile zikredeyim."

Şüphesiz bir ayette Allahımız, "İndimde İslamdan başka bir din edinenin dini kabul edilmez," buyurmaktadır.

"Beni tekbir ile zikredin,
sizi sairden kurtararak zikredeyim."

"Zalimlere söyle, beni zikretmesinler. Zira beni zikre-den zikrederim. Zalimleri zikretmem ise onları uzaklaştı-rmamdır."

Allah zulmü sevmez ve kendisine haram etmiştir.
Bu ayete göre, kişinin Allah'ı, mesela,
lisan ile hidayet olundu ise, **lisan** ile,
kalb ile hidayet olundu ise, **kalb** ile,
kelamı aza ve **cevahir** ile hidayet olundu
ise, her **aza** ile anması icap etmektedir.
O halde kul da, zikri cemili için Allah'ı anmalıdır.

Her makamın **Cehri** ve **Hafi** mertebeleri vardır.
Allahımız insana göz, kulak, işitme, duyu vs. pek çok
azalar verdiğine göre kişinin bütün azaları için şükretmesi
icap eder.

Kişi, *"Allah'a şükür. Allah'ım bana sıhhat verdin ve bütün fonksiyonlarım yerinde,"* diyerek **kendinin** zikrini,

"Etraftaki güzellikleri gayet net görüyorum, Allah'a şükür" diyerek **gözünün** zikrini,

"Ya Rabbi sana şükür ezan sesini işitiyorum" diyerek **kulağının** zikrini yapmış olur.

Kişi kendisine verilmiş olanın da zikrini yapmalıdır.
Hakiki zikir böyle olmalıdır.

Kişi kendi vücudundaki her aza için Hakk'a şükredip, bu vücud da senindir, dediyse, o zaman doğru ve sağlam yürümüş olur.

Hidayet lisanı, zikirdir.

Önce **vücudun** zikri,
sonra **nefsin** zikri,
sonra **kalbin** zikri yapılır.

İnsan kalbine başka bir neşe koymayıp, yalnız Allah'ın güzelliği ve sevgisini koymuş ise bu **kalbin** zikridir.
Sonra **Ruhun** zikrine geçilir.

Sonra **Sır Aleminde** zikir başlar
ve nihayetinde de **Hafinin de Hafisi** zikir olur.

Bu ikrarlar Allah'ın verdiği derecelere göre, derecelendirilir.

Zikrin taliminde, kişinin **dilde** ve **kalben** Allah'ı unutmadığı belli olur.

Kalbin zikri kendi özünde “**Celal**” ve “**Cemal**” sıfatlarının tecellisini duymaktır.

Ruhla yapılan zikir, Allahu Teala'nın “**Celal**” ve “**Cemal**” sıfatlarının nurlarının tecellisine ermeyi nasib eder.

Sır aleminde yapılan zikir ise, İlahi sırların murakabesine götürür.

Hafi Zikir, Ehadiyet mertebesine, Zatından parlayan nurları görmeye götürür.

Gizlinin gizlisi zikre gelince, o Hakkel Yakın makamının hakikatine ermeyi sağlar.

Gizlinin gizlisi, **Hafiyül Ahfa** tabir edilen hale Allahu Teala'dan başkası muttali olmaz, yalnız O bilir.

Taha Suresi 7. Ayette,

“Ve in techer bikavli feinnehü yalemüs sırre ve ahfa,”

“Sen bir sözü cehretsen de muhakkak O sırrı ve ahfayı bilir,” buyrulur.

Hız.Pir **7 zikri** bu şekilde tespit etmiştir. Diğer tarikatler de bunu esas ittihaz ederek,

kimisi “**Nufusi Seba**”,

kimisi “**Letaifi Seba**” ve bunların benzeri başka adlarla yad etmektedirler.

Mücadele, müşahadeyi getirir.

H.z.Pirimiz “Dünya, ahiret ehline haramdır. Ahiret, dünya ehline haramdır. Allahu Teala’nın zatını arzu edenlere hem dünya hem ahiret haramdır” buyurur.

Tekmil tarikatler, Pirimiz’in çizmiş olduğu bu yedi mücadeleyi almışlar ve buna göre zikir düzenlemişlerdir.

Zikrin talimi hep “**yedi**”dir. Zira tarikatlerde derişlerin, müridlerin, saliklerin, bu “**yedi**”nefs ve hicaptan geçip terakki etmesi lazımdır.

Efendimiz Mirac yapmış ve yedi cenneti geçerek Hakk’a vasil olmuştur. “**yedi**” rakamının bir hikmeti de budur. Zakir olan yani zikir yapanların da bu Miracı İzzetten hisse ve nasip alabilmek için yani yedi cenneti geçerek Hakk’a vasil olabilmesi için yedi esmayı zikretmesi ve böylece Efendimizin yaşadığını yaşayarak Hakk’a vasil olmak için çalışmaları icabeder.

Halbuki tatbikatta görülüyor, meydan açılıyor, iki isim zikrediliyor sonra kapatılıyor. Bu ikinci nefis mertebesinde kalmak manasına mı gelir?....

Sevgili Efendimiz “**yedi**” cenneti geçerken (*O’nun mazhariyeti insan havsalasının dışındadır*) kim bilir nice nice hicaplar geçti. Biz sadece hicaptan bahsediyoruz, “**şu ayıptır, bu ayıptır,**” diyoruz. Bizlerin bilmediği daha nice hicaplar var, ahirete intikal edildiği zaman nice nice bilinmeyen hicaplardan geçilecektir. Ama Efendimiz hepsini aşmış ve Hakk’a varmıştır.

Efendimize Miracda “**yedi**” gök aleminin melekleri, “**Miracın beşaret olsun, kutlu olsun, hayırlar sana ve ümmetine olsun,**” dediler.

Demek ki, o yedi noktadan geçen, o güzellikleri kazanan insana, “**Müjdeler olsun,**” deniyor.

Hadisi Şerifte

“Küntü kenzen mahfiyyen feahbebtu (“Vedud”) en u’refe ve halaktel halka liu’ref”

“Ben gizli bir hazine idim irfan olunmaya muhabbet (Vedud/aşk) duyдум. Yaradılmışları yarattım, ki irfan olunayım. Kendimden kendime,” buyrulmuştur.

Adem’den bu yana yani ilk insandan bugüne kadar bir tatbikat olmuştur.

Allahımız, **“Adem’e secde edin,”** buyurdu,
İblis, **“Ben secde etmem,”** dedi.

Hayatta da Adem Allah’ın söylediğini beyan etti,
“Adem’e (yani Allah’ın görünme noktası olan ilahi gönül olarak kendisine) secde edin,” buyurdu

Onun etrafında olup, onunla dünyevi yaşam içinde olanlardan, kimi kabul etti, kimi kabul etmedi.

Bu alemlerden geçen, gerçek ruhtur. Ruh Allah katından geldiğinden, bu alemleri geçip yine Allah’a varacaktır. Çünkü Allahımız, **“ben size ruhumdan nefhettim,”** buyurmuştur.

O halde o ruh bütün alemlerden geçip vatanı aslisine dönebilir. Bu varış ile bu alemlerdeki terakki kemale erer, ki insan için varış noktası Allah’tır.

Herkes **“Allah”** diyor, ama hangi idrak makamındaki Allah’tan bahsediliyor, bilmiyor. Allah, Sırrı Ademini açtığı, **“Ell İnsan”** kıldığı ve **“ben oradayım”** buyurduğu ilahi gönle itiraz edilmesini sureti katiyede kabul etmiyor. Zira o gönül Allah’ın tam görünmesi ve namus ismidir.

Kişi 7 nefsi, 7 cenneti geçer. Hacc eden bir kimse **“Kabe tavafı”** yani Allahın affına nail olmak için yapılan **“7 tavaf ile kurtulmuştur,”** deniyor.

Kişi bu tavafı bilmeden yapar. Her dönüşte hangi terakki içinde olduğunu bilmez, ama yapar ve Allah onda terakkisini mümkün kılar.

Bu 7 tavafı yapıp bitirdiğinde Hz.İbrahim makamında **“şükür namazı”** eda edilir. Allah Dostu olan İbrahim Makamından hissement olunur.

Allahımız vücudunda son derece hassas bir denge kurmuş ve rahmeti ile muamele ederek, emniyet supapları meydana getirmiştir.

Nasıl ki vücuttaki bir uzuv görevini yapamaz olduğunda, işlevi itibariyle ona yakın olan uzuv, onun görevini üzerine yükleniyor ise, Haccda da o gönlü bularak tasdik etme görevini yapmada eksik kalanların manevi terakkileri için **“Kalbi Mümin beytullah”** sırrı gereğince, bir ikramda bulunmuştur.

Nitekim Hz. Pirimiz, **“eteğimi 7 kez tut ve kalbini saf kıl, ki benim kalbim müminin beytullahıdır,”** buyurmuştur.

Bu ifade ile Allahımızın, mübarek ve kutsal kıldığı Sultanımızın gönlünde ayan olduğu ve **“Rahmetellil Alemin”** sırrı ile alemlere rahmet etmekte olduğu müjdelenmiştir.

Eğer kişi bir ilahi gönül bulup da, O’nun eteğini 7 defa tutmadıysa, o zaman Kabe’ye Hacc için gitmeli ve 7 defa onun etrafında dönmelidir. Allahımız böylece bir emniyet supapı yapmıştır.

Bu durumla Hakk’a yaklaşılacaktır. İnsan bunun için hangi çalışmalarda bulunacağını Hakk’ın bildirmesi ile bilecektir.

Bizler Muhammed Ümmeti olarak, O'nun güzellik ve muhabbeti ile terakki edip, O'na layık olmak isteriz. O zaman,

"Seyyidi Kainat",

"Hülasai Mevcudat",

"Menbai Saadet",

"Tacül Enbiya" Hz.Muhammed (SAV) Efendimizin bildirdiği şekilde yürümek mecburiyetindeyiz.

Nitekim *Ahzab Suresi 21. Ayette,*

"Lekad kane leküm fi resulillahi usvetün hasenetün,"

"Andolsun sizler için Allah'ın Resulünde güzel örnek vardır," buyrulmaktadır

Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed bize Miracını haber vermiştir. Bir kimse Hakk'a yakınlık bulmak istiyorsa O'nun yapmış olduğu Miracı remzeden bir hal eylesin, ki terakki etsin.

Zikirde **"Lâ ilahe illallah"**tan başlayıp ve yedi alemi geçip, Allah'a varmak için çalışmalıdır.

Sevgili Efendimiz Mirac Davetine giderken bütün peygamberlere imam oldu. İmam olması hususunda bütün anlatılanlar dışında da bazı hususiyetler vardır. Tekmil Peygamberan nübüvvet makamı ile görünmüştür.

Bir diğer ifade ile Deryayı Nuru Muhammed'de mevcut olan nübüvveti, ceste ceste anlatmışlardır. Bu anlatış Deryayı Nuru Muhammed'den hasıl olduğu için, **"Nübüvveti Asliyye"**den hasıl olarak görünen peygamberlerdeki nübüvvet insanlara ceste ceste intikal etmiştir.

Ancak diğer peygamberanın nübüvvetlerindeki hususiyet tam olarak idrake gelmemiştir. Bu husus Hz.Pey-

gamberimiz ile açılmıştır çünkü Hz.Muhammed **“Hatemen Nebiyyin”**dir.

Peygamberimiz Efendimiz Rabbimize mülaki olduktan sonra, **“Ya Rabbi Beni ve Salih Kulları,”** derken, kendi nübüvveti ilahiyyesinden yani Velayeti Muhammediye’den görünen peygamberliklerin bir manada tasdikini almıştır.

Rabbimiz, **“onlara da verdim”** deyince onların nübüvveti de Allah tarafından tasdik olunduğu bilindi. Böylelikle nübüvvet hitama ermiş ve Efendimiz, **“Benden sonra bir peygamber gelmez,”** buyurmuştur.

Buradaki hususiyet şudur: Evet Allah’tan başka bir mevcut yoktur, Allah’tan başka bir arzu eden yoktur. Ancak O’nun bu talebi, maddi manevi, bütün varlıkların bütün düşünce ve tasavvurları ile yapılan hadiselerin, hata bile olsa, hayra tebdili olmuştur. Çünkü peygamberler de zaman zaman şu veya bu davranışı göstermişlerdir.

Günahsızdırlar ama bu noktada tam bir nübüvvet tasdiki olmuştur. O peygamberlerin nübüvveti Peygamberimizin Allah huzurunda tasdiki ile kemalat bulmuştur.

Peygamberimiz Mirac’dan avdet ettikten sonra, kendisinden sonra zuhur edecek velayette, her velide bir peygamber neşesi bulunacağını bildirmiştir.

Böylece, o zaman o peygamberde var olan velayet de kemalat bulmuştur. Yani hem nübüvveti hem velayeti kemalat bulmuştur.

Bütün bunlar peygamberimize kadar zuhur etmiştir. Peygamber Efendimizden sonra zuhur eden velayette ise, Allah’ın bütün bu güzel isimleri hatmül velayette toplanmıştır.

Hatmül Velayette bunların hepsine dikkat edilmesi Allahımızın **“Lillahil Vahidil Kahhar”** sırrı ile nübüvvet ve velayet hepsinin tasdiki demektir.

“Madem ki Kerim, elbet eder Kerem.”

“Benim ümmetim misin? Sen de varırsın,” buyuruyor. O zaman O’nu dinlememiz gerekir.

O’nun bildirdiği şekilde yürüyeceğiz ve Sidretül Münteha’ya kadar varacağız. Nitekim Efendimiz Miracda, **“Ya Cebrail, bu ağaca münteha denilmesinin sebebi nedir?”** diye sordu.

Cebrail (AS), **“Bütün yaratıkların ilminin, amelinin yüce Allah’a tespihinin ve ibadetinin burada son bulmasıdır. Ondan öteye ben geçemem çünkü orada Hakk’ın tenzih makamı başlar. Bütün faaliyetler bu ağaca erişir ve münteha bulur. Bundan sonra Ya Muhammed, senin ilmin, taatin ve alemin geçer, çünkü senin merteben çok yücedir,”** diye cevap verir.

Yedinci gökte Efendimiz yeryüzündeki Kabe’nin aslı olan **“Beytül Mamuru”** görmüştür.

Orada her an sayısız melek, ibadet ve taat ediyorlardı. Efendimiz orayı ziyarete gelirken, içeriden büyük bir gulgule gelir.

Efendimiz sorar, **“Ya Cebrail kardeşim, bu gulgule nedir?”**

Cebrail (AS), **“Ben Beytül Mamurdakilere, “bu gelen ahir zaman Peygamberi Cenabı Resulullah Muhammed’dir” dedim, hepsi Beytül Mamuru bıraktı ve sana koştular, Ya Muhammed,”** diye cevap verir.

Beytül Mamur, **insan gönlüne** işaretler. Murad ise **insan kalbidir**. Mekke’de gördüğümüz Kabe, İnsanı Kamil gönlüne işaretler.

Zira Rabbim, “Benim muradım insandır, kalbidir. Ben mümin kulunun kalbine sığarım,” buyurdu.

O halde Allahımızı kalbimizde bulacağız, çünkü kalb Arşullahtır, Beytullahtır, hakiki secde edilecek yer kalbdır.

Melekler işi iyi bildikleri için Beytül Mamuru bırakıp O’na koştular. Zira insan kalbini, mümin kulun kalbini tasdik, en büyük kurtuluştur.

Miracda Hz.İbrahim, “Ya Muhammed, ne güzel insansın, senin öyle bir makamın var, ki senden sonra gelenlerle, en eskiden gelen insanlar, senin ümmetinin hürmetine gelmişlerdir. Murad sen ve ümmetindir, çünkü insan gönlünü tasdik eden, senin ümmetindir,” buyurur.

Hız.İbrahim’in böyle söylemesinin sebebi, Adem’in yaratılmasından murad kişinin kemalatının ikmal edilerek Allah’a varmasıdır. Zira insana Allah tarafından kendisine yakınlaşmak üzere verilmiş olan kemalat Hız.Muhammed tarafından açılmış ve anlatılmıştır.

Hız.Muhammed ümmeti bunun idrakine vardığı takdirde tam bir kemalat içinde olur. Hız.Muhammed Efendimizin izah etmiş ve anlatmış olduğu bu ilahi kemalat ebedidir.

Ancak bu ilahi isimlerin dünyada ve Allahımızın arzu ettiği alemlerde nihayet bulması da Hatmül Velayet sırrı ile olacaktır. Bu sır o zamana kadar hakikati açılmış olan sırrı Muhammed’de daha ileri bir anlayış ve kemalat içindir.

Bütün insanlar Sidretül Munteha’ya kadar geldiler, ama biz Muhammed ümmetiyiz, O’nunla beraberiz. Sevgili Efendimiz Sidretül Munteha’yı da geçti.

Her an “**Ümmetim, Ümmetim**” diye gayret gösteren Peygamberin ümmetiyiz. O’nunla beraber değil miyiz, melekler nasıl koşmasın.

**“İnmezdi arza Kur’an, doğmazdı kalbe İman,
Gülmezdi melekler, meçhul olurdu Esmâ
Matem tutardı gökler, mahzun olurdu Arşı Ala
Sensiz canım Muhammed,”** deniyor.

Deryayı Nuru Muhammedin yani Ruhi İzafinin varlık ve cismaniyette görünmesi yaratılanlara makam ve ebédilik vermiştir. Bu sevinç ondandır.

Allah şahit olsun, ki o vazifesini hakkıyla yapmış, bütün ince noktaları pek güzel anlatmıştır. Yani varlıkların kemalatını ikmal etmiştir.

Hız.Ahmet Gümüşhanevi, **“Zikirsiz rabıta erdiricidir, rabıtasız zikir erdirmez. Bir gönül ile rabıtan yoksa, bir el tutmadı isen, yaptığın zikir dilde kalır, gönle inmez,”** buyuyor.

Eğer kişi bir gönül sahibine erdiyse, o zaman onun zikri makbul olur, muradı hasıl olur. Onun için zikir ehlini bulup, el tutmak gerekir, ki zikir ehli olunabilsin.

**Nahl Suresi, 43.ve Enbiya Suresi 7. Ayetinde,
“feselü ehlez zikre in küntüm lâ talemun,”**

“Eğer bilmiyorsanız, zikir ehline sorun,” buyruluyor.

Zikir ehli Allah tarafından zikredilen, mezkur makamındaki kimselerdir. Bir diğer ifade ile **“Gidin, O’na mülâki olun,”** denmektedir.

Hız.Süreyya,

“Sanma derviş zikri daim daima Allah demek.

Zikri daim ehli ol ki kaimi bir zat ola,

(Yahut) **Zikri daim ehli ol ki asla kalb olmuş ola,”** buyurur.

Sevgili Peygamber Efendimiz, **“Zikri Ali ibadeh”** buyurmuştur. Bu beyan, bazı kimselere, adeta kişiyi zikrediyormuş gibi gelebilir. Halbuki Allahımız, **“ben insanlar ve cinleri bana ibadet edip, zikretsinler diye halk ettim,”** buyuruyor.

Ancak Rabbimiz kendisinin açıldığı gönül noktası olarak Ademi göstermiş ve melekleri ona secde ettirmiştir. O halde Ademi zikir, Allah’ı zikir bakımından esas olmuştur.

İşte bu hakikate istinaden **“Zikri Ali ibadeh”** sözünün bir manası da, yakınlık bulmuş gönlün **“Adem”** Sırrı İlâhisine ermesi ve buna istinaden o gönlü zikrin de ibadet olmasıdır.

Herkes Allah’ın peşindedir. Allah ise, açıldığı gönlü tasdiktedir. Açıldığı gönül insanı kâmil noktasıdır. Allahımızın bu ilahi kemalatı,

“İnnallahe ve melaiketehü yusallüne alen nebiy ya eyyühellezine amenu sallu aleyhi ve sellimu teslima” sırrında gizlidir.

O halde **“Elâ bizikrillahi tatmainnel kulub”** sırrındaki hususiyet, Allahın kendisinden kendisine olan zikrini esas aldığını ifade etmektedir.

Zikrin aslı bütün mevcudatı Allah ile bir bilmektir. Kişi herşeyi Allah ile bilirse her şeyle Allah’ı zikretmiş olur, ki daimi zikirde demektir. Kalbde hususi olan zikir Allah için ise (ki onu kimse bilemez) Allah’ın yapmış olduğu zikir O’na mahsus olur ve en makbul zikirdir. Bu mezkur makamıdır.

Bakara Suresi 152. Ayetinde,

“fezküruni ezkürküm,”

“Artık beni zikredin, sizi zikredeyim,” buyruluyor.

Bunun bir manası, **Sohbeti Hakk'a** mazhariyettir. Eğer Rabbimiz insanı zikretmeseydi, insan O'nu zikredermezdi. Böylece **zakir** ve **mezkur** makamlarının manaları meydana çıkmış olmaktadır.

İnsanlar bir araya gelerek, Allahımız onları zikretmeye başlayıncaya kadar, "**Allah, Allah...**" diye zikrederek, Allah'ı anarlar. Günü gelip de Allahımızın arzusu zuhur ettiği zaman, Allah kullarını anmaya başlar.

"**Ben arzu ettim ve zikrin benden bana**" deyip, insanın gönlüne beyanını indirdiği zaman mezkur olan Allah'tır. Kişide zikreden O'dur. Bu durumda mezkur makamı zuhur etmiş demektir.

Mezkur makamına eren kişi, daim zikirdedir. Elde tesbih sürekli "**Allah**" zikri yapmak, zikri daimde olmak manasına gelmez. Eğer Allah kişide kendini zikrediyorsa, zikri daimde olunur.

Ancak bir kimse zikri daimde olan bir zata mülaki ise, her zaman onunla beraberdir ve o da daim zikirdedir. Çünkü o zat evladını bırakmaz ve kendisi ile birlikte alır götürür.

Kur'anı Kerim'de bütün bunların hepsi anlatılmıştır. Nitekim *Ali İmran Suresi 191. Ayette,*

"**Ellezine yezkürunallahe kıyamen kuuden ve ala cünubihim,**"

"**Onların ayakta, oturarak ve yanları üzerinde iken Allah'ı zikrederler...**" buyrulmaktadır.

Zikri daime ulaşmak için, Sohbeti İlahiye dahil olmuş bir zata mülaki olunur. Kişi O'nunla beraber Allah'ımızı daima anma imkanını bulur, eğer namzetliği varsa Hakk yakınlığını bulur ve daimi zikre eder.

Zikri daim, Kişi eğer bir gönle girdiyse, Hakk onun-
la daima meşgul olur.

Hz.Yunus Emre,

**“Yunus eydür ey hace gerekse var bin hacca
Hepisinden iyice bir gönüle girmektir”**

buyurur.

Kişi, en güzel şekilde temizlenir ama bir türlü ilham
zuhur etmez, ama bakar, ki o olmadık bir halde iken Allah
öyle güzel bir ilham verir, ki kişi hayrete düşer.

Çünkü kayıtlar kul için vardır, **Allah için kayıt yok-
tur**. Ne halde olursa olsun, sevgilisi ile hep muhabbettedir.

Onun için artık uyumak yok, gaflet yoktur. Çünkü
uyusa dahi kalbi daima **“Allah Allah”** diye zikreder. Bütün
zerrelerinin **“Allah”** diye zikrettiğini hisseder. Zikir Hakk’a
varmak için yapılır.

Zikir, şarkı ağırlıklı hoşça vakit geçirme değil, **ciddi**
bir **iştir**. Zikir, muhabbettir. Eğer kişi şarkıyla zikir yap-
mak istiyorsa kendi bileceği bir iştir. Zikir sevgi ve muhab-
betle yapılmalıdır.

Bazı zikirleri dinlediğimiz zaman görüyoruz, ki zikir
kaybolmuş, **şarkı zikri bastırmış** ve ön plana çıkmış.

Tevatüren intikal eden bir anlatıma göre,

**“Kıyamete yakın insanlar, sesi güzel olanları kendi-
lerine imam olarak kabul edecekler ve onların peşinden gi-
deceklerdir,”** buyrulmuştur.

Nitekim bugün insanlar birtakım müzik icracılarını
kendilerine **“ilah”** ismini vererek ve ilah olarak kabul
etmektedirler. Onların konserlerinde kendilerinden geç-
mektedirler.

Kişi makamının lisanını konuşmalıdır. Allahımızı da-
ima anma imkanını ancak o lisanla bulur.

Rabıtayı kalb yapmış olan, eğer namzetliği varsa, Hakk yakınlığı bulur ve daimi zikre erer.

Çünkü Kur'anı Kerimde, **"Beni zikredin, sizi zikre-deyim"** buyrulmaktadır.

Kişi Allah'ı zikreder, Allah da onu zikretmeye başlar. Allah'ın zikri başlayınca, kişinin zikri ortadan kalkar. Zakir makamından, mezkur makamına erer.

Rad Suresinin 28. Ayetinde,
"Ellezine amenu ve tatmainnü kulubühüm bi'-zikirillah. Ela bizikirillahi tatmainnel kulub,"

"Onlar inanmışlar ve Allah'ın zikri ile kalblerini mut-main kılmışlardır, bilin ki kalbler ancak Allah'ın zikri ile mut-main olur,"

yani **"Kalbin zikri, kalbi tatmin eder,"** buyrulmaktadır.

Zikir, mezkur makamına ulaşmak için hedef olduğu zaman güzel olur. Tekmil melekler, yaratıklar ve varlıklar, Allah'ı hep zikretmektedirler, ama Allahımız insan gönlünde kendini zikrediyor. O halde, neden insana kıymet verilmiyor?...

Bu noktaya istinaden **"eğer bir kimse işi fark edip anlasaydı, gece gündüz başını secdeden kaldırmazdı,"** denmiştir.

Adem yokken, melekler vardı, sonra Cenabı Allah Ademi yarattı ve O'nu meleklerden efdal kıldı. Bizler Ademliğimizin hakikatine vardığımız zaman selamette oluruz.

Allahımız kulunda kendini zikreder, **"zikrin bana benden,"** buyurur. Allah rızası için bir gönle erildi ise İndi Baride makbul olur. Zira zikri daim, mezkur makamıdır.

Rad Suresinin 28. Ayetinin bir başka anlamı ise şöyledir:

1. **Avamın Zikri:** Avam Allah'ı zikredip, dua etti mi huzurdadır.

"Onlar inanmışlardır, Allah'ın zikri ile kalbleri mutmain olur."

2. **Ulemanın Zikri:** Ulemai rüsum da Allah'a ibadet ve taat eder. Taatlerini ve ibadetlerini görmekle kalbleri mutmain olur, ancak ibadet ve taatlerini görmeleri sebebiyle yanlışa düşerler.

3. **Havassın Zikri:** Havass tarikata girerek, el tutarak gerçeği görmüş kişidir. Bunlar Allah'ın isim ve sıfatlarını görürler, onun için kalbleri Allah'ın kendilerini zikretmesi ile huzur bulurlar ve kendilerinin Allah'tan razı oldukları gibi, Allah'ın kendilerinden razı olmasını isterler.

4. **Havassül Havassın Zikri:** Havassül Havass sıfat-tan geçmiş, Zatı bulmuşlardır. Bunlar hiçbir zaman mutmain olmazlar, çünkü daima makam aşarlar.

Zikre sabretmelidir çünkü gerçek zikredeni Allah da zikreder. Bir de Rabbimizin hususide hatem ve evtad sırlarına mazhar kıldığı gönüller vardır, ki onlar Hatmül Evliya'dır. O gönüllerde Allah kendinden kendine kendini zikreder.

Böyle kimseler hakkında

**"Deryalar geçerim, susuz geçerim,
Beni doyurası umman bulunmaz"**

buyrulmuştur.

Bunun sonu yoktur, çünkü Allahımız sonsuz, makamları da sonsuzdur.

“Allahı Dil ile zikredenlere Cansızlar
Kalb ile zikredenlere Göklerde olanlar
Ruh ile zikredenlere Hameleyi Arş
(arşı taşıyan melekler)
Sırr ile zikredenlere Arş ile Allah arasında-
ki yüce varlıklar iştirak ederler,” buyrulmuştur.

Allah kulunu zikrederse, o hal kendinden kendinedir. Zira Kur’anda **“Allah’ın zikri çok büyüktür,”** buyrulmaktadır. Allah bütün zikirleri sarmıştır ve elbet kendisini en iyi bilen O’dur.

“Kamil insan odur ki, kendisinden devamlı kerametler zuhur eder,” derler. Değildir.

Kamil odur ki, *halk arasında düşer kalkar, onlarla alış veriş eder, fakat Hakk’tan bir an için bile gaflette olmaz. Bedeni halk içindedir, fakat gönlü Allah’tan bir an ayrılmaz.*

Hız. Süreyya, **“Kemal ehli diye şan vermeyen sultana derlermiş”** buyuruyor.

Kişi annesinin karnındayken kendinden haberdar değildir. Allah ona Rahmet etmiş ve en güzel şekilde yetiştirmiştir. Ana rahminde rahatsız olmasın diye, nice koruma sistemleri koymuştur.

Öldüğünde cismaniyetinin aslı olan toprakta onu koruyacak olan yine Allah’tır. Cismaniyet aslı olan toprağa döner. İnsanlar ise mezarlarının üstüne, bir yığın mermer binalar yapıyorlar.

Ancak ruh toprağa girmez ve orada kalmaz çünkü toprak ruha tabidir. Cismaniyet ruhun elbisesidir.

Bakara Suresinin 115. Ayetinde,
“Ve eynema tevellev fesemme vechullah,”
“Nereye dönerseniz, Allah’ın yüzü oradadır,”
buyrulmaktadır.

Kişi her yönde Allah'ın Cemalini müşahade ediyorsa, gerçek güzelliğe ermiş demektir.

Zikir, Mirac'ı remz etmelidir. Çünkü Efendimiz bunu anlatmıştır ve zikrin esaslarını koymuştur.

Sultanımız, Pirimiz, "Nefsin yedi mertebe olduğunu, murad olanın Efendimizin Miracta aşmış olduğu yedi mertebeyi O'na mecazi anlamda iştirak ederek aşip, Hakka vasıl olmak olduğunu" söylemektedir. Zikirler bu minval üzerinde yapılırsa Hakk'ın makbulü olur.

Alemlere rahmet olan Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed, yedi ilahi alemden sonra Rabbimize mülaki olmuş, Rabbimiz karşısında da zikir değil, **sohbet** yapmıştır.

Zikir, insanı sohbeta getirir. Çünkü zikir o duruma gelmek için yapılır. Zikir sohbeta ermek içindir.

Mevlidde "Ehli Sohbet senindir bu gece" deniyor. Zikir bu murad ve hakikat bilinerek yapılırsa elbette makbul olur.

Nefsi temizlemek ve Hakk'tan başka bir şey düşünmemek için mutlaka sohbet ehli bir gönle mülaki olmak gerekir.

Şu ana kadar okunmuş olan yazılarda Allah'tan başka bir şey düşünülmediği aşıkardır. O halde ehli hakikatin yazdıklarını okumakla zikri daim gelindiği görülür. **Zikri daim** bir manası ile de Allah'tan başka bir şey düşünmemek demektir.

Herkes Hakk'ı kendi mertebesine göre zikreder. Kimi camiye, kimi mabede, kimi oraya, kimi şuraya gider, ama araştırmacı olmak insanı belirli bir noktaya getirir. Arzu ve iştihak insanın hakikati bulmasına yardımcı olur, bu nasib meselesidir.

Evvela şükredelim, Rabbimiz bize güzel bir yol vermiş ve güzel bir noktada Hakk'a ulaşmayı nasib etmiş, Allah'a sonsuz teşekkür ederiz. Siz Allah'ı sevin, o zaman sevgimiz **bir** olur, aşkımız **bir** olur.

"Biz seni seviyoruz," deriz... Hayır siz Allah'ı sevin o zaman bir renk oluruz, çünkü sen de Allah'ın aşıklarından, ben de Allah'ın aşıklarından, muhabbette birleşmiş oluruz. Mürşide devamlı rabita için gayret göstermek, insanı devamlı zikre zorlar.

Hız.Mevlana Hız.Şemsi Tebrizi ile buluştu. Zikir değil, **sohbet** yaptılar. Her şeyi unuttular, Hakk'ı andılar. Devamlı zikirde bulundular.

Günümüzde Allah'ı inkar eden dünyevi ilim adamları vardır.

Böyleleri için *bir hadiste,*

"Alim ölür, cahil kalkar. Çünkü o dünya ilmini kazandı ama Hakk'a münkirdi. Ama cahil ölür, Allah ona meleklerden iki hoca tayin eder ve o alim kalkar," buyruluyor.

Kişi bilgisizdir ama Allah'a muhabbeti çoktur, ömrünce **"Allah"** demiştir. Ölünce Allah ona **iki tane hoca** tayin eder, alim eder. Uyanırken de Kamil bir insan olarak uyandırır. Huzuruna kamil olarak kabul eder, çünkü onun muradı O'dur.

Burada bahsi geçen iki hocadan murat, **"celal"** ve **"cemal"** isimleridir. İlim sadece ikidir manasına gelmez. Nitekim kabre gelen **"münker"** ve **"nekir"** melekleri de iki olarak belirtilmiştir.

Buradaki **"iki"** sıfatı olarak anlaşılmamalıdır, zira Allahımız herşeyi çift olarak yaratmış olup, Allah'ın tevhid ve vahdaniyetine gelebilmek için herşeyi zıddı ile bilebilmek gerekir.

Hakiki kemalata erebilmek için “**Cemal**”in ne olduğunun öğrenildiği gibi, “**Celal**”in ne olduğunun bilinmesi gerekir.

Bu yolda say ü gayret gösterenlerin hepsi Hakk’a muhabbetle ömürlerini yürütüyorlar ise Hakk onların eksiklerini elbette ikmal eder ve selamete koyar.

Buraya kadar yazdıklarımız zikrin insan noktai nazaraından kabulü ve anlatımına dairdir. Ayrıca farklı bir idrak noktası daha vardır. Allahımız bütün bu alemleri isimlerinin zuhurundan meydana getirmiştir. Zira Allah yaratmış olduğu çeşitli isimler ile gene kendisini zikretmiştir.

Kişiler, kendi idraklerine göre, dünyayı görürler. Bu durumda insan dünyevi idrakine göre zikretmiş olur, zira Allahımızın kendinden kendine yaratmış olduğu isimlerin tahakkuku da zikirdir.

Esasen bütün **alem bir zikirdir**, çünkü bütün isimler Allah’ın kendisinden kendisine icraatının bir zuhurudur. Allahımız ismi velayette arzu ettiği neşeyi tezahür ettirir. Tekmil isimlerin Allah’a ait olduğunu bilen bir kimsenin söylediği zikirdir.

Hakikati anlamamış olan **avamın zikri** ise yaratılmış olan eşyanın hususiyetine yapılan zikirdir. Onun zikri dünyevidir.

Havass için zikrin hükmü farklılaşır. Havass zikri ancak bu yakınlık içinde olan bir mürşid ile talim edilir, zira havass Hakk’tan başka bir varlık olmadığını zikreder.

Hakikatül Hakikatül Hakayık zikrinde ise Allah’ımız, “**Zikrim Benden Bana,**” buyurur.

Bu makam **yoktan varetme** yani **yaratma noktası değil**, kendinden kendine **teşkilatlandırma** yani halketme noktasıdır.

Kulluk bakımından **zikrin özü**, Allah'ın tercih ettiğini tercih etmektir. Bu zikir ile zikredildiğinde aynı kudretten hissemend olunur. Mürşid bu maksatla dervişi manevi potasında eriterek kalıba döker.

Kur'anı Kerimde, Sevgili Efendimiz hakkında,
"Allah'ın Resulünde sizler için örnek (usve) vardır," buyrulmaktadır.

Ahzab Suresi 56. Ayetinde,

"Allah ve meleklerinin Allahımızın kendi arzusu ile kendisinden kendisine teşkilatlandığı **"Muhammed"** ismini tercih ile O'na salavat getirdikleri," ifade buyrulmaktadır.

Efendimizin kendi ismi olan **"Muhammed"** ismine salavat getirmesinin bir hikmeti de budur.

Allahımıza ne kadar hamd ü sena etsek azdır.

KADİRİDE BİR ZİKRİN AÇIKLANMASI

Bi'smi'llahi'r Rahmani'r Rahim,

Nefis mertebeleri ve zikir hakkında yukarıdaki umumi bilgilerden sonra, yazının bu bölümünde, Kadiriye yapılmış olan bir zikrin ayrıntılı izahatını yapmayı murad ettik.

Maneviyatta el tutmak ne demektir,

Rabbimiz bütün insan ruhlarını yarattığı zaman hep sine birden hitab etmiş ve

Araf Suresi 172. Ayetinde,

"Elestü bi'rabbiküm - Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?" diye sormuştur.

Ruhlar sıra sıra dizilmişler, birinci sıradaki ruhlar,

"Kalu bela şehidna - Evet. Şehadet ederiz,"

demişlerdir.

Bu deyiş, ikinci, üçüncü ve daha sonraki sıralar halinde devam etmiştir.

Dünyaya geldiğimizde karşılaştığımız birçok şeyler yüzünden, kimi bu biatı hatırlıyor, kimi ise hatırlamıyor. Hatırlayan, nasibi olan, Allah'a teveccühünde, namazında, inancında devam ediyor. O biattan nasibi olmayan kimseler de görülüyor, ki gerçekten ve hakikatten uzaklaşarak kendini harap ediyor.

Hız.Mevlana, ***"Ya İlahi, Şen bize Bezmi Elestte bir kadeh sundun, gel "Ey Lutufkar Rabbim", bize bir kadeh daha sun da tam ilahi sermest olalım,"*** buyurur.

Bazıları da ezelden ilahi sarhoşluk içindedirler.

Bezmi Elestteki muhabbeti, yani **“Ben sizin Rabb’iniz değil miyim?”** sözü, **“kulumsun”** demektir. Allah’ın kişiye **“Kulumsun”** hitabı o kişiyi öyle sevindirmiştir, ki ilahi bir sarhoşluğa ermiştir. İşte Hz. Mevlana bu neşeyi, bu sermest oluşu ifade etmek istiyor.

Peygamberimiz zamanında **“Akabe Biatı”**nda, çoğunluğu Medineliler Peygamber Efendimize tam bir biat ettiler.

Yani **“Ya Peygamber, sözümüzden dönmeyeceğiz, İslam’da karar kıldık, Allah’ın göndermiş olduğu Peygambere ve O’nunla beraber gönderdiği ilmi ilahiye, hakikati ilahiye, tam teslimiz,”** dediler ve bir anlaşma yaptılar. O anlaşmada hepsi el sıkıştılar ve biat ettiler.

Tarikat yolu başlayınca, sembolik olarak Peygamberimizin elini tutup da, biat edenler için,

Fetih Suresi 10. Ayetinde, Rabbimiz,

“İnnellezine yübayiuneke innema yübayiunallahe yedullahi fevka eydihim”

“Sana biat edenler, Allah’a biat etmişlerdir. Allah’ın eli onların ellerinin üzerindedir,” buyuruyor

“Sana biat edenler, Allah’a biat etmişlerdir,” sözünden murad şudur:

Madem ki, Hz.Muhammed’in yolundadırlar, o halde Hakk’a mülaki olacaklardır.

Hz.Peygamberimiz, **“Benim velilerim Beni İsrail kavminin peygamberleri mesabesindedir,”** kelamı ilahisi ile, kendisinden sonra zuhur edecek olan evliyasının bir peygamber meşrebinde olacağını işaret buyurmaktadır.

Nitekim geçmiş peygamberanın ilahi kemalatta birbirlerini yetiştirmeleri hali, makamı velayette **“el tutup”** yetişmekteki hikmetin aynıdır.

Maneviyatta ve Tarikatta **“el tutmak”** buradan gelmektedir. Bezmi Elestte Allah’a ikrarımızı söyledik, **“Sen bizim Rabbimizsin,”** dedik, dünyaya geldik ve Peygamberimizle yapılan o ahdi, sembolik olarak biz de burada bugün için bir **“Mürşid eli”** tutarak yapıyoruz. Yani Allah’a olan ikrarımızı bir şahit huzurunda tekrar ediyoruz.

El tutmanın manası budur. Yoksa falanca ya da filanca şahsa gitmek değildir. Kişinin yapacağı ahit, Mürşidin sıfatıyla değil yine Allah ile dir.

Burada yapılan Mürşidi **şahit** tutmaktır. Mürşid o kimse adına, **“Ya ilahi bu zat bana senin rızan için geldi, senin rızan için ahitleşti, ben şahidim,”** diyor.

Bir şahıs öldüğü zaman, **“Bu kimsenin Müslüman olduğuna şahit misiniz?”** diye sorarlar. İşte bu şehadet ölmeden evvel de yapılmalıdır.

Esasta cenaze namazlarında kişinin tanımadığı insan için yaptığı şehadette bir yanlışlık vardır, çünkü orada o kişinin iyi mi veya kötü mü olduğunu sorarlar. Ama tanımayan onun iyi mi, kötü mü olduğunu nereden bilecektir? Kişi aynı dinden de olsa günahını bilen Allah’tır. Bu durum Allah ile Kul arasındadır.

Esasında şunu sormak gerekir, **“Bu adam mutakit bir adam mıydı? Allah’a, Peygambere ve Kur’ana inandığını ikrar ettiğini işittiniz mi? Camiye gidip namaz kılar mıydı?”** Eğer mutakit imanlı ve namaz kılan bir kimse ise bu şehadetle kurtulur.

Maneviyata girmiş olan bir kimse, **“Mutü kable ente mutü - Ölmeden önce ölünüz,”** hikmeti gereğince, ölmeden önce öldükten sonraki sırlardan hissemend olmalıdır. Yani kişi hayattayken, akli yerinde olarak, **Allah’a Biat** etmelidir.

Bu ikrarı burada sembolik olarak yapıyoruz. Dergahlarda bu daha şekillendirilmiş ve şumullendirilmiştir. Niyetler güzeldir ama esas olan, Mürşid ile elele vermektir. Bu zikirden evvel bu ahit yapılmalıdır.

Ahitten sonra zikre geçilir. Başta **“Gül-Bang”** denilen **ilahi dua** okunur. Tevbe **istiğfardan** sonra Sevgili Efendimiz Hz.Muhammed’in **ilahi makamları** ve hallerini anlatan **medhiyeler ve isimler** vardır.

Tevbe etmeden yola yönelmek mümkün olamayacağı için, tevbe ve istiğfarın Kur’an okunmadan önce yapılması icap eder. Önce terakki edelim sonra tevbe ederiz düşüncesi doğru değildir. Önce Müslüman olunur sonra namaz kılınır.

Bu zikirde de evvela **tevbe**, istiğfar edilmekte ve sonra **besmele** çekilerek, Efendimize **salavat** getirilmektedir. Efendimizin makamı ve kemalatı ile ilgili sözler ve medhiyeler ile selam ve salat olsun denilmektedir.

Neden Peygamber Efendimize çok selam ve salat getiriliyor?

Bunun sebebi, Rabbimizi O’nun sayesinde doğru bilmiş ve tanımış olmamızdır.

Zaten Rabbimiz, *Ahzab Suresi 56. Ayetinde,*

“İnnallahe ve melaiketehü yusallune alennebiyyi ya eyyühellezine amenu sallu aleyhi ve sellimu teslima,”

“Şüphesiz Allah ve melekleri Peygambere salavat ederler. Ey iman edenler sizler de salavat edin ve teslim olarak selamet bulun,” buyrulmaktadır.

Onun için burada selam ve salavat getiriliyor.

Bundan sonra **Evradı Kadiriye** okunur. Evradı Kadiriye de, **Peygamber Efendimize medhiyedir.** Allahımızın O’na lutfettiği ve bildirdiği rahmet ve ihsanlar zikredilerek şükredilir. Her tarikatın kendine göre bir evradı vardır ve okurlar.

Ancak bütün diğer mevlut yazarlarının Süleyman Çelebinin havasından kurtulamayışı gibi, bütün tarikatler de, Kadiri Evradının havasından kurtulamamışlardır.

En güzel methiye Pirimiz Hz. Abdülkadir Geylani tarafından yazılmış ve hazırlanmıştır.

Evvela Peygamberimize **Salavat** getirilip, O'nun güzelliği ikrar edilmelidir, ki Allah da kişiyi güzel karşılasın. Peygamberimiz mecazi hayatının sonunda, "**Büyük Dosta**" buyurmuştur. O Allahımızın dostudur.

O halde bu evradı okumakla, insan Peygamberin dolayısıyla Allah'ın da dostu olur. Allah o kişiyi hakiki dostun dostu kabul eder.

İşte Evradı Kadiriye, bir manası ile de bunun ikrarıdır. Orada O'nun makamlarını ve O'nun güzelliklerini medh ediyoruz.

Mesela "**tekellümü lisanül kıdemi**" diyoruz ki, o **Allah lisanıdır.**

Evradı Kadiriye de pek çok izahlar olduğu gibi, Efendimizde Allahımızın o şekilde gözüktüğü kabul edilmiştir. Bizler "**O da Hakk'tır,**" diyoruz. O zaman gerçek Dost edinmiş oluyoruz.

Sonra **Besmele** zikredilir.

Kur'anın özü, **Yasin'de,**

Yasin'in özü, **Fatiha'da,**

Fatiha'nın özü, **Besmele'de,**

Besmele'nin özü, Arapça'daki "**b**" harfinin

altındaki noktadır. **O nokta** İnsanı Kamilin **gönül noktasını** işaretler.

Besmele çekilir ve konuşmalar hep Allah'a istinat eder. Yine Allahımız, Peygamberimiz ve bugün için yer-

yüzündeki **gönül noktası** zikredilmiş olur, bu da Allahımızı zikirdir. ("**Kalbi mümin beytullah**" sırrı).

O halde besmeleyi bilerek okursak, hakiki zikre ermiş oluruz. Her kapı besmele ile açılır. Burada ilahi zikir kapısı besmele ile yani hem Allah'ın ismiyle ve hem de o günün İnsanı Kamilinin ismiyle O'na iltica edilerek açılmış olmaktadır. Çünkü bu yol bizi Allah'a götürür. Onun için her işin başı besmeledir.

Ondan sonra Allahımızın sırlarından bahsederek Efendimizin, Hz.Ali Sultanımızın ve o koldan bugüne kadar gelen yollarda zuhur etmiş olan büyük zatlar ve Hakk yakınlığı bulmuş gönül sahiplerinin sırları tasdik ve ikrar edilir.

Bunun sebebi şudur: Amentüde Allah'a, Meleklerine ve Peygamberlerine (*hiç birini birbirinden ayırmadan*) iman edildiği söylenir. Bir de o günden bugüne gelen sırda veliler vardır. Peygamberimiz onları tasdik buyurmuştur.

Allahımız Kur'anı Kerimde, *Yunus Suresi 62. Ayette*,
"**Ela inne Evliyaullah, lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenun,**"

"Dikkat edin şüphesiz evliyaullah aleyhine korku ve hüzün yoktur," buyurmaktadır.

Böyle gönül sahiplerinin sırları, yani Allah ile olan münasebetleri ve aldıkları ilahi beyanlar da tasdik edilerek, onlar da zikredilir.

Sonra **Kur'anı Kerimden**

Mülk Suresi,

Ayetel Kürsi,

İhlas, Felak,

Nas, Fatiha,

Bakara Suresinin ilk beş ayeti okunur.

İhlas, Felak, Nas, Fatiha ve Bakara Suresinin ilk beş ayeti, **devir hatimi** dualarıdır.

Ayrıca Sevgili Peygamber Efendimiz de, “**Ben her gönülde Yasin veya Mülk suresinin bulunmasını arzu ederim,**” buyurmuştur.

Sonra zikir yapmak için “**destur**” istenir. Sırasıyla Zamanın Sahibinden de müsaade istenir. Bu destur alındıktan sonra, zikri yaptıran şahıs kimden müsaade aldıysa onu da zikreder.

Zikir idare edenlerden bazıları, “**Filanca veya falanca Baba**” derler. Çünkü o kimse manen bağlı bulunduğu kim-seden talim ve müsaade almıştır..

Bende olan tatbikat ve müsaade,
Rabbimden,
Peygamber Efendimizden,
Hız. Ali Efendimizden,
Pirimiz Hız. Abdülkadir Geylani’den ve
Hız. Süreyya’dan ilahi beyan ile zuhur ettiği için o isimleri zikrediyoruz.

Bu şekildeki zikirden murad nefsi terakki ettirmek-tir. Daha evvelki yazılar yedi nefisten bahseder.

Bu yedi nefiste terakki etmek için, “**bildiğimiz ve bilmediğimiz günahlarımızı affet Ya Rabbi,**” denilir.

İşte nefsin makbul olmayan durumlarından geçip, hayra gelebilmek için Rabbimiz de, “**Kulum, sana kolaylık göstereyim, benim bazı isimlerimi zikret, ki seni makbul olmayan hallerden geçireyim**” buyuruyor ve böylece kolaylık gösteriyor, çünkü insanın bunları, Allahımızın yardımı olmadan, kendi kendine tezkiye etmesi mümkün değildir.

Allahımız, “Kulum bu isimleri zikrederse, ben de onu hoş görür ve terakki ettiririm,” buyurduğu için, nefsi terakki ettirmek maksadı ile

1. “**Lâ İlahe illallah**”,
2. “**Allah**”,
3. “**Hu**”,
4. “**Hakk**”,
5. “**Hayy**”,
6. “**Kayyum**”
7. “**Kahhar**”

olmak üzere **yedi isim** çekildikten sonra belirli bir noktaya gelinir.

Allahımızın bu ilahi isimleri Kur’anda geçen isimler olup, Kadiriyyede de bu isimler zikredilir.

Zikrin ilk ismi, “**Lâ İlahe illallah**”tır. Bu esma **nefsi emmareden** geçmek içindir.

Bir hadiste, Hz.Ali Efendimiz, “Ya Resulullah, bana Hakk’a giden yolların en yakını, kullara en kolay olanı ve Hakk nezdinde de en efdal olanını haber verir misin?” diye sorduğunda,

Hız.Peygamber Efendimiz, “Benim ve önceki peygamberlerin tebliğ etmiş olduğu “**Lâ ilahe illallah**” kelamı en efdaldır,” buyurmuştur.

Zira bu söz, Allahımıza hitap edilen ilk sözdür. Çünkü Rabbimiz Deryayı Nuru Muhammed’i kendinden kendine teşkilatlandırdığı zaman, Hakk’tan başka hiçbir şey ve mükevvenat da yok iken, Deryayı Nuru Muhammed, “**Lâ İlahe illallah**” demiştir. Öyleyse Alemler Âleminde, Rabbimizin kendisinden kendisine ilk hitabı **Kelime-i Tevhid**’dir.

Efdali Zikir, ilk kelam olan “**Lâ İlahe illallah**”tır. Maneviyatta ilk adım, “**Lâ İlahe illallah**” yani “Ben yokum Allah var, Allah’tan başka mevcut yok,” tur.

İsimler ve sözler sıra ile söylenmek iktiza etse, Allahımızın ilk söyleşisi olan bu kelim ile Allah'ın birlik ve tevhidi söylenmiş olup, Allahımız da Halifei Hakk sırrını açmış ve lutfetmiştir.

Tekmil isimlerin kapısı "**Lâ İlahe İllallah**" ile açılmıştır. Allah lafzı celali tasavvufun ve İslamın temel kabul isimlerindendir. Diğer isimler ve lafzlar tarikatın düzenini ilgilendirdiği için değişiklik olabilir. Bu ilahi kelim ile açılan hakikate girilir ise, Allahımız kişiyi terakki ettirir ve onu bilmediği nice ilahi isimlere mazhar kılar.

Zikrin **ikinci** ismi, "**Allah**" zikridir. İkinci nefis makamı olan **nefsi levvameden** geçmek için Allah zikri yapılır. Bütün tapmalardan murad olan "**Allah**" tır. Her inanç sistemi kendine göre farklı adlar da taksa, murad Allah'tır. Allah, "**Bana Allah deyin,**" buyurmuştur. Biz de kul olarak kabul, tasdik ve ikrar ile "**Allah**" deriz.

Zikrin **üçüncü** ismi "**Hu**" zikridir. Üçüncü nefis makamı olan **nefsi mülhimesden** geçmek için "**Hu**" zikri yapılır.

"**Hu**" selam manasına gelir. Allahımızın kendisinden kendisine verdiği isimdir. İnkâr edenler bile her nefes alışında ve verişinde mutlaka "**Hu**" derler.

Zikrin **dördüncü** ismi "**Hakk**" zikridir. Dördüncü nefis makamı olan **nefsi mutmainne**'den geçmek için "**Ya Hakk**" zikri yapılır. Bu makamda kulluk ikrar edilir, o zaman Hakk görülür ve kişiyi cennetine çağırır.

Zikrin **beşinci** ismi "**Hayy**" zikridir. Beşinci nefis makamı olan **nefsi Raziye**'den geçmek için "**Ya Hayy**" zikri yapılır. Bu makamda daim ebedi dirilik kazanılır ve Hakk ile Hakk olunur.

Zikrin **altıncı** ismi "**Kayyum**" zikridir. Altıncı nefis makamı olan **nefsi Marziyye**'den geçmek için, "**Ya Kayyum**" zikri yapılır. Bu makamda kazanılmış olan dirilikle halka dönülür ve "**Kayyum**" (öğretici) sırrı tanınmış olur.

Beşinci isim olan "**Hayy**" zikrinden altıncı isim olan "**Kayyum**" zikrine ara vermeden "**Ya Hayy Ya Kayyum**" zikriyle geçilir. Çünkü beşinci ve altıncı nefis olan "**Raziye**" ve "**Marziyye**" makamları bir bütünlük arzederler.

Bu zikir "**razı olmuş ve kendisinden razı olunmuş**" (*Allah kuldân, kul Allah'tan razı*) olarak, bir bütün halinde Allah'a dönüşü remzeder. Allah ile kulun birliğini ifade eder. Onun için zikir sırasında bu iki isim ara vermeden çekilir.

Zikrin **yedinci** ismi "**Kahhar**"dır. Yedinci nefis makamı olan nefsi safiyeden geçmek için "**Ya Kahhar**" zikri yapılır. Böylece nefis kemale ermiş olur, ki murad İnsanı Kamil olmaktır.

Bu makam Hakk ile diri olup halka dönerek mürebbi olanın yeniden Hakk'a dönerek, Celalette "**Kahhar**" sırrını tanımasıdır. Hakikatül Hakayik makamıdır. O kişi artık galib olur. Onda dil susar Allah kendini kendinde zikreder, mezkur makamı başlar.

"**Ya Kahhar**" zikri icra edilirken "**Sala**" verilir. Bunun anlamı Hz.Peygamberimizin "**mutu kable ente mutu -ölmeden önce ölünüz,**" emri mucibince salikin esfele safi-
lindeki mekri heva ve heveslerinin öldüğünü ifade etmek içindir.

Çünkü "**Sala**" ölen kişi için de verilir. Bu "**sizler ölmedikçe Allah'ı göremezsiniz,**" beyanında ifade bulan hakikattir.

“Ya Kahhar” zikri, Allahımızın *Mümin Suresi 16. Ayetindeki*, **“Lillahil Vahidil Kahhar,”** ilahi beyanını tasdiktir.

Çünkü Allahımız kıyamet koptuktan sonra,
“Limenil mülkül yevm - Bugün mülk kimindir,” diye soracak, kimse cevap vermeyecektir.

Zira kıyamet kopmuş ve bütün mevcudat Allah’a kalbolmuştur.

O zaman konuşacak olan yine kendisi olacak ve **“Lillahil Vahidil Kahhar - Kahredici bir üstünlüğe sahip olan bir olan Allah’ındır,”** buyuracaktır.

Bu ilahi tatbikatı tasdik ve ikrar için **“Ya Kahhar,”** zikri yapılarak Allah’tan başka bir mevcudiyetin varlığının kabul edilmediği ikrar edilmiş olur.

Burada Hz. Süreyya bir isim kullanıyor,
“Feranfermayı heft alemi eşya.” Bu ifade *yedi aleme ferman veren* manasına gelir. Fermanı yedi alemde yürüyendir.

“Heft alemi velayeti ekber,” beyanı inmiştir. Mealen **“yedi en büyük velayet alemi”** veya **“en büyük ve latif velayet alemi”** şeklinde ifade edilebilir.

Her insan bir alemdir. Her nefis mertebesi de bir alemdir. Bu zikirler bu ilahi güzellikleri kazanmak maksadı ile icra edilir.

Müminun suresinin 17. Ayetinde,
“ve lekad halakna fevkaküm seb’a taraika vema künna anil halkı gaafilin,”

“Andolsun sizin üzerinizde yedi tarik halk ettik ve bu yaratmadan gafil değiliz,” buyrulmaktadır.

Bunun manai münifi şudur:

“Bana gelmeniz için yedi ilahi sır, insanda yedi nefis yolu halk ettim. Tarikate girenler bu yedi nefis mertebesinde terakki ederek. Hakk’a varırlar.”

Hız.Süreyya ferman vermeye muktedir olduğunu söylemektedir. Bugün bu sırlardan hissemendiz. Demek ki, bir yol bulmuşuz ve Hakk’a gidiyoruz.

Yedi nur alemleri vardır, ki bunlar

1. Arş,
2. Kürsi,
3. Levh,
4. Cebrail,
5. İsrail,
6. Mikail,
7. Azrail nurlarıdır.

Allah her şeyi sarmıştır. Sonra Deryayı Nuru Muhammed ve bu yedi ismin nurları vardır. Ondan sonra da insan halk olmuştur.

Deryayı Nuru Muhammed’e kalbolup Hakk’a varılmak isteniyorsa, bu alemlerden geçmek gerekir. Hız.Süreyya **“Bu alemlerin fermanı benimdir. Ben ferman edersem kişi Hakk’a varır,”** buyuruyor.

Hız.Musanın **“yedi kandilli şamdanı”(Süreyya’sı)** vardır. Bunu ilahi bir remz ile makbul tutarlar. Halen musevilikte bu tatbikat vardır.

Yedi kandilin Hız.Süreyya’da zuhur etmesinin hikmeti şudur.

Allah her peygamberde bir veli, her velide de bir peygamber neşesi ile görünür. Hız.Pirimiz, Hız.Musa neşesinde görünür. Hız.Süreyya O’nun Kadiriyyeden görünen Süreyyasıdır.

“Allah dünyayı 6 günde yarattı,” buyrulmuştur.

Buradaki gün, dünyaya göre değil, **Allah’a göredir.** Çünkü insanlarda gün güneş sistemine göre teşekkür eder. Ancak, Allahımız bize anlatmak için gün tabirini kullanmıştır.

Allahımız alemleri **6 nur** içre yaratmıştır.

1. **Arş,**
2. **Kürsi ve Levh,**
3. **Cebrail,**
4. **İsrafil,**
5. **Mikail,**
6. **Azrail,**

Burada **“Kürsi”** ile **“Levh”** birdir. Çünkü **“Levh”**, bütün icraatın yazılacağı ilahi bir levhadır ve **“Kürsi”**de bulunur.

Bu yüzden yedinci alem Allah’ın alemi olur. Kişi altıncı Nuru aşarsa, yedinci alem olan Allah alemine dahil olmuş olur.

Namazda okunan tahiyyat duası (**“Et tahiyyatü”**) Efendimiz Rabbimiz ile buluştuktan sonra aralarında vaki olan bir konuşmadır. Bu konuşmayı tekrar etmek suretiyle Efendimizin Miracı ikrar edilmiş olur. İşte bu bakımdan **“Namaz müminin miracıdır,”** buyrulmuştur.

Namaz kılan kişi bu duayı hakikaten bilerek ve inanarak okuyor ise Mirac’dan nur almış ve güzellik kazanmış demektir.

Sidretül Münteha geçilerek **“Kün”** emri ile açılmış olan isimlerin hükümlerinin bitmesini müteakip Hakk’ın huzuruna mülaki olunduktan sonra **“Allah, Allah,”** diye zikrederek arama bitmiştir.

O halde Allahımızla Peygamberimiz arasında geçen konuşmalar zikredilerek Allahımız ile Habibi Hz.Muhammed arasındaki bu konuşmaları aynen kabul, tasdik ve ikrar ettiğimizi belirtiyoruz.

Artık Hakk'ın huzuruna gelinmiştir, kişi Hakk ile bir olarak Hakk'ın huzurundadır. O susar, Hakk konuşur. Herşey bitmiş, asla kalbolunmuştur. İşte zikir Mürşidde birleşmek, tek vücud olmak, birliğe gelmek bunu hedefler.

O zaman azim bir noktaya gelinmiş, Efendimizle beraber Mirac yapma hakkına sahip olunmuş demektir.

Allahımızın yapmış olduğu bu ihsana Sevgili Peygamberimize teşekkür makamında “**Salavat**” getirilir.

Mirac'da *Bakara Suresinin* son 285. ve 286. *Ayetleri*, (“**Amener resulü**”) nazil olduğu için biz de zikir bittikten sonra bu ayetleri okuruz.

Zikrin yedi nefis mertebesini remz etmesinin bir manası da, Sevgili Efendimizin, Mirac'da yapmış olduğu, **yedi cenneti** geçerek Hakk'a varmasını remz etmesidir. O varılan nokta **Sidretül Münteha** yani sıfatı varlıkların bittiği yerdir.

Biz de bu zikrimizde hem nefsi makamları zikrediyor, hem de Efendimizin geçmiş olduğu cennetleri sembolik olarak geçiyoruz ve Sidretül Münteha'ya kadar geliyoruz.

Allah'ın o makam için lutfetmiş olduğu ismi zikretmekten murad nefsin o makamda makbul olmayan hallerinin ancak o ismin asarı ile giderilebilmesindendir. Mesela (*lâ teşbih*) insanın eline yağlı boya sürüldüyse onu çıkartmak için tiner kullanması lazımdır, ki boyayı yumuşatsın ve çıkarsın. Bu maksatla bir yığın başka malzeme kullansa da işe yaramaz.

Bazı nefis mertebeleri vardır, ki kişi kendi başına istediği kadar uğraşsın geçemez. Allahımız, bir kolaylık olmak üzere, o makam için bir ismini vermiştir. **“O isim usulü ile söylendiği takdirde, o makamdan geçireceğini,”** beyan buyurmuştur.

Manevi yolda olanlardan bazıları üç esma çekerler ve gerisini çekmezler. Kişi yalnızca üç nefis mertebesini mi geçmek istemektedir? Halbuki Hakk yakınlığını bulmuş bir gönül sahibi yakaladığını Allah’a götürmeye mezundur. Bu bakımdan yedi nefisten de geçirir.

Eşrefoğlu Rumi Hazretleri, **“Ben öyle bi şahinim ki, uçtum Şah kolundan, Şaha iletmeye cevalane geldim,”** buyurmaktadır.

Bu **“benim vazifem yakaladığımı Allah’a götürmektir. Benim sahibim Allah’tır,”** manasına gelir. Zira şahin yakaladığını sahibine götürür.

Evlat **“öyle”** der, **“böyle”** der. Zamanı gelir tevbesini bin defa bozar. Mürşid bunların hepsini bilir ama ona daima **Vasi** olur, görmezden gelir, bir kenara koyar. Kişi O’nun gösterdiği ve söylediği güzelliklere dikkat etmeli, günlük hay huyu ve teferruatları bir yana bırakıp bu isimleri zikretmeli ve terakki etmeye bakmalıdır.

Bu zikirler yapıp Sidretül Münteha’ya varıldığında, Hakk ile karşılaşma noktasına gelinir. Mirac’da Efendimiz Sidretül Münteha’ya gelmiş ve daha da ileriye geçerek Rabbimize mülaki olmuştur. Allahımız bu hakkı hiçbir varlığa tanımamış, yalnızca Peygamberimize tanımıştır ve **“Ey Muhammed, Benim yanıma sadece Sen gelebilirsin,”** buyurmuştur.

Mirac’da pek çok enteresan zuhuratlar cereyan etmiştir. Nitekim Allahımızın Sevgili Efendimiz ile mülakatının bir kısmında,

Rabbimiz,

“Es selamü aleyke eyyühen nebiyyü ve rahmet’ ullahi ve berekatühü”

“Ey Muhammed Selam, Allah’ın rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun,” buyurduğunda

O Mükemmel İnsan,

“Es selamü aleyna ve ala ibadillahis salihin”

“Selam bizim ve Allah’ın salih kullarının üzerine olsun,” diyerek mukabele eylemiştir.

Rabbimiz, **“Ümmetini bırak, sen ne istiyorsun?”** diye sorduğunda,

O ise, ısrarla **“ümmetim”** murat etmiştir.

Bunun üzerine Rabbimiz **“Madem ki ümmetini talep ediyorsun o halde ümmetinden sen sorumlu ol. Onların günah ve sevaplarının şefaatini sen ver,”** buyurmuştur.

Sevgili Peygamberimiz ümmetini talep etmekle, **“üm”** gibi, Deryayı Nuru Muhammed’den hasıl olmuş olan bütün varlıkların Allah tarafından kabulünü niyaz etmiştir.

Ümmet olmayı kabul edenler bu husustan istifade edeceklerdir. Böylece varlıkların Allah’a ait olduğu ve şefaatın bütün insanlar için olduğu vurgulanarak tevhidi ilahi izah buyrulmuştur.

Bütün varlıklar Deryayı Nuru Muhammed’den, Deryayı Nuru Muhammed de Allah’tan teşkilatlandığı için, Sevgili Efendimiz ümmetini talep etmekle Allahımızın o noktada görünen isimlerini de kabul ve tasdik ettirmek arzusunu izhar buyurmuş olmaktadır.

Böylelikle Allahımızın tam tevhid arzusu kendisinden kendisine izhar olmuş olmaktadır.

Ümmet bir diğer manası ile **ümmiliğe** işarettir. Peygamber Efendimizin ümmetini talep etmesi ümmiliği kabul ederek, **“Ya Rabbi, biz bilmiyoruz, ancak sen öğretirsen bilebiliriz,”** buyurmasıdır, ki bu noktada ilimden de feragat edilmiştir (yani Allah’a ilmi de eş koşturmak ve tam tevhide gelmek).

H.z.Pirimizin Risaleti Gavsîyesindeki, **“Ey Gavs ilmin ilmi, cehldir,”** beyanı ilahisi bu feragatın bir ifadesidir.

Ümmeti talebin üçüncü bir manası da H.z.İbrahim’in Mirac’da kendisine söylemiş olduğu **“Ya Muhammed, ne güzel insansın. Senin öyle bir makamın var ki, senden sonra gelenler ile en eskiden gelen insanlar senin ümmetinin hürmetine gelmişlerdir,”** beyanında gizlidir.

Burada Allahımızın murad ettiği **Adem sırrına** işaret edilmektedir. Rabbimizin Adem’i yaratmaktaki maksadı Sevgili Efendimizin ümmetinden görünen **Hatmül Velayet** ile de açılarak daha ileri bir şekilde anlatılmıştır.

Mirac noktasında şöyle bir şey daha vardır. Sevgili Efendimiz Mirac Davetine giderken bütün peygamberlere imam oldu. İmam olması hususunda bütün anlatılanlar dışında da bazı hususiyetler vardır. Tekmil Peygamberan nübüvvet makamı ile görünmüştür. Bir diğer ifade ile Deryayı Nuru Muhammed’de mevcut olan nübüvveti ceste ceste anlatmışlardır.

Bu anlatış Deryayı Nuru Muhammed’den hasıl olduğu için, **Nübüvveti asliyyeden** hasıl olarak görünen peygamberlerdeki nübüvvet, insanlara ceste ceste intikal etmiştir.

Ancak diğer peygamberanın nübüvvetlerindeki hususiyet tam olarak idrake gelmemiştir. Bu husus H.z.Peygamberimiz ile açılmıştır.

Peygamberimiz Efendimiz Rabbimize mülaki olduktan sonra, **“Ya Rabbi Beni ve Salih Kulları,”** derken, kendi nübüvveti ilahiyyesinden yani Velayeti Muhammediye’den görünen peygamberliklerin bir manada tasdikini almıştır.

Rabbimiz **“onlara da verdim”** deyince, onların nübüvveti de Allah tarafından tasdik olmuş oldu.

Buradaki hususiyet şudur. Evet Allah’tan başka bir mevcut yoktur, Allah’tan başka bir arzu eden yoktur. Ancak O’nun bu talebi, maddi manevi, bütün varlıkların bütün düşünce ve tasavvurları ile yapılan hadiselerin, hata bile olsa, hayra tebdili olmuştur. Çünkü peygamberler de zaman zaman şu veya bu davranışı göstermişlerdir. Günahsızdırlar ama bu noktada tam bir nübüvvet tasdiki olmuştur. O peygamberlerin nübüvveti, Peygamberimizin **Allah huzurunda tasdiki ile kemalat** bulmuştur.

Peygamberimiz Mirac’dan avdet ettikten sonra, kendisinden sonra zuhur edecek velayette, her velide bir peygamber neseşi bulunacağını bildirmiştir.

Böylece, o zaman o peygamberde var olan velayet de kemalat bulmuştur. Yani hem nübüvveti hem velayeti kemalat bulmuştur.

İnsanlar her peygamberin zamanında o peygamber ile indirilmiş olan şariat zikrini yapmışlardır. Efendimiz zamanında bütün peygamberlerin zikirleri ikmal edilmiş (Hz.Peygamberin, **“Ben dini ikmal için gönderildim.”** sırrı) ve kıyamete kadar zuhur edecek olan velayetin zikri hususiyesine dair hususi işaretler de bildirilmiştir.

Zamanın İnsanı Kamili **“İsmi Azam”** mazharıdır. Bir diğer ifade ile Allahımızın Peygamberimizde bildirmiş olduğu ilahi kemalatın hususiyeti hangi isimle açılmış ise, **“İsmi Azam”** olan gönül sahibi, o zikri yapmıştır.

Bu bakımdan zikirler zaman içinde, zamanın İnsanı Kamili’nin mazhariyeti olan **“İsmi Azam”** zikrine uygun

olarak, belirli bir kural ve şekilde değil, uygulamada çeşitli şekiller ve tatbikatlarda yapılmıştır. Bu durum o zamanın İnsanı Kamili'nin yapmış olduğu zikre işarettir.

Bir de **“İsmi Azam”**ın Allahımızın suret isminde, **“abdiyet”** ile açılması ile Allah'ın isminin, o isme hakimi-yeti ve o ismi de ilahi hale getirmesinde bir hususiyet vardır. **“İsmi Azam”**, **“Allah”** ismi ile beraber olan abdiyetin bir hususiyetidir. Bu husus kişiye ait olmayıp, Allah'ın o kulda açılması ile vaki olabilecek bir gerçektir.

“İsmi Azam” Kur'anı Kerimde umumi bir isim olarak belirtilir. Ancak bugünün **“İsmi Azam”**ını Allahımız Kur'anın birçok yerinde belirtmiştir.

1. **“Abdullah”**tır, ki Allah'ın kulu demektir. Gerçek kulluğa O'nun ilahi tertibindeki yolda, ileyhi vesilete sırrında **“Rabb”** isminin öğretiliciğindeki ahid ile yürüyerek, erilir. Böyle bir kimse **“Abdullah”** olur. Kulluk büyük bir makamdır.
2. **“Vedud”** ismidir, ki Kur'anda yazılıdır.
3. **“Hüve”** ismidir, ki yine Kur'anda devamlı zikredilir.

Bunun manası Allahımız Kur'anı Keriminde **“Biz a-lemeleri eğlence olsun diye yaratmadık,”** hükmü ilahisi gereğince bir tertibi olduğu ve bu tertib üzere yüründüğüdür.

Bütün bunlar peygamberimize kadar zuhur etmiştir. Peygamber Efendimizden sonra zuhur eden velayette ise Allah'ın bütün bu güzel isimleri hatmül velayette toplanmıştır. Hatmül Velayette bunların hepsine dikkat edilmesi Allahımızın **“lillahil Vahidil Kahhar”** sırrı ile nübüvvet ve velayet hepsinin tasdiki demektir.

Bu durumda O'na tabi olan gönül noktaları da büyük bir noktaya gelmişler ve Efendimiz ile beraber Mirac yapma hakkına sahip olmuşlardır. Allahımızın yapmış olduğu bu ihsana nasıl şükretmeyelim?...

Nefsi makamları geçmek için Allahımızın esmai hüsnadan rumuz olarak vermiş olduğu ilahi isimlerini zikrediyor, bir makamdan diğerine geçerken, yine Rabbimizin Kur'anı Kerimde bu makamlar ile ilgili ayetlerini okuyor ve böylece terakki talep ediyoruz.

Zikre başlamadan evvel hacı namzetlerinin hareket noktalarından itibaren Arafat'ta vakfeye çıkıncaya kadar devamlı tekrar ettikleri,

"Lebbeyk Allahümme lebbeyk lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk innel hamde ven nimete leke vel mülk lâ şerike lek,"

"Buyur Allah'ım, buyur. Buyur senin şerikin yoktur, buyur. Şüphesiz hamd ve nimet ve mülk senindir. Senin şerikin yoktur," duasını okuyoruz.

Bu yedinci makama kadardır.

Hız.Muhammed Efendimizin Allahımız ile yapmış olduğu mülakat ile Allahımızın ilk teşkilatlandırmasında zuhur bulan **"Lâ ilahe illallah Muhammedün Resul Allah,"** mükalemesinin sırrı meydana çıkmıştır.

Bu konuşma Allah'ın kendisinden kendisine bir ilahi konuşmadır, ki Efendimiz bu hususa dair daha sonraki bir açıklamasında, **"Men reani real Hakk - Beni gören Hakk'ı gördü,"** buyurmuştur.

Bu hale gelindiğinde Mirac'ın bir hususiyeti olan gerçek tevhidin hakikati açılmış olur.

Zikirden murad, **sohbet makamına** gelmektir. Aslında manevi kimseler Allah'ı her gün zikrederler. Her zaman Mürşidlerinin sözlerini, dolayısıyla Allah'ı, hatırlarlar. Onlar daima zikretmektedirler.

Zikir yapılarak Hakk'ın huzuruna gelindiğinde ise, zikir biter ve **sohbet** yani **mezkur makamı** başlar. Kişi konuşmaz, **onda Allah konuşucu** olur.

Bu nokta Süleyman Çelebi'nin Mevlitte

"Bi huruf u lafz u savt ol padişah

Mustafaya söyledi bi ictibah," beytinde belirtilmiş olan, sessiz sözsüz konuşma halidir.

Hazretim Mehmet Ali Beyefendi her zaman yanında en fazla bulunan evladı olduğumu söylerdi. Ancak son zamanlarda, Hazretimle bir araya geldiğimizde, saatlerce neşe içinde oturur, kahve içer ama pek fazla konuşmazdık.

Karşılaştığımız zaman Hazretimde de bende de sonsuz ilhamlar zuhur ederdi. Hakk hem Hazretimde hem de gönlümde icrada olduğundan dilin konuşmasına lüzum kalmazdı. Bu zevkler ancak zamanla tadıldıkça anlaşılır ve bilinir. O halde Rabbimize hamd ü senalar olsun.

Ehli sohbet olan zatların evlatları zaten sohbet makamına gelmişlerdir. Zikirleri yapılmıştır ve hepsi güzel noktadadırlar. Ama yine de zikrin nasıl yapıldığını tatbikat ile bilmeleri ve öğrenmeleri arzu edilecek bir şeydir.

Bu yazıda açıklanan zikirdeki tertip ve sıra, diğer dergahlarda rastlanılan zikirlerle benzemez. Manevi kimse-ler bunu bilirler. Bu tertip murada, hakikate ve ilmine göre yapılmıştır.

Bu zikirde Allahımızın isimleri **114 er** defa zikredilmektedir. Bu hususta Kur'andaki **sure adedi** esas alınmıştır. Ama zevk galip geldiğinde daha çok çekilebilir. Kişi isterse sabaha kadar çekebilir. Zaten bu isimler çekilerek insandaki nefsi eksiklikler ikmal edilmiş olur.

Ayrıca Biat-Ahd ve Devrandaki çeşitli dualarda Esmâ-i Hüsnâ'dan isimler de zikredilmiştir. Aslında Allah'tan başka bir mevcut olmadığına göre, bütün isimler Allah'ındır.

Allah'ın isimleri ilahi makamları işaret ederler. Bütün isimlerle birlikte Efendimize 99 esma lutfedilmiştir. Esasen Adem'den Peygamberimize gelinceye kadar bildirmiş olduğu isimleri ve Efendimize vermiş olduğu 99 esma ile Efendimiz Hatmül Peygamber olması sebebiyle 99 esma da Allahımızın **"İsmi Azam"** ismine tabidir.

Zikir meclislerinde kendinden geçen muhabbete düşmüş kimseler olabilir. Ama bir hakikat daha vardır. Bu yol ilim ve bilgi yoludur. Kişinin kendisini kaybettiği değil, bulduğu yoldur. Onun için her yapılan şey bilinçli yapılmalı ve bilerek yürünmelidir.

Zikir anında müridde taşkınlık değil, bilgi ve teslimiyet lazımdır ve manevi haz vardır. Teslimiyet Mürşide bakarak O'nunla bir ve beraber olmak için lüzumludur. Zira kalabalık olarak görülen insanların hepsi bir noktada teksif olacaklardır.

Artık Hakk'ın huzuruna gelinmiştir, kişi Hakk ile bir olarak Hakk'ın huzurundadır. O susar, Hakk konuşur. Herşey bitmiş, asla kalbolunmuştur. İşte zikir Mürşidde birleşmek, tek vücud olmak, birliğe gelmek bunu hedefler.

"Camide namaz kılmak yirmiyedi defa efdaldır," deniyor. Ama Allahımız, **"Yalnız namaz kılanın ecrini de ben veririm,"** buyuruyor.

Bir diğer ifade ile, kayda tabi kılmıyor. Herkes camiye giderek namaz kılar ama insan yalnız kaldığında, sadece Allah'ı düşünür. Allah'ın birliğini, vahdaniyetini, tasdik eder ve birliğe gelir. Dergahlarda birliğe erişilir. Mürid, Mürşidde kendini eritir ve birliğe gelir.

İnsan her işini Allah'a havale ediyor, birliğe ve vahdete geliyorsa, kendi vücudunu Hakk'ın vücudundan ayırmaz. O zaman Allah, **"Bu benim vücudumdur,"** der ve onu selamete koyar.

Bakara suresinin son ayetlerinde,

"Amener Resulü bima ünzile ileyhi mir Rabbihi vel müminun küllün amene billahi ve melaiketihî ve kü-tübîhi ve rusulih. Lâ nüferriku beyne ahadim min rusulih,"

"Resul kendisine indirilene iman etti. Müminler de Hepsi Allah'a, Meleklerine, Kitaplarına ve Resullerine iman etti. Resullerden herhangi birisini tefrik etmeyiz," buyrulmaktadır.

Günümüzde müslümanlara **"Hz.İsayı tanıyor musunuz?"** diye Hiristiyan propagandası yapıyorlar.

Onların kabulleri bizi ilgilendirmemektedir, ancak müslümanlar resuller arasında fark gözetmezler. Çünkü inen ilahi emir öyledir.

Yine,

"ve kalu semina ve atana gufraneke rabbena ve ileykel masir. Lâ yükellifullahü nefsen illa vüsaha,"

"işittik ve itaat ettik,' dediler. 'Gufranını dileriz Rabbi-miz ve Sanadır dönüş.' Allah nefsi ancak vüsati kadar mükellef kılar." buyrulur.

Verdiğine şükretmek budur. Çok yaşlı biri futbolcu olmak ister ise de azıcık koştuğunda nefessizlikten yere yıkılır. Kişi başkasındakini arzu edeceğine, kendine verilene razı olup, şükr etmelidir, ki Allah vüsatini yükseltsin.

Yine,

"leha ma kesebet ve aleyha mektesebet. Rabbena lâ tüahizna in nesina ev ahtana. Rabbena ve lâ tahmil aleyna ısrân kema hameltehü alellezine min kablina."

Rabbena ve lâ tühammilna ma lâ takate lena bih. Vağ-füanna vağfirlena verhamna ente mevlana fensurna alel kavmil kafirin,”

“Kişi neyi sahiplenmişse onu iktisab etmiştir. Rabb’imiz eğer unuttur yada hata edersek bizi yakalama. Rabbimiz bizden öncekilere yüklediğin gibi bir isri bizlere hamleyleme. Rabbimiz takat getiremeyeceğimizi bize yükleme. Bizleri affet, bizlere mağfiret buyur, bizlere rahmet eyle, Sen Mevlamızsın, artık bizlere kafir kavimlere karşı yardım eyle,” buyrulmaktadır.

Burada kafirlerden murad, Allah’ın ilminden gaflette olanlardır. Aynı birinden değil, kişinin içindeki kafdren bahsedilmektedir. Kişinin içinde, onu kötölüğe götürene karşı galip kılınması talep edilmektedir. Bunun bir manası da mabudiyetin, abidiyete yani kişideki Allahlığın kulluğa galip gelmesidir.

Bu bakımdan Rabbimiz yanlış inançta olanlar için **“Onlar pistir, sen onlara yaklaşma,”** buyuruyor. Onlar ise, **“biz hergün yıkanıyoruz,”** diyorlar. Mühim olan makbul olmayan düşünceleri reddetmektir. Bakaranın son iki ayetinde, bütün bunlar toplanmıştır.

Sonunda da Rabbimizden af ve mağfiret dileyerek dua yapılır ve zikir bitirilir.

Bu duada **“Ya Rabbi, taklit halimizi, tahkik (hakikat) haline getir. Amin,”** denir.

Böylece yedi nefis mertebesi hakkında hem bilgi edinilmiş, hem de tatbikat yapılarak güzellik kazanılmış olur.

Tekmil teşekkürler, hamd ve şükür Allah’adır.

KADİRİ DEVRANI

BIAT - AHD

Önce **Ezanı Muhammedi** ve
arkasından **3 Fatihai Şerife** okunur.

(Zikri idare eden Şeyh)

**Zatı Kibriyayı tekbira ve kebbirehu tekbira
der.**

(ayağa kalkılır, dervişan ile birlikte **3** defa)

Allahü Ekber Allahü Ekber

Lâ ilahe illallah hüvallahü ekber

Allahü Ekber ve lillahil hamd diye tekbir getirilir.

(Zikri idare eden Şeyh devamla)

Ya İlahi, bezmi elestteki ilahi ikrarımızı

ve teslimiyetimizi tekrar ve teyide

niyet ettik, niyet eyledik.

Dergahı Uluhiyetinde kabul eyle Ya Rabbi

Bismillahir Rahmanir Rahim

Destur Ya Hz.Allah

Destur Ya Seyyidi, Ya Resulullah

Destur Ya Ehli Beyti Resulullah

Destur Ya Şahı Velayet, Ya Hz.Ali

Destur Ya Hz.Pir Gavsül Azam Abdülkadir Geylanî

Destur Ya Hz.Abdurrahman Halis Talabanî

Destur Ya Hz.Bekrül Cezbî

Destur Ya Hz.Ahmet Süreyya Emin

Destur Ya Hz.Pak Muhammed Ali

Destur Ya Hz.Sahibi Zaman

Destur Ya Hz.Sahibi Makam

Rızaen lillah, Rızaen Resulillah, Rızaen Piran El Fatiha
der.

(Birlikte **“salavatı şerife”** getirilir
ve **“Surei Fatiha”** okunur.)

(Zikri idare eden Şeyh)

**“İnnallahe ve melaiketehu yusallune alen nebiyyi,
Ya eyyühellezine amenu sallu aleyhi
ve sellimu teslima,” ayetini okur.**

(Cümle dervişan **sağ** ellerini **üstüste koyarlar**, en üste
zikri idare eden **Şeyh elini** koyar)

ve devam ederek,

**“İnnellezine yübayiuneke innema yübayiunallah
Yedullahi fevka eydihim
Femen nekese feinnema yenküsu ala nefsihi
Ve men evfa bima ahede aleyhullahe
Feseyutühi ecren azîma,” ayetini**

ve

Bismillahir Rahmanir Rahim

“Elestü bi’rabbiküm kalu bela şehidna ,” ayetini okur

ve devam ederek

**Ya İlahi bezmi elestteki ahdimizi ikrar ve tekrar eder,
dergahı uluhiyyetinde arzuyu ilahiyenize uygun
en güzel şekilde kabulünü niyaz ederiz.
kabulü dua, kabulü sala, el Fatiha, der.**

(Birlikte **“salavatı şerife”** getirilir
ve **“Surei Fatiha”** okunur.)

bitince hep beraber **“Amin”** denir ve oturulur.)

Not: Biat ve zikir beraber yapılıyorsa,

Ezan, biat başlamadan evvel okunur.

DEVİRAN
(Zikri Kadiri)

Not: Biat yapılmıyorsa, **Ezanı Muhammedi** okunur,
ardından **3 Fatihai Şerife** okunur.

GÜL - BÂNG

(Zikri idare eden Şeyh)

Bismillahir Rahmanir Rahim

Allah, Allah,

Evvel Allah, Ahir Allah,

Zahir Allah, Batın Allah,

Şahid Allah,

Eşhedü en lâ ilahe illa Hu

Gül - Bângi nebiyyil kerim,

Ya Hazreti Ebu Bekrin ve Ömera ve Osmane
ve Aliyy radiyallahü anhüm ecmain.

Bi sırrı Ruhi İlahi

Bi sırrı Nuri Cemîl Enbiya

Bi sırrı Nuri Cemîl Evliya

Üçler, Beşler,

Yediler, Kırklar,

Gaibun, Hazirun.

Hayırlar fethi, şerler defi,
münkir ve münafığın mat ve ıslahı,
her türlü günahların affı,
hastaların şifası, dertler devası,
borçlular edası, meydanlar küşadesi,
erenler himmeti ve hidayeti ve himayesi,

Ya Rahman, Ya Rahim, Ya Vedud, Ya Gaffar

**Ey Nuru Mübin,
Ey Sahibi Saltanatı Hakikat,
Ya Sahibi Cenneti Naim,**

**Ey bağışlaması çok olan,
Ey Sahibi Mülkü Daim,
Ey Sahibi Mutlak,**

**Ya Rahman, Ya Rahim,
Ya Islahı Nefsi İnsan
Ağnina binazarike Ya İkrâm.**

**Bısırrı · Abdülkadir,
Bihimmeti Abdülkadir,
Bikudreti Abdülkadir**

**Bikuvveti Ebil Alemeyn
Bihimmeti Ebil alemeyn**

**Bısırrı bihimmeti ve bikudreti cemîl evliya
Tekabbel minna bi'smi zatike Ya Hz.Allah**

Kabulü dua, kabulü sala, El Fatiha, der
(Birlikte **"salavatı şerife"** getirilir
ve **"Surei Fatiha"** okunur.)

(Zikri idare eden Şeyh)

**Ya eyyühellezine amenu tubu ilallahî tevbeten nasuha
der ve**

(birlikte **7 defa**)

**Estağfirullah tubtu ilallah
ve neheytü kalbî an masivallah derir.
ve**

(birlikte **33 defa**)

"Estağfirullah," çekilir.

(Zikri idare eden Şeyh)
**Estağfirullahel azimel kerimellezi
lâ ilahe illa hüvel hayyül kayyum
ve netubu ileyhi ve neselühüt tevbete
vel hidayete vel mağfirete lena
inne hü hüvet tevvabür rahim, der,**

Bismillahir Rahmanir Rahim

**“İnnallahe ve melaiketehu yusallune alen nebiyyi,
ya eyyühellezine amenu sallu aleyhi
ve sellimu teslima,” ayetini okur.**

ve

**Allahümme sallı ala Seyyidina Muhammedin
ve ala alihi ve sahbihi ve sellim, diyerek
“salavat” getirir.**

(Müteakiben birlikte aşağıdaki salavatlar okunur.)

**1. Allahümme sallı ve sellim ve barik
ala Seyyidina Muhammedin
ve ala alihi adede inamillahil kerimi
ve ifdalihi**

**2. Allahümme sallı ve sellim ve barik
ala Seyyidina Muhammedin
ve ala alihi adede inamillahil kerimi
ve ifdalihi**

**3. Allahümme sallı ve sellim ve barik
ala Seyyidina Muhammedin
ve ala alihi adede inamillahil kerimi
ve ifdalihi**

**4. Allahümme sallı ve sellim ve barik
ala mürşidina Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi**

5. Allahümme salli ve sellim ve barik
ala şemsid duha Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi
6. Allahümme salli ve sellim ve barik ala
bedrid düca Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi
7. Allahümme salli ve sellim ve barik ala
nuril hüda Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi

(Ardından dervişan **3 defa** uzatarak)
Lâ ilahe illallah, der.

(Zikri idare eden Şeyh devamla)
Lâ ilahe illallah Muhammedün Resulullah
ve hatemen nebiyyin hakkan ve sıdka
Allahümme salli ve sellim ve barik ala esadi
ve eşrefi nuri cemil enbiyai vel mürselin
vel hamdülillahi rabbil alemin
Rızaenlillah, Rızaen Resulillah, Rızaen Piran
Kabulü dua, kabulü sala, el Fatiha, der

(Birlikte **“salavatı şerife”** getirilir
ve **“Surei Fatiha”** okunur.)

(Dervişan yavaş sesle, devamlı ve hızlı tempoda
“Allah, Allah” diye zikrederken,)

(Zikri idare eden Şeyh)
Bedetü bismillah ve bisırrı Muhammed Resuluullah
Bedetü bismillah ve bisırrı Ali Veliyyullah
Bedetü bismillah ve bisırrı Sultan Abdülkadir Geylani

Bedetü bismillah

ve bisırır es Seyyid Abdurrahman Halis Talabani

Bedetü bismillah ve bisırır es Seyyid Bekrül Cezbi

Bedetü bismillah

ve bisırır es Seyyid Ahmet Süreyya Emin

Bedetü bismillah

ve bisırır es Seyyid Pak Muhammed Ali

(Dervişan “Allah, Allah” zikrini bitirir.)

(Zikri idare eden Şeyh)

Bismillahir Rahmanir Rahim

“İnnehu min Süleymane

ve innehu Bismillahir Rahmanir Rahim,”

ayetini okur.

(Birlikte 33 defa)

“Bismillahir Rahmanir Rahim” çekilir.

(Zikri idare eden Şeyhin kendisi veya işaret edeceği bir veya daha fazla derviş tarafından, sırasıyla,)

- **MÜLK SURESİ**
- **AYETEL KÜRSİ**
- **İHLAS SURESİ**
- **FELAK SURESİ**
- **NAS SURESİ**
- **FATİHA SURESİ,**
- **BAKARA SURESİNİN İLK 5 AYETİ okunur**

ve “Sadakallahül Azim,” denir.

(Zikri idare eden Şeyh)

“Sübhane rabbike rabbil izzeti amma yasifun,

ve selamün alel mürselin

vel hamdü lillahi rabbil alemin,” ayetlerini okur

Rızaen Lillah, Rızaen Resulillah, Rızaen Piran

Kabulü dua, kabulü sala, el Fatiha, der.

(Birlikte “salavatı şerife” getirilir

ve “Surei Fatiha” okunur.)

(Bizzat zikri idare eden Şeyhe veya seçtiği bir dervişe uyularak birlikte) **Evradı Şerifei Kadiri** okunur

Euzü billahi mineş şeytanir Racim
Bismillahir Rahmanir Rahim

El hamdülillahi rabbil alemin er rahmanir rahim
Maliki yevmid din iyyake nabüdü ve iyyake nestain
İhdinas sıratel müstakim sıratellezine enamte aleyhim gayril
mağdubi aleyhim ve led dallin. Amin. Ya Muid

İnnallahe ve melaiketehu yusallune alen nebiyyi,
Ya eyyühellezine amenu sallu aleyhi ve sellimu teslima
Allahümme salli ve sellim ve bârik alâ seyyidina Muhammedin
ve alâ alihi ve sahbihi ecma'ıyn

Sübhane Rabbike Rabbil izzeti amma yasifun
Ve selamün al el mürselin vel hamdülillahi Rabbil Alemin
(*Şükür anlamında iki elle yüz meshedilir.*)

Essalatü ves selamü aleyke Ya Resulallah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Habiballah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Halilallah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Nebiyyallah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Safiyyallah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Hayra Halkıllah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Nure Arşillah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Emine Vahyillah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Men Zeyyenehullah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Men Şerrefehullah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Men Kerremehullah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Men Azzemehullah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Men Allemehullah
Essalatü ves selamü aleyke Ya Seyyidel Mürselin
Essalatü ves selamü aleyke Ya İmamel Müttakin
Essalatü ves selamü aleyke Ya Hatemen Nebiyyin
Essalatü ves selamü aleyke Ya Rahmetellil Alemin

Essalatü ves selamü aleyke Ya Şefiyyal Müznibin
Essalatü ves selamü aleyke Ya Resule Rabbil Alemin
Salavatullahi ve melaiketihî ve enbiyaihî ve rusulihî ve
hameleti arşihî ve cemîyyi halkihî ala Seyyidina Muham-
medin ve ala alihi ve sahbihî ecmain

[Allahümme salli ala Seyyidina Muhammedin Abdike ve
Nebiiyike ve Habibike ve Resuliken Nebiyyil Ümmiyyi ve ala
alihi ve sahbihî ecmain]

(3 defa tekrar edilir)

[Allahümme salli ala Seyyidina Muhammedinin Nebiyy-
yil Melihî sahibil makaamil ala ve lisanil fasih]

(3 defa tekrar edilir)

Allahümmecal efdale salavatike ebeden
Ve enma berekatike sermeden
Ve ezka tahiyyatike fadlen ve adeden
Ala eşrefil halaikıl insaniyyeti
Ve mecmail hakayıkıl imaniyyeti
Ve turit tecelliyatıl ihsaniyyeti
Ve mehbitil esrarir rahmaniyyeti
Ve arusil memleketir rabbaniyyeti
Ve vasıtati ıkdin nebiyyine
Ve mukaddimi ceyşil mürseline
Ve kaaidi rekbil enbiyail mükerremine
Ve efdalil halkı ecmain hamilil livail izzil ala
Ve maliki ezimmetil mecdil esna
Şahidi esraril ezeli ve müşahidi envarı sevabıkıl üveli
Ve tercemanı lisanil kıdemi
Ve menbail ilmi vel hılmi vel hıkemi
Mazharı sırril cudil cüziyyi vel külliyyi
Ve insani aynil vücudil ulviyyi ves süfliyyi
Ruhi cesedil kevineyn

(*vücud sıvazlanarak 3 defa tekrarlanır*)

Ve ayni hayatid dareyni
El mütehakkiki bi aler rutebil ubudiyyeti

Vel mütehalliki bi ahlakil makamatil istifaiyyeti
El halilil azam vel habibil ekrem
Seyyidina Muhammedin ibni abdillah ibni abdil muttalib
Ve ala sairil enbiyai vel mürseline
Ve ala melaiketikel mukarrebine
Ve ala ibadillahis salihine
Min ehliis semavati ve ehliil ardine
Küllema zekerekez zakirune
Ve gafele an zikrikel gaafilune
Ve sellim ve radiyallahü an eshabı resulillahi ecmain

(Zikri idare eden Şeyh)

Kabulü dua, kabulü sala, el Fatiha *der*

(Birlikte “**salavatı şerife**” getirilir
ve “**Surei Fatiha**” okunur.)

(Ayağa kalkılarak **Kible** istikametine dönülür.)

(Zikri idare eden Şeyh)

Bismillahir Rahmanir Rahim

Ya Rabbi, Ya İlahi rızai şarifin için zikri ilahi ile nefsimizi terbiye edip, ilahi ahlakla ahlaklanmaya niyet ettik, niyet eyledik. Dergahı izzetinde kabul buyur ve Miracı İzzette ümmeti Muhammede buyurmuş olduğun ikramı ilahiyeden bizlere de nasib et, hissemend kıl, lutuf buyur Ya İlahi.

Bismillahir Rahmanir Rahim

Destur Ya Cenabı Rabbil Alemin

Destur Ya Deryayı Nuru Muhammed

Destur Ya Ali Halifeyi Sırrı Muhammed

Destur Ya Cemiel Enbiya vel Evliya

Destur Ya Ehlibeyti Resulillah

Destur Ya Sahibi Şeriat

Destur Ya Sahibi Tarikat

Destur Ya Sahibi Marifet

Destur Ya Sahibi Hakikat

Destur Ya Hz. Pir Gavsül Azam Abdülkadir Geylani
Destur Ya Hz. Abdurrahman Halis Talabani
Destur Ya Hz. Bekrül Cezbi

Destur Ya Hz. Ahmet Süreyya Emin
Destur Ya Hz. Pak Muhammed Ali

Destur Ya Sahibi Zaman
Destur Ya Sahibi Makam
Destur Ya Sahibi Meydan

Bismillahir Rahmanir Rahim
Bimüsadei Rabbil Alemin
Bimüsadei Deryayı Nuru Muhammed

Bimüsadei Hz. Ali Halifeyi Sırrı Muhammed
Bimüsadei Hz. Pir Gavsül Azam Abdülkadir Geylani,
der,

devam ederek,

Bismillahir Rahmanir Rahim

"İnne fi halkis semavati vel ardı vahtilafil leyli ven
nehar leayatin liulil elbab,"

"Ellezine yezkurunallahe kıyamen ve kuuden ve ala
cünubihim ve yetefekkerune fi halkis semavati vel ardı
Rabbena ma halakte haza batıla Sübhaneke fekına azaben
nar." *ayetlerini okur*

ve

Lâ ilahe illallahu vahdehhu lâ şerike leh

Lehül mülkü ve lehül hamdü ve Hüve ala külli şey'in
kadir, der.

(Birlikte, **Kibleye** dönük olarak,

7 defa telbiye getirilir.)

Lebbeyk Allahümme lebbeyk

Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk

İnnel hamde ven nimete leke vel mülk, lâ şerike lek

(Kibleden meydana dönülür.)

(Zikri idare eden Şeyh)

Bismillahir Rahmanir Rahim

**"Ve ma uberriu nefsi innen nefse leemmaretün
bis sui illa ma rahime rabbi
inne rabbi gafurür rahim."**

ayetini okur,

ve

"Falem ennehu lâ ilahe illallah" ayetini okur.

(şeyhe uyarak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

1. "Lâ ilahe illallah" zikri, tekrarlanır

(Zikri idare eden Şeyh)

"Ve lâ uksimu binefsil levvame," ayetini okur,

ve

Kalbi mümin arşullah. "Ya Hz.Allah," der.

(şeyhe uyarak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

2. "Allah" zikri tekrarlanır

(Zikri idare eden Şeyh)

"Ve nefsin ve ma sevvaha,

Feelhemeha fücureha ve takvaha" ayetlerini okur,

ve

"Lâ mevcude illa Hu" der.

(şeyhe uyarak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

3. "Hu" zikri tekrarlanır

(Zikri idare eden Şeyh)

"Ya eyyetühen nefsül mutmainne," ayetini okur,

ve

"Ya Hakk," der.

(şeyhe uyarak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

4. "Ya Hakk" zikri tekrarlanır

(Zikri idare eden Şeyh)

**“İrcii ila Rabbike radiyeten mardiyye,
fedhulî fi ibadî vedhulî cennetî” ayetini okur,**

ve

“Ya Hayy,” der.

(Şeyhe uyararak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

5. “Hayy” zikri tekrarlanır

(**“Hayy”** zikri devam ederken,

“Ya Hayy – Ya Kayyum” geçişi yapılarak

“Ya Kayyum” zikrine devam edilir.)

(şeyhe uyararak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

6. “Ya Kayyum” zikri tekrarlanır

(Zikri idare eden Şeyh)

“Küllî şeyin halikün illa vechehü,” ayetini okur,

ve

“Ya Kahhar,” der.

(şeyhe uyararak, dervişan ile birlikte **114 defa**)

7. “Ya Kahhar” zikri tekrarlanır,

(zikrin sonuna yaklaşıldığında **“Sala”** verilir.)

(Zikri idare eden Şeyh)

“Limenil mülkül yevm

Lillahil Vahidil Kahhar,” ayetini okur

ve

“El hükmü lillahil Vahidil Kahhar” der.

Ve devam eder

Bismillahir Rahmanir Rahim

Et tahiyatü el mübarekatü es salavatü et tayyibatü lillah

Es selamü aleyke eyyühen nebiyyü ve rahmetullahi

ve berakatühu

Es selamü aleyna ve ala ibadillahis salihin. der.

(Dervişan birlikte)

Neşhedü en lâ ilahe illallah

Ve neşhedü ennehu Muhammeden Resulullah, derler.

(Zikri idare eden Şeyh)

“İnnallahe ve melaiketehu yusallune alen nebiyyi,

Ya eyyühellezine amenu sallu aleyhi

Ve sellimu teslima,” ayetini okur,

ve

Allahümme salli ala Seyyidina Muhammedin

Ve ala alihi ve sahbihi ve sellim. Amin,

diye “salavat” getirir

(Zikri idare eden Şeyh, “**Amener Resulü**” okur)

Bismillahir Rahmanir Rahim

Amener resulü bima ünzile ileyhi mir rabbihi vel müminun

Küllün amene billahi ve melaiketihî ve kütübihî ve rusulih

Lâ nüferriku beyne ahadim mir rusulih

Ve kalu semî’na ve atana

Ğufraneke rabbena ve ileykel masir

Lâ yükellifullahü nefsen illa vüsaha

Leha ma kesebet ve aleyha mektesebet

Rabbena lâ tuahizna in nesi’na ev ahtana

**Rabbena velâ tahmil aleyna isran kema hameltehu alellezine
min kablina**

Rabbena velâ tuhammilna ma lâ takate lena bih

(Dervişan elleri dua halinde, iştirak ederek)

Vafuanna vağfirlena verhamna

ente mevlana fensurna alel kavmil kafirin ayetleri okunur

ve Amin.

ve Sadakallahül azim, der.

devam ederek,

Bismillahir Rahmanir Rahim

Ya Rabbel Alemin, Ya Evvel, Ya Ahir,

Ya Rabbes semavati vel ard,

Ya Halik, Ya Rahman, Ya Rab, Ya Rahim,

Ey alemi varlığından halk eden Kadiri Zülcelal,

Ey Haliki külli şey,

Var olan bütün varlıkların sahibi hakikisi olan Yüce Allah,

**Her şeyden üstün ve ala olan senin büyük ismi şerifini
noksan sıfatlardan tenzih eder,
ve duamızın başında seni kemali tazimle anarız.**

**Ya Rabbi, sana sonsuz hamd ve şükrederiz.
El hamdülillah, El hamdü lillah, El hamdü lillah,
El hamdülillahi Rabbil Alemin**

**Es salatü ves selamü ala Resulina Muhammedin
ve ala alihi ve sahbihi ecmain, der
(Dervişan alçak tonda ve devamlı akış halinde “Hu”
zikrederken,)**

**(Zikri idare eden Şeyh)
Ya İlahi, bu Meydanı Kadiriye de yapılan zikri ilahiyeyi
müsaade ve nasib eden,
Rabbimize ve Sevgili Efendimiz Hz. Muhammed’e
Şahı Velayet Hz.Ali Efendimize
Ehlibeyti Mustafa’ya**

**Hatemül Evliya Gavsul Azam Abdülkadir Geylani Hazretlerine, halifelerine,
Piri Sani Abdurrahman Halis Talabanî Hazretlerine
Sırrı Halife Bekrül Cezbi Hazretlerine**

Piri Sani Gavsül Azam Ahmet Süreyya Emin Hazretlerine,

**Sebebi feyzimiz Pak Muhammed Ali Hazretlerine
Hamd ve ali teşekkürlerimizi arz ederiz, der
(Dervişan “Hu” zikrini bitirir)**

**(Zikri idare eden Şeyh)
Allah’ım, Sen bizim Rabbimizsin, senden başka hiçbir
ilah yoktur.**

**Biz senin kulunuz ve gücümüz yettiği müddetçe, sana
vermiş olduğumuz ahd ve vaad üzreyiz.**

Bilerek ve bilmeyerek işlediğimiz günah ve kusurların şerrinden sana sığınıp, bize olan nimetini itiraf ediyoruz.

Çünkü günah ve kusurları yalnız sen affeder ve bağışlarsın.

Ey bağışlaması çok olan Allah'ım,

Bizi doğruluk üzere sabit kıl.

Bizi ilahi ilimle irşad eyle.

Güzel amel işlemeyi kolaylaştır.

Beşeriyete Resulün Hz.Muhammed (AS)'ın dili üzerine yayıp neşrettiğin kitabın üzere yürümeyi nasip et, Ya Rabbi.

Allah'ım dilimizi kendi zikrinle daim eyle.

Bizi senin emirlerine boyun eğenlerden eyle.

Kalblerimizi marifetinle doldur.

Ruhlarımızı kendi müşahedenle saygıdeğer kıl.

Sırlarımızı kendi yakınlığınla nimetlendir.

Kendi katından bize meziyet bahşeyle.

Şüphesiz Senin her şeye gücün yeter.

Ey Rabbimiz, ancak Seninle her gönül sükunet bulup, sana yaklaşmakla karar kılar,

Ve ancak seninle her kul hayat bulup, lutfuna mazhar olmakla mutlu yaşar.

Her var olan ancak senin yardımın ve ızharınla baki kalabilir.

Ya Erhamer Rahimin,

Ya Erhamer Rahimin,

Ya Erhamer Rahimin,

Ey Azamet Sahibi, ey kullarına çokça nimet lutfeden, ey keremi bol, ey rahmeti geniş, ey cömertlik ve ihsan sahibi, rahmet ve gufranı sonsuz, bizleri selamete çıkar. Peygamberlerin Efendisi ve sonuncusu, Habibi Emin Hz.Muhammed hürmetine. Amin.

Ey duaları kabul eden Allah'ım, bizim de dualarımızı kabul buyur. Amin.

Ey alemlerin izzet sahibi Rabbimiz, okunan Kur'anı azimüş şanı ve zikri tevhidi ve getirilen salat ü selamı, tazimat, tekribat ve tekbiratımızı, maal kusur, "fetekabbeleha Rabbüha bikabulin hasenin ayeti kerimesinin sırrına mazhar eyle Ya Rabbi. Amin.

Tekabbel minna zikrena
Tekabbel minna kıraatena
bihurmeti Gaffar, bihurmeti Settar,
Ya Vedud, Ya Daim.
Getirilen ayatı beyyinatın,
Peygamberimizi ve Ehlibeyti Kırâmı,
Pirânı İzâmı,
İlahi Gönül Erenlerini haberdar eyle.

Ya Rabbel Alemin, taklit halimizi tahkik ehli eyle.
Ya İlahi bu zikri ilahi ile nefislerimizi terbiye edip,
İlahi ahlakla ahlaklanmayı lutfu kereminle nasip eyle.
Amin.

Kabulü dua, kabulü sala, kabulü niyaz, el Fatiha, *der*

(Birlikte "salavatı şerife" getirilir
ve "Surei Fatiha" okunur.)

(Zikri idare eden Şeyh)
Es selamü aleyküm,
Es selamü aleyküm,
Es selamü aleyküm, *der*
(Dervişan)
Ve aleykümüs selam
ve rahmetullahi ve berekatühu, *diyerek*
(*mukabelede bulunur.*)

(Müteakiben zikri idare eden Şeyh ve dervişan birbirlerini tebrik ederken)

Allahümme salli ve sellim ala Seyyidina Muhammed,
zıkrını yaparlar.

(Tebrikat bittikten sonra,)

(Zikri idare eden Şeyh)

**“Sübhane rabbike rabbil izzeti amma yasifun
ve selamün alel mürselin
vel hamdülillahi rabbil alemin,”** *ayeti okur,*

(Birlikte **“salavatı şerife”** getirilir
ve **“Surei Fatıha”** okunur.)

S O N S Ö Z

Allahımız öyle güzel bir dosttur, ki, insana doğduğu günden itibaren hep onun iyi olması için yardım eder. Kul hep yanlışlık yapar ama O daima affeder ve iyi olması için kuluna bir çok bilgiler verir. Kişi bunların hangisini tatbik etmektedir?

İnsan sevdiğinin dostlarına da dostluk eder. Kişi dar-da kaldığı zaman hep Allah'a koştuğuna göre, demek ki Allah kişinin dostudur. Ancak kul biraz iyi olsa Onu unuttur. Bu nasıl dostluktur?... O hep kulu için iyi olanı söylüyor, kul hep kendisi için kötü olanı yapıyor.

O hep kulu iledir. Kul ne zaman dua ederek Onu ansa, **"daima yanındayım,"** buyuruyor. Kulunu sevdiği ve ona dost olduğu için tavsiyelerinin tutulmasının onun hayrına olacağını da haber vermiştir. Onun dostları da öyledirler. Kulları hep iyi şeylere layık görmeyi arzu etmişlerdir. Zira dostu güzel olanın kendisi de güzel olur.

Ey Alemlerin Rabbi olan güzeller güzeli dost. Biz senden ve dostluğundan memnunuz. Sen de bizim dostluğumuzdan memnun ol. Sana sevgimiz o kadar çok ki hamd ve şükrümüzü ancak sana yapıyoruz. **"Biliyoruz ki Sen de bizim dostluğumuzu istiyorsun. Çünkü kitabında gelmiş, geçmiş ve gelecek ile bizleri bilgilendirerek kendi yanına yükseltiyorsun."**

Biz insanlara evlat, ana, baba ve aile gibi yakınlıklar vererek kendi dostluğun için tecrübe sahibi yapıyorsun ve senin dostluğunun her şeyin üstünde olduğunu gösteriyorsun.

Ey Sevgili Dost muhakkak ki senin dostluğun kadar güzeli yoktur.

Dünyada hangi dost Allah'ın insana yaptığı dostluğu yapabilir? Şüphesiz hiç kimse Zira sadece Allah kulunu seven bir dosttur. Allah kulunu daima arar ve anar. O halde eğer kul da vefalı bir dost ise Onun zikrinden ve Onu anmaktan uzak kalmamalıdır. O öyle bir dosttur, ki bizlerin Onu nasıl anacağımızı ve zikredeceğimizi de bildirmiştir.

Öyleyse, hakiki bir güzellik bulmak için, Onu Onun arzu ettiği gibi zikretmek icab eder.

**Hüve't Tefikü'r Refik
El Hacc HÜSEYİN VEDAD**

B İ A T ve D E V R A N D A K İ A R A P Ç A A Y E T ve D U A L A R I N T Ü R K Ç E M E A L L E R İ

(Ahzab Suresi 56. Ayet)

**İnnallahe ve melaiketehu yusallune alen nebiyyi,
Ya eyyühellezine amenu Sallu aleyhi
Ve sellimu teslima**

*Şüphesiz Allah ve melekleri Peygambere salavat getirirler
ey iman edenler sizler de Ona salavat getirin
ve teslim olarak selamet bulun.*

(Fetih Suresi 10. Ayet)

**İnnellezine yübayiuneke innema yübayiunallah
Yedullahi fevka eydihim
Femen nekese feinnema yenküsü ala nefsihi
Ve men evfa bima ahede aleyhullahe
Feseyutîhi ecren azîma**

*Şüphesiz, sana biat edenler Allah'a biat etmişlerdir
Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir
Artık kim bozarsa o nefsine bozmuştur
Ve kim Allah'a ahdettiğine vefa gösterirse
Ona azim bir ecr verilecektir.*

(Ahzab Suresi 172. Ayet)

**Elestü birabbiküm
Kalu bela şehidna**

*Ben sizin Rabbiniz değil miyim?
Evet, dediler, şehadet ederiz.*

**Ya Hazreti Ebubekrin ve Ömera
ve Osmane ve Aliyy radiyallahü anhüm ecmain.
Ey Ebubekir, Ömer, Osman,
ve Ali Hazretleri, Allah onlardan razı olsun.**

Bi sırrı Ruhi İlahi
Ruhu İlahi sırrı ile

Bi sırrı Nuri Cemîl Enbiya
Bütün Peygamberlerin Nurunun sırrı ile

Bi sırrı Nuri Cemîl Evliya
Bütün Evliyanın Nurunun sırrı ile

Gaibun, Hazirun.
Gaib olanlar ve Hazır olanlar

Ağnina binazarıke ya ikram.
Ey ikram bizi nazarın ile gani kıl

Ya eyyühellezine amenu tubu ilallahi tevbeten nasuha
Ey iman edenler Allah'a nasuh tevbesi ile tevbe edin.

Estağfirullah tubtu ilallah
ve neheytü kalbi an masivallah
Allah'tan mağfiret dilerim, Allah'a tevbe ederim,
ve kalbimi Allah'ın gayrından nehyederim.

Estağfirullahel Azimel Kerim
Ellezi lâ ilahe illa hüvel hayyül kayyum
Ve netubu ileyhi ve neselühüt tevbete
Vel hidayete vel mağfirete lena
İnnehü Hüvet Tevvabür Rahim,
O ki kendinden başka ilah olmayan
Hayy - Kayyum azametli ve keremli Allah'tan
mağfiret dilerim. Ona tevbe ederiz.
Ondan bizler için hidayet ve mağfiret isteriz.
Şüphesiz O tevbeleri kabul edici ve merhametlidir,

**Allahümme salli ve sellim ve barik
ala Seyyidina Muhammedin
ve ala alihi adede inamillahil kerimi ve ifdalihi**
*Allah'ım Efendimiz Muhammed'e ve ailesine
Kerem Sahibi Allah'ın nimetleri adedince
salat, selam ve bereket nasib eyle*

**Allahümme salli ve sellim ve barik
ala Mürşidina Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi**
*Allah'ım Mürşidimiz Muhammed'e ve ailesine
Kerem Sahibi Allah'ın ve ona mülaki olanların
kemalatları adedince
salat, selam ve bereket nasib eyle*

**Allahümme salli ve sellim ve barik
ala Şemsid Duha Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi**
*Allah'ım Kuşluk Vaktinin Güneşi Muhammed'e ve ailesine
Kerem Sahibi Allah'ın ve ona mülaki olanların
kemalatları adedince
salat, selam ve bereket nasib eyle*

**Allahümme salli ve sellim ve barik
ala Bedrid Düca Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi**
*Allah'ım Karanlıklarda Doğan Ayın Ondördü Muhammed'e
ve ailesine
Kerem Sahibi Allah'ın ve ona mülaki olanların
kemalatları adedince
salat, selam ve bereket nasib eyle*

**Allahümme salli ve sellim ve barik
ala Nuril Hüda Muhammedin
ve ala alihi adede kemalillahi
ve kema yeliku bikemalihi**

*Allah'ım Hüdanın Nuru Muhammed'e ve ailesine
Kerem Sahibi Allah'ın ve ona mülaki olanların
kemalatları adedince
salat, selam ve bereket nasib eyle*

**Lâ ilahe illallah Muhammedün Resulullah
Ve Hatemen Nebiyyin hakkan ve sıdka
Allahümme salli ve sellim ve barik ala Esadi
Ve Eşrefi Nuri Cemîl enbiyai vel mürselin
Vel hamdülillahi Rabbil Alemin
Rızaen lillah, rızaen Resulillah, rızaen Piran
Kabulü dua, kabulü sala, el Fatiha,**

Allah'tan gayri ilah yoktur.

*Muhammed hakikat ve sıdk ile Allah'ın Resulü,
peygamberlerin hatemidir.*

*Allah'ım bütün peygamberler ve resullerin
nurunun en saadetli ve en şereflişine salat,
selam ve bereket nasib eyle*

ve hamd alemlerin Rabbi Allah içindir

**Bedetü bismillah ve bisırrı Muhammed Resulullah
Allah'ın İsmi ve Resulullah Muhammed'in sırrı ile başlarım**

**Bedetü bismillah ve bisırrı Ali Veliyyullah
Allah'ın İsmi ve Veliyyullah Ali'nin sırrı ile başlarım**

Bedetü bismillah ve bisırrı Sultan Abdülkadir Geylani
Allah'ın İsmi ve Sultan Abdülkadir Geylani'nin
sırrı ile başlarım

Bedetü bismillah ve bisırrı
es Seyyid Abdurrahman Halis Talabani
Allah'ın İsmi ve Seyyid Abdurrahman Halis Talabani'nin
sırrı ile başlarım

Bedetü bismillah ve bisırrı es Seyyid Bekrül Cezbî
Allah'ın İsmi ve Seyyid Bekrül Cezbî'nin sırrı ile başlarım

Bedetü bismillah ve bisırrı
es Seyyid Ahmet Süreyya Emin
"Allah'ın İsmi ve Seyyid Ahmet Süreyya Emin'in
sırrı ile başlarım.

Bedetü bismillah ve bisırrı
es Seyyid Pak Muhammed Ali
Allah'ın İsmi ve Seyyid Pak Muhammed Ali'nin
sırrı ile başlarım

(Neml Suresi 30. Ayet)

İnnehu min Süleymane
ve İnnehu Bismillahir Rahmanir Rahim
O Süleymandandır ve Allah'ın Rahman ve Rahim ismi ile dir.

(Ali İmran Suresi 190 - 191. Ayetler)

İnne fi halkis semavati vel ardı
Vahtilafil leyli ven nehar leayatin liulil elbab
ellezine yezkurunallahe kıyamen ve kuuden
ve ala cünubihim
ve yetefekkerune fi halkis semavati vel ardı
Rabbena ma halakte haza batıla
Sübhanেকে ফেকনা azaben nar

*Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında,
gece ve gündüzün dönüşümünde gönül sahipleri için ayetler
Onlar ayakta, otururken ../ vardır.
ve yanları üzerinde Allah'ı zikrederler
ve göklerin ve yerin yaratılışını tefekkür ederler.
Rabbimiz sen bunu batıl olarak yaratmadın.
Sübhansın. Bizleri ateşin azabından koru*

Lâ ilahe illallahu vahdehhu lâ şerike leh
Lehül mülkü ve lehül hamdü
ve Hüve ala külli şeyin kadir,
*Bir ve şeriki olmayan Allah'tan gayri bir ilah yoktur.
Mülk Onundur hamd Onundur
ve O her şeye kadirdir.*

Lebbeyk Allahümme lebbeyk
Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk
İnnel hamde ven nimete leke vel mülk
Lâ şerike lek
*Buyur Allah'ım buyur.
Buyur Senin şerikin yoktur buyur.
Şüphesiz hamd, nimet ve mülk senindir.
Senin şerikin yoktur.*

(Yusuf Suresi 53. Ayet)

**Ve ma uberriu nefsi
İnnen nefse leemmaretün bis sui
İlla ma rahime Rabbi
İnne Rabbi Gafurür Rahim**
*Ben nefsimi ibra edemem.
Şüphesiz nefis kötülükle emredicidir
Rabbimin rahmet eyledikleri müstesna
Şüphesiz Rabbim gafurdur rahimdir*

(Muhammed Suresi 19. Ayet)

Falem ennehu lâ ilahe illallah
Artık biliniz ki O Allah'tan başka ilah yoktur.

(Kıyamet Suresi 2. Ayet)

Ve lâ uksimu binefsil levvame
Ve hayır. Nefsi levvameye kasem ederim

(Şems Suresi 7 - 8. Ayet)

**Ve nefsin ve ma sevvaha feel hemeha fücureha
ve takvaha**
*Nefse ve onu tesviye ederek ona fücürünü
ve takvasını ilham edene yemin olsun.*

(Fecr Suresi 27. Ayet)

Ya eyyetühen nefsül mutmainne - Ey tatmin olmuş nefis

(Fecr Suresi 28 - 30. Ayet)

**İrcii ila Rabbike radiyeten mardiyeye
Fedhulî fî ibadî vedhulî cennetî**
*Razı olmuş ve razı olunmuş olarak Rabbine rücu et
Artık kullarımın arasına dahil ol ve cennetime dahil ol*

(Ali İmran Suresi 37.)

fetekabbeleha Rabbüha bıkabulin hasenin
ve rabbi onu güzel bir kabul ile kabul etti

(Kasas Suresi 88. Ayet)

Küllü şey'in halikün illa vechehü
Onun vechinden başka her şey helak olucudur

(Mümin Suresi 16. Ayet)

Limenil mülkül yevm lillahil Vahidil Kahhar
Bugün mülk kimindir? Bir ve kahhar olan Allah'ındır

El hükmü lillahil Vahidil Kahhar
Hüküm bir ve Kahhar olan Allah'ındır

Et tahiyyatül mübarekatüs salavatü et tayyibatü lillah
Es selamü aleyke eyyühen Nebiyyü ve rahmetullahi
ve berakatühu

Es selamü aleyna ve ala ibadillahis salihin
Hayy isminin bütün mazhariyetleri, bütün mübarek şeyler,
salavat ve tayyibatlar Allah içindir
Selam sana ey nebi, Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerine
../ olsun

Selam bizim ve Allah'ın salih kullarının üzerine olsun

Neşhedü en lailahe illallah

Ve neşhedü ennehu Muhammeden Resulullah
Şehadet ederiz ki Allah'tan başka ilah yoktur
Şehadet ederiz ki Muhammed Allah'ın Resulüdür

(Bakara Suresi 285 - 286. Ayetler)

Amener Resulü bima ünzile ileyhi mir Rabbihi
vel müminun küllün amene
billahi ve melaiketihî ve kütübihî ver rusulih
Lâ nüferriku beyne ahadim min rusulih
ve kalu semina ve atana
ğufraneke rabbena ve ileykel masir

Lâ yükellifullahü nefsen illa vüsaha
leha ma kesebet ve aleyha mektesebet
Rabbena lâ tüahizna in nesina ev ahtana
Rabbena ve lâ tahmil aleyna ısrân kema
hameltehü alellezine min kablina.
Rabbena ve lâ tühammilna ma lâ takate lena bih
Vafüanna vağfirlena verhamna
ente mevlana fensurna alel kavmil kafirin

*Resul kendisine indirilene iman etti
ve müminler de Hepsî iman ettiler
Allah'a, Meleklerine, Kitaplarına ve Resullerine
Resullerden herhangi birisini tefrik etmeyiz
İşittik ve itaat ettik, dediler
Gufranını dileriz Rabbimiz ve Sanadır dönüş*

*Allah nefsi ancak vüsati kadar mükellef kılar.
Kişi neyi sahiplenmişse onu iktisab etmiştir.
Rabbimiz eğer unuttur ya da hata edersek bizi yakalama.
Rabbimiz bizden öncekilere yüklediğin gibi bir isri bizlere
../ hamleyleme*

*Rabbimiz takat getiremeyeceğimizi bize yükleme.
Bizleri affet, bizlere mağfiret buyur, bizlere rahmet eyle,
Sen Mevlamızsın, artık bizlere kafir kavimlere karşı yardım
../ eyle*

Es selamü aleyküm
Selam sizin üzerinize olsun

Ve aleykümüs selam ve rahmetullahi ve berekatühu
Selam, Allah'ın Rahmeti ve bereketi sizin de üzerinize olsun

Allahümme salli ve sellim ala Seyyidina Muhammed
Allah'ım Efendimiz Muhammede salat ve selam eyle

(Saffat Suresi 180 - 181- 182. Ayetler)

Sübhone Rabbike Rabbil izzeti amma yasifun
ve selamün alel mürselin
vel hamdülillahi Rabbül Alemin

İzzetin Rabbi olan Rabbin onların vasıflandırdıklarından
ve selam gönderilmişlerin üzerinedir .. / *Sübhan'dır*
ve hamd Alemlerin Rabbi Allah içindir

El Hamdülillahi Rabbül Alemin

